

Katolički list

ZVONIK

GOD: XVI BR. 2 (160) Subotica, veljača (februar) 2008. 100,00 din

KORIZMA

Vrijeme posta, molitve i bratske ljubavi

ISSN 1453-0410

40. obljetnica Biskupije i završetak Molitvene osmine

Svećenici na duhovnoj obnovi kod karmelićana u Somboru

"Zvonik" u zajednici "Hosana"

Piše: mr. Mirko Štefković

Srcem slušati

Već smo duboko zakoračili u korizmu, vrijeme posta, molitve i bratske ljubavi. Puno drukčije od novogodišnjih odluka, mi kršćani katolici za korizmeno vrijeme donosimo odluke kojima se želimo bolje pripremiti za godišnju proslavu Uskrsa. Te su odluke ustvari svojevrsno vježbanje po kojemu nam je napredovati u spoznaji Isusa Krista, slijedeći njegov primjer.

Gospodin je postio, pa tako i mi postimo, ali ne zato da dokažemo kako imamo jaku volju, nego više da osjećajući tjelesnu glad ili koju drugu potrebu, u sebi otkrijemo glad i potrebu za Bogom. Jednako tako posteći otkrivamo kako određene potrebe ne moramo odmah zadovoljiti, a neke su čak lažne te nas njihovo zadovoljavanje čini gotovo ovisnima o njima.

Gospodin je i molio. Često je znao probdjeti u osami, u razgovoru sa svojim Ocem. Iz molitve je crpio snagu i za svoj put i napuštenost na križu. U korizmi smo osobito pozvani slijediti Gospodina u molitvi, iz koje smo i sami sposobni crpiti snagu za ustrajnost u nošenju naših životnih križeva. Ta molitva je vrlo konkretna, poput one Gospodinove na Maslinskoj Gori, ona je borba, ali i predanje Providnosti Božjoj.

Gospodin je "prošao zemljom čineći dobro" (Dj 10,38). Nije on ozdravio sve bolesnike na svijetu, niti oslobodio sve opsjednute toga vremena, nego one koje je susretao. Tako smo i mi u ovom korizmenom vremenu pozvani živjeti bratsku ljubav u prvom redu prema onima koje susrećemo, koji su nam bližnji. Pročišćeni postom, nakon što u sebi uspijemo razabrati istinske potrebe, bolje uočavamo potrebe drugih i pronalazimo načina kako im priskočiti u pomoć.

Ova tri načina korizmenog vježbanja radi napredovanja u spoznaji Gospodina i njegovom nasljedovanju za temelj trebaju imati osnovni stav vjere, a to je slušanje (usp. Rim 10,17). Lijep je običaj u našim krajevima odlazak na korizmene propovijedi, gdje također slušamo o Božjoj riječi. No, slušanje na kojemu se temelji korizmeno vježbanje, pored fizičkog još više iziskuje ono duhovno: slušanje srcem. Ono što odjekne u ušima dobiva svoje značenje tek kad dopre do srca. U srcu Gospodin progovara na jedinstven, osobni način. Samo ono što dopre do srca može postati uvjerenjem i osobnim životnim stavom. Zato je svećenik na drugu korizmenu nedjelju u ime naroda ovako molio: "Bože, ti nam zapovijedaš da slušamo tvoga ljubljenog Sina. Krijepi nas svojom riječi i čisti nam pogled duha, da se radujemo s gledanja tvoje slave."

Da, upravo tako, slušajući Gospodina možemo za sebe naći pravi način kako živjeti ovu korizmu. Okrijepljeni njegovom riječju koja je doprla do naše nutrine, jer smo joj dali posluš srca, drugačijim pogledom vidimo i sebe i druge. Tek tada smo sposobni donijeti pravu korizmenu odluku koja može donijeti obilan plod, jer je i sama plod vjere. Možda ćemo ponoviti ono u čemu smo se oprobali prošle godine, a možda će Gospodin od nas iziskivati da učinimo nešto drugo. Ne bojmo se da će On iziskivati previše. Neće, nego samo ono što je za nas dobro, kako bismo što više napredovali u vjeri.

Zato, iako je korizma već podmakla, oslušujmo srcem što nam Gospodin ima reći, kako bismo mu što cjelovitije odgovorili i vjerom i djelom. Neka nam zato svima ova korizma bude ispunjena postom, molitvom i bratskom ljubavlju, pa će i svijet po nama bolje upoznati kakvim plodovima rađa vjera, jer će na nama čitati radost nade u uskrsnuće koja nas pokreće u svemu.

Vaš urednik

Piše: Željko Augustinov

Kušnja u pustinji

Duh tada *odvede* Isusa u pustinju da ga đavao **iskuša**.

I propostivši četrdeset dana i četrdeset noći, *napokon ogladnje*.

Tada mu pristupi napasnik i reče:

"Ako si Sin Božji,

reci da ovo kamenje postane kruhom."

A on odgovori: "Pisano je:

Ne živi čovjek samo

o kruhu, nego o **svakoj** riječi

što izlazi iz Božjih *usta*." (Mt 4,1-4)

Kušnja u pustinji! Zašto je to moguće? Cijenjeni prijatelju, pogledajmo skupa zašto i kako se to dogodilo.

Duh Sveti je u obliku goluba sišao i spustio se na Isusa na krštenju u rijeci Jordanu, a Bog Otac ga je nazvao Ljubljenim Sinom. *Nas* je pak pozvao da ga *slušamo* i **slijedimo** u svome životu.

Tim riječima Isus je ustvari *označen* i od Boga pokazan kao *novi* Vođa, novi Mojsije, Mesija, a svi koji su kršteni postali su *novi izabrani Narod*, koji Isus spašava tako što ih vodi ne u obećanu **zemlju**, nego u *Novo obećano kraljevstvo*.

Isus nije imao grijeha, ali je pripušten zavodjenju pobijedio zavodnika. Time je Isus pokazao da *svako* ljudsko tijelo – **čovjek** može pobijediti đavla, a ako želi u *Kraljevstvo* to i mora učiniti.

Prvu kušnju promotrimo ovako. U pustinji, mjestu gdje se bez hrane i vode umire, Isus posti četrdeset dana i noći i **napokon** ogladnje. Tek *tada* mu pristupa napasnik i ruga mu se. On zna da je Isus Sin Božji i zato ga provocira. *Ako* jesi, samo *reci*. Govor je opet kao u *raju o hrani*. Isus odbija pretvarati kamenje u kruh **radi** sebe i zadovoljavanja vlastitih potreba, jer od zemaljske hrane duša i dalje nije sit, a i grijeh je misliti *samo* na sebe. Naprotiv, On bira *Riječ*, koja izlazi iz Božjih usta, što više On je **utjelovljena** Riječ Božja i kao takav samoga *sebe* će ponuditi nama na Posljednjoj večeri.

Prijatelju: *ako* je u tvom životu briga za hranom veća od brige za Bogom i njegovom Riječi, *nisi još* pobijedio kušnju.

Iz poruke pape Benedikta XVI. za korizmu 2008.

Krist radi vas posta siromašan (2 Kor 8,9)

Draga braćo i sestre!

1. Korizma nam svake godine pruža jedinstvenu priliku da dublje razmišljamo o smislu i vrijednosti svojega kršćanstva i potiče nas da iznova otkrivamo Božje milosrđe kako bi postali milosrdniji prema braći. U korizmenom vremenu Crkva vjernicima stavlja na srce određene konkretne aktivnosti koje su pozvani činiti tijekom ovog vremena duhovne obnove: to su molitva, post i milostinja. Ove se godine, u uobičajenoj korizmenoj poruci, želim u svom razmišljanju zadržati na praksi davanja milostinje, koja predstavlja konkretan način da se pritekne u pomoć onima koji su u potrebi i, istodobno, asketsku vježbu za oslobađanje od privrženosti zemaljskim dobrima. Koliko je velika privlačnost materijalnih bogatstava i koliko mora biti jasna naša odlučnost da im se ne klanjamo, potvrđuje Isus riječima koje imaju trajnu vrijednost: "Ne možete služiti Bogu i bogatstvu" (Lk 16,13). Milostinja nam pomaže pobijediti tu stalnu napast: ona nas uči izaci ususret potrebama bližnjega i dijeliti s drugima ono što po Božjoj dobroti posjedujemo. /.../

2. Prema onome što uči evanđelje, mi nismo vlasnici već upravitelji dobara koja posjedujemo: stoga ih se ne smije smatrati isključivim vlasništvom, već sredstvima po kojima Gospodin poziva svakog od nas pojedinačno da budemo posrednici njegove providnosti prema bližnjemu. Kao što podsjeća Katekizam Katoličke Crkve, materijalna dobra imaju društvenu vrijednost, u skladu s načelom prema kojem ona svima pripadaju (usp. br. 2404).

U evanđelju je jasno istaknuta Isusova opomena onome koji posjeduje i koristi isključivo za sebe zemaljska bogatstva. Dok se pred našim očima pruža prizor mnoštava koje u svemu oskudijevaju i trpe glad, riječi svetog Ivana: "Tko ima dobra ovoga svijeta i vidi brata svoga u potrebi pa zatvori pred njim srce – kako ljubav Božja ostaje u njemu?" (1 Iv 3,17), poprimaju ton ozbiljnog prijekora. Poziv na dijeljenje dobara još većom snagom odzvanja u zemljama čije većinsko stanovništvo čine kršćani, jer je njihova odgovornost prema mnoštvu onih koji trpe u oskudici i obilju još veća. Pomoći im prije je dug prema pravdnosti no čin ljubavi.

3. Evanđelje ističe tipičnu značajku kršćanske milostinje: ona se mora vršiti u skrovitosti. "neka ti ne zna ljevica što čini desnica", kaže Isus, "da tvoja milostinja bude u skrovitosti" (Mt 6,3-4). Netom prije toga kaže da se ne smijemo hvastati vlastitim dobrim djelima, da se ne bi našli u opasnosti da nam se uskrati vječna nagrada (usp. Mt 6,1-2). Isusov se učenik mora brinuti da sve bude na Božju slavu. Isus upozorava: "Tako neka svijetli vaša svjetlost pred ljudima da vide vaša dobra djela i slave Oca vašega koji je na nebesima" (Mt 5,16). Sve se dakle mora činiti na Božju, a ne na našu slavu. /.../

4. Pozivajući nas da milostinju shvatimo na dublji način, koji nadilazi ono čisto materijalno, Sveto pismo uči da je veća radost u darivanju no primanju (usp. Dj 20,35). Kada radimo s ljubavlju iznosimo istinu o svome biću: stvoreni smo ne radi nas samih, već radi

Boga i braće (usp. 2 Kor 5,15). Svaki put kada iz ljubavi prema Bogu dijelimo naša dobra s bližnjima u potrebi, izravnim iskustvom spoznajemo kako puninu života daje ljubav i kako nam se sve vraća kao blagoslov u obliku mira, nutarnjeg zadovoljstva i radosti. I ne samo to: sveti Petar među duhovne plodove milostinje ubraja oprostjenje grijeha. "Ljubav – piše on – pokriva mnoštvo grijeha" (1 Pt 4,8). Kao što se često ponavlja u liturgiji u tijeku korizme, Bog nama grešnicima pruža mogućnost da primimo dar oprostjenja za svoje grijeha. /.../

5. Milostinja odgaja za velikodušnu ljubav. /.../ Praksa milostinje u korizmenom vremenu postaje stoga sredstvo za produbljevanje našega kršćanskog poziva. Kada slobodno daje samoga sebe, kršćanin svjedoči da nije materijalno bogatstvo to koje diktira životne zakone, već ljubav. Ono što daje vrijednost milostinji je dakle ljubav koja nadahnjuje različite oblike darivanja, već prema mogućnostima i uvjetima svakog pojedinca.

6. Draga braćo i sestre, korizma nas poziva da duhovno "očvrsnemo", također uz pomoć milostinje, kako bi rasli u ljubavi i u siromasima prepoznavali samoga Krista. Djela apostolska izvješćuju kako je apostol Petar nekom bogalju koji je molio milostinju na ulazu u hram rekao: "Srebra i zlata nema u mene, ali što imam – to ti dajem: u ime Isusa Krista Nazarećanina hodaj!" (Dj 3,6). S milostinjom dajemo nešto materijalno, znak većega dara koji možemo dati drugima naviještanjem i svjedočenjem Krista, u čijem je imenu pravi život. Neka ovo vrijeme bude stoga u znaku osobnog i zajedničkog nastojanja oko prijanjanja uz Krista kako bi bili svjedoci njegove ljubavi. Neka Marija, Majka i Gospodinova vjerna službenica, pomaže vjernicima da se upuste u "duhovni boj" korizme oboružani molitvom, postom i milostinjom, kako bi proslavama uskrasnih blagdana prispjeli obnovljeni u duu. S tim željama rado svima udjeljujem apostolski blagoslov.

Ovo je post koji mi je po volji ...

Kada je na početku ovogodišnje Korizme posipajući nas pepelom po glavi svećenik izgovarao riječi: "Obrati se i vjeruj evanđelju", trebali smo se podsjetiti na činjenicu da smo prah i da ćemo se u prah vratiti. Osim toga, trebali smo si dozvati u pamet da je zemaljski život prolazan, ali da smo snagom Božje riječi po evanđelju pozvani još na zemlji graditi put k vječnomu životu. Snagom te Riječi moguća su obraćenja, srca i života. Vrijeme Korizme jest vrijeme posta, molitve, djelotvorne ljubavi, žrtve i odricanja, baš kao što i Bog poziva: "Al' i sada – riječ je Jahvina – vratite se k meni svim srcem svojim posteć', plačuć' i kukajuć'. Razderite srca, a ne halje svoje! Vratite se Jahvi, Bogu svome, jer on je nježnost sama i milosrđe, spor na ljutnju, a bogat dobrotom, on se nad zlom ražali" (Jl 2,12-13). No, sva ta djela milosrđa bila bi ništa ako ne bi bila iskrena i ne bi dolazila iz skrušenoga srca ispunjenog ljubavlju, pa čak i onda kada trpi zbog različitih životnih kušnja. Post ili odricanje (od različitih materijalnih i drugih "ovisnosti") ne smiju nikako biti sami sebi svrha jer tada bi bili odraz sebičnosti, a osim toga ne bi donosili nikakvoga ploda. Post ili odricanje služe kao sredstva "očišćenja" od svih navezanosti kojima smo okovani, kao i za čišćenje naših srca i dublju povezanost s Bogom. Korizma je dakle vrijeme "ozdravljenja", "čišćenja" i prilika da se čovjek vrati na pravi put.

Korizmeno vrijeme nije vrijeme pojedinačnih boraca, nikakvo vrijeme osobne zrelosti i discipline. To je crkveno vrijeme, vrijeme zajednice (župe) koja se zajednički usmjerava prema Bogu. /Ivan Matulić/

Većina nas odlučila se zato ove korizme odreći nečega što jako voli, bilo da se radi o materijalnim stvarima ili navezanostima na osobe, ili pak nečega što nam je inače teško činiti, u smislu susprezanja govora o drugima, prigovaranja, svađa, psovki i raznih drugih stvari kojima smo često okovani. Jednostavno rečeno, čovjek vršenjem duhovnih i tjelesnih djela milosrđa pokušava pročititi svoju nutrinu. No, zašto se ljudi odriču nekih vrsta hrane (mesa, slatkiša i dr.), ili recimo cigareta i alkohola tijekom korizme, kad se nakon korizmenoga vremena sve nastavlja po starom, ponekad čak u većem obujmu nego prije? Ili, što ako je post samo izvanjski znak nečega što u nutрини svojega bića uopće ne doživljavamo? Primjećujem da je odricanje od određenih, posebno materijalnih stvari, danas postalo moderno pa ljudi jedni drugima postavljaju pitanja "Čega si se odrekao ove korizme", kao da je to obvezno i da je netko tko se nije ničega odrekao manje "duhovan" ili pobožan. Ljudi su oduvijek čeznuli za izvanjskim znakovima, no, sigurna sam da Bog više voli skrovitost, samozatajnost i iskreno srce.

Kada promišljamo o postu koji je Gospodinu mio, Božja riječ je uvijek jasna: "Ovo je post koji mi je po volji, riječ je Jahve Gospoda: Kidati okove nepravedne, razvezivat' spone jarmene, puštati na slobodu potlačene, slomiti sve jarmove; podijeliti kruh svoj s gladnima, uvesti pod krov svoj beskućnike, odjenuti onog koga vidiš gola i ne kriti se od onog tko je tvoje krvi" (Iz 58,6-7). U prijevodu, uzalud je svaki post ukoliko smo nepravedni prema bližnjima (i ne samo njima) i nesenzibilizirani za onoga tko je u potrebi (materijalne i/ili duhovne naravi). I upravo iz tog razloga, ima toliko načina da u ovoj korizmi postanemo bliži Bogu i jedni drugima, da više nije važno jesi li se odrekao mesa, čokolade, ogovora, ili nekih drugih "ovisnosti", već jesi li na prvom mjestu ČOVJEK spreman susresti se s Isusom na njegovu Križnom putu!

S tim mislima i željama – da u ovoj Korizmi pronađemo i susretnemo Boga u Isusu koji trpi (osobito u onima koji trpe) – želim Vam plodonosnu i blagoslovljenu Korizmu! /Ž. Z./

Korizma u Šokaca

U korizmu pristaju sva prela. Više se ne ide jako u društvo. Samo noliko koliko se mora. Većinom se doma sidi za stativama i tka. Tkaju se ćilimi, ponjavke, guberi, guberaci, bube, bubice, ponjave... Tka se od čistoga, od sukanoga i prisukivanoga. Radili su se i drugi ručni radovi ko i uvijek a najviše se u korizmu tkalo. Potijano. Više nema cirikanja i ludovanja.

Izajutra se išlo u crkvu. Križni Put je svako čeljade obavljalo zasebno. Jel pri mise, jel potli mise. A petkom u tri sata potlipodne zazvonila bi zvona na Kalvarije. Bilo je isprid kapele "Srcu Isusovomu" četrnajst mali kapelica. Livo i desno. Četrnajst postaja Križnoga puta. Ozidani i bilo okrečani a upolak su imale slike muke Isusove. Žene su godinama krečale i održavale kapelice. Najviše su se oko toga brinile sestre franjuške. U tri sata bi krenijo procišion od postaje do postaje. Opominjući se na Isusovu muku. Mlogi su sve klečečki obilazili Križni put. Kod niki bi znala kolina prokrvavit. Ti petaka puno svita nije ništa ni jilo ni pilo sve dok prva zvizda ne izajde.

U korizmu se mesa nije jilo. Vakima danima nikada. Nediljom se kuvalo gra sa suvima kostima i obaška tista. Vakima danima za frustuk se peklo u peći kompira, bundiva. Bundiva se samo pripolovila, izvadilo se sime i ko zdila, ucilo se metnila na sađak i spekla u peći. Kuvalo se kukuruza, žita. Pucale su se koke na rešeto. Pravilo se i papule. Izgnječijo se kuvani gra, dobro osolijo i opaprijo. Više se pekla pogača i prova. U korizmu se ni prova nije mastila. Pridveče se pravila večera. Dosta put se kuvalo urišca. Puraka, žmare, žganaca, gomboca, kašikom valjušaka, suparni kompira i rizanaca, i sosini rizanaca. Sve brez masnoće. Kolača se u korizmu nije pravilo.

Od aljina u korizmu se najviše nosilo ona ruva u kojima se kajalo kad kogod umre. Do prija drugoga sveckoga rata, Šokice nisu nosile crno. Nosila su se bila ruva od tkanja. Skute i plečak zajedno. Za kajanje su bile skute izvezite sa crnima i crvenima orasima. Na glave su žencka čeljad imala tavnoplavu krpu. Misto pregača, nosila se šarena pregača sa štraflama. Jel tavno plavi pregač sa molovanima bilima kruškama i jabukama. A tako je bila pošarana i krpa na glave. Sve farbe su bile od kojikaki korečaka jel lišća. Korečaka za farbu je najviše bilo kod "Turčkoga". Tako se zvo salaš na današnjemu Graovu. Kad pofali farbe, ljudi latu ašove i sikire i ajd kod "Turčkoga" vadit korečke.

Znali su se naši stari u svakake nevolje snajt. Nuz njevo "šta mož, tako je Bog do", i "Bogu Božje, caru carovo", proživili strpljivo svoj mukotrpní al mirni život. Još živu kroz nas. Naučili nas da i danas sa dikom nosimo šokačko ime.

Ruža Siladev

Deset točaka života u zajednici "Hosana"

Molitva • Rad • Zajedništvo • Vodstvo
Nemoć pred drogom • Odgovornost
Apstinencija • Povjerenje • Odluka • Vrijeme

Na starom putu između Subotice i Novog Sada, nekoliko kilometara sjeverno od Starog Žednika, jedan salaš odnedavno je počeo poprimati sasvim novo lice. U njemu je svoje utočište našla novoosnovana kuća "Hosana", kći matične međugorske zajednice "Milosrdni Otac". Na inicijativu vlč. dr. Marinka Stantića kuća je otvorena i blagoslovljena 7. srpnja 2007. godine. Trenutno u njoj živi 10 momaka, od kojih su dvojica na tzv. radnim danima, tj. periodu pokusa koji prethodi ulasku u zajednicu. Cilj ove zajednice je pružiti pomoć svima osobito mladima koji su upali u bilo kakav oblik ovisnosti, odnosno onima koji su izgubili smisao života.

Prije nego li netko postane članom zajednice, potrebno je da obavi liječničke pretrage, kako bi mu se tijekom boravka u njoj moglo ispravno skrbiti za tjelesno i psihičko zdravlje. Sve neophodne tretmane liječenja osigurava zajednica, pa tako i pomoć psihologa ili psihijatra ukoliko je potrebna. Zajednica svojim članovima također osigurava potrebnu pravnu pomoć, budući da su gotovo svi oni imali problema sa zakonom. U zajednici "Hosana" ima i takvih članova koji umjesto u zatvoru borave u njoj, jer ondje nemaju adekvatnu pomoć za oporavak.

Dolaskom u zajednicu prestaje svaki kontakt s roditeljima i sredinom iz koje je momak došao. Svaka tri mjeseca organiziraju se susreti članova zajednice s njihovim roditeljima. Pored druženja, taj susret ispunjavaju i svjedočanstva pojedinaca. Zajednica "Hosana" takve susrete održava u HKC "Bunjevačko kolo". Nadalje, za roditelje članova zajednice je također predviđen program mjesečnih susreta, neophodan za cjelovito rješavanje problema ovisnika, koji zahvaća cijelu obitelj. Nakon što im dijete provede dvije i pol godine u zajednici, predviđen je dvotjedni boravak roditelja u njoj, i to kao ravnopravnih članova zajednice. Jednako važi i za svećenike koji žele djelovati kao duhovni asistenti bivšim ovisnicima u zajednici, samo što je za njih predviđen period od mjesec dana.

Redoviti program zajednice traje tri godine, nakon koje ga slijedi blagoslov i povratak u svijet. Za novi početak svojih članova zajednica skrbi pronalaskom posla i rješavanjem stambenog pitanja, čak i onda kad se bivši ovisnik ne želi vratiti u sredinu iz koje je došao. Oni koji su završili program zajednice mogu u nju dolaziti, što znači da oni i dalje ostaju povezani s njom.

Zajednica "Hosana" živi od darova dobročinitelja. Velikim dijelom su to roditelji ovisnika koji se nalaze u jednoj od kuća zajednice "Milosrdni Otac", ali i drugi ljudi dobre volje. U ovoj zajednici momci prave krunice, te žive i od njihove prodaje. Uskoro će početi i s uzgojem povrća u plasteniku, koji su nedavno dobili. U planu je izgradnja nove zgrade u kojoj će pored kapelice i blagovaonice, biti i kuhinja i radionica. Nogometno igralište, koje su momci napravili na njivi pokraj salaša, bi na proljeće trebalo biti zasijano travom. Zajednica oskudijeva neophodnim kombijem, koji bi poslužio kako za redovite nabavke i odlazak na nedjeljnu misu, tako i za veća putovanja, kao što su odlazak u matičnu kuću prilikom podjele blagoslova članovima koji su završili program boravka u zajednici. /Zv/

U razgovoru s Ivanom, momkom koji je član zajednice već 27 mjeseci i trenutno se nalazi u zajednici "Hosana", doznajemo kakav raspored imaju članovi ove zajednice.

Svaki dan ustajanje je u šest ujutro, nakon čega momci odlaze u kapelicu i mole prvu krunicu. Slijedi doručak, te započinje radno vrijeme. Što se tiče poslova koje obavljaju, postoje razni, među kojima je bilo i pravljenje zida pokraj puta, sastavljanje plastenika koji su nedavno dobili, pravljenje krunica od drveta, kuhanje i sve ostalo što treba uraditi. "U poslovima se smjenjujemo, kako bi svatko od nas naučio raditi što više stvari, a kroz rad upoznajemo i otkrivamo svoje mogućnosti kojih prije nismo bili svjesni" – kaže Ivan. U podne je ručak i mala stanika, nakon koje momci nastavlja s radom koji traje do pet sati popodne. Tijekom ovog rada svatko od njih na svom radnom mjestu moli tzv. krunicu rada. Nakon rada imaju slobodno vrijeme do sedam sati uvečer, kada je večera, nakon koje slijedi odlazak u kapelicu i moljenje treće krunice. Potom slijedi podjela dnevnih iskustava. "Ovaj dio dana je jako bitan, jer tu u kapelici razgovaramo potpuno otvoreno, iznosimo svoje probleme i onda ih skupa, kao zajednica pokušavamo riješiti. Kroz cijeli dan, a osobito navečer na podjeli, kada iskreno iznosimo svoje probleme i slušamo tuđe, gradimo zajedništvo i povjerenje koje je od iznimnog značaja za svakoga od nas, jer to vani nismo imali. Živjeli smo zatvoreno, u lažima i nepovjerenju i zato je iskrenost i povjerenje od velikog značaja za svakog od nas" – ističe Ivan. Nakon podjele, u deset sati slijedi počinak.

Naravno, postoje dani u tjednu u kojima postoje i dodatne aktivnosti. Npr., srijedom dolazi vlč. Marinko Stantić, duhovnik ove zajednice koji tada s njima slavi svetu misu. Svakog ponedjeljka navečer u zajednicu dolazi mons. Bela Stantić držati vjeronauk, koji je – kako napominje Ivan – "jako bitan radi upoznavanja Boga i vjere, jer su rijetki članovi zajednice koji su imali prilike to učiniti vani". Također, svake srijede imaju i večernje klanjanje od devet do deset sati u kapelici, a subotom ujutro od dva do tri. Za korizmu su odlučili svako jutro u dva sata ustati i otići na klanjanje, a također su se odrekli i kave. Subotom nakon rada, koji toga dana traje do četiri sata popodne, gledaju film, naravno izbjegavajući filmove s drogom i nasiljem. Nedjeljom idu na svetu misu u Stari Žednik.

Dan u zajednici "Hosana" je u potpunosti ispunjen, što je jako bitno, jer – kako kaže Ivan – "kada imaš ispunjeno vrijeme, kada imaš neki smisao u danu, imaš smisao u životu i u svakom njegovom dijelu pronalaziš i otkriš Boga. Osjećaj ljubavi Božje i predanosti Njemu je nešto što se ne može osjetiti nijednom drogom". / V.L./

Pravila u zajednici "Hosana"

Prilikom ulaska u zajednicu, svaki član dobiva svojega "anđela čuvara" tj. jednog mladića koji je prošao terapiju i koji se odvikao od droge. Potrebno je da netko uvede mladića u zajednicu jer je razdoblje odvajanja od droge fizički i psihički težak za osobu. Anđeo čuvar je 24 sata uz novoga člana, pošto je najčešće za pridošloga člana mjesto za odvikavanje najveći poraz, kako nam navode mladi-

ći koji su prošli tu fazu. Zajednicu svatko može napustiti, kuća u kojoj se nalaze nema ogradu ili "bodljikavu žicu" tj. mladići se ne nalaze u toj kući pod prisilom, nego je potrebno svakome naći barem jedan motiv koji će ih zadržati. Taj motiv, koji najčešće daje anđeo čuvar, prožima njihov daljnji život. Stoga svaka osoba koja dođe u kuću dobiva neko zaduženje: bilo u kuhinji, vrtu, molitvenoj skupini. Bitno je da svatko nađe svoje mjesto u zajednici, tj. ono u čemu je dobar, tj. da se nađu kvalitete u osobama, budući da ih svatko od nas ima. Članovi zajednice nemaju mogućnost korištenja mobitela, kao ni kontakta s obitelji prvih nekoliko mjeseci. Ne posjeduju ništa osim svoje odjeće, a žive od Božje providnosti, te raznih poslova kao npr. pravljenja krunica i sl.. Cilj im je zaraditi za kruh svagdanji. /Petar Gaković/

Adresa zajednice "Hosana":
Beogradski put 436, 24224 Stari Žednik
Odgovorni upravitelj: vlč. dr. Marinko Stantić

Zajednica "Milosrdni Otac" osnovana je u ožujku 1999. godine na inicijativu dr. fra Slavka Barbarića. Od prvih dana postojanja zajednica djeluje kao projekt franjevačkog reda s ciljem pomoći ovisnicima o lakim i teškim drogama. U prvim mjesecima u zajednici je bilo nekoliko momaka, međutim, s vremenom uspješan i, momcima željnim rehabilitacije, prilagođen program privukao je sve veći broj momaka. Danas zajednica broji 35 članova iz svih dijelova bivše Jugoslavije. Drugu kuću pod imenom "Tau" zajednica je otvorila u Sloveniji, u mjestu Stari Trg u svibnju 2006. godine, a u njoj trenutno živi 10 momaka. U zajednici svi imaju ravnopravan status, a program se temelji na molitvi, radu, međusobnoj pomoći i uzajamnom povjerenju.

/prema: www.milosrdni-otac.com/

Razgovor s osnivačem zajednice "Hosana" u Starom Žedniku, vlč. dr. Marinkom Stantićem

Gdje i kako ste upoznali zajednicu?

Moj prvi kontakt sa zajednicom bio je u Međugorju kada sam s prijateljem-svećenikom bio na svjedočanstvu momaka iz zajednice "Cenacolo", negdje 2005. godine.

Kako je došlo do ideje o otvaranju kuće i u našim krajevima?

Budući da me je biskup Ivan Pénzes odmah po ređenju poslao na poslijediplomski studij Pastoralne teologije, osjećam se dužnim to povjerenje opravdati. Sukladno mojim godinama, težim prvenstveno radu s mladima. Moj posao se bazira na osluškivanju njihovih potreba. Rezultat toga se konkretizirao između ostalog i osnivanjem zajednice za pomoć ovisnicima "Hosana".

Što zajednica "Hosana" nudi kao karakteristično?

Ne bih mogao izdvojiti ništa karakteristično, vlastito za "Hosanu". Princip rada zajednice je kao i kod drugih zajednica ovoga tipa. Glavni oslonci zajednice su molitva i rad.

Na kakve poteškoće nailazite u praćenju i održavanju zajednice?

Najveća poteškoća mi je naći dovoljno vremena za zajednicu, zbog drugih obveza. Kao i svakom čovjeku, tako i njima, potrebna je podrška, dobra riječ, ljubav... To je u stvari i bit problema kod ovisnika. Nije problem droga. Ona je posljedica manjka prave, nepatvorene ljubavi koja dolazi od Boga. Normalno da je potrebno pribaviti im hranu i sve ostalo nužno za život, jer je boravak u zajednici besplatan. Stoga i ovim putem apeliram na sve ljude dobre volje da nam se jave i daju svoju pomoć. Ulaganje u njih je ulaganje u našu bolju budućnost.

Što bi bilo potrebno da zajednica još više napreduje?

Momcima ovo pitanje treba postaviti. Oni najviše znaju što im nedostaje. Duhovna hrana im je najpotrebnija, više od hrane za tijelo. Gotovo da nama propaganda i ne treba, jer se suočavamo s problemom smještaja. I bez pretjerane reklame, mi imamo toliko prijava za ulazak momaka u zajednicu da bi trebalo otvoriti još koju kuću. No, u tome se ne smije prenatgiliti. Treba paziti na to da članovi zajednice dobiju ono što im treba: molitvu i rad. To je, dakle, najveća potreba zajednice.

Jedna od lakših radnji sa zajednicom je otvoriti ju. No, treba je i podržavati. Bog traži suradnike. Ne može se reći momcima da idu na dijetu, jer se nije našlo dovoljno sponzora za njihov život. Trenutno radimo na tome da Zajednica sama sebe izdržava, da ne mora živjeti na milost i nemilost drugih. To je samo jedan vid koji je nužan. Ne smije se zaboraviti niti drugi, ne manje bitan, oslonac zajednice, a to je molitva, duhovni život. Svi su oni mahom nevjernici i zbog toga su upali u prokletstvo droge. Kod njih, kao i kod svih, potrebno je raditi na izgradnji prave, zrele vjere od koje se može živjeti. Oni su bili duhovno mrtvi, a i tijelom skoro. Bog je onaj koji liječi, a svaki onaj koji se ne prepusti Božjem tretmanu, neće uspjeti, makar i proveo život u zajednici. /Zv/

Zajednička obiteljska molitva

Već dugi niz godina u župi Marija Majka Crkve u Subotici se pokušava obnoviti obiteljska molitva na jedan poseban način, pa je taj običaj nastavljen i ove godine budući da se sve više osjeća potreba obiteljske molitve. Završetak ove molitvene akcije proslavljen je 31. siječnja svetom misom na nakanu svih molitelja.

Ako je istina da je obitelj "Crkva u malom", onda je obitelj zajedništvo i mjesto molitve i bogoštovlja. Oslabljeno obiteljsko zajedništvo je sigurno posljedica izostanka zajedničke obiteljske molitve. U prošlosti su se naši stari, odnosno više obitelji, okupljali tijekom siječnja u večernjim satima zajedno na molitvu tzv. **Zlatne krunice**. To je krunica sedam radosti Blažene Djevice Marije. Katehistica u župi Marija Majka Crkve, **s. Eleonora Merković**, započela je prije petnaestak godina s ovom inicijativom. Hvala Bogu, obitelji su prihvatile ovaj oblik okupljanja na molitvu. Siječanj je protekao u tom znaku u više desetaka mjesta gdje su se vjernici po obiteljima i susjedstvima okupljali na molitvu. Osobito u tom prednjače djeca. Vrhunac zajedništva je ipak zajedništvo koju svaka obitelj doživljava u velikoj zajednici župe. Završetak ove molitve proslavljen je svetom misom u župnoj crkvi 31. siječnja koju je služio župnik **dr. Andrija Kopilović**. /Zv/

Bač: Obilježena 50. godišnjica braka

Antun i Ivka Vuković r. Samanović, proslavili su 28. siječnja 50. obljetnicu braka u Baču.

Na svečanoj sv. misi koju je u franjevačkoj crkvi Marijina Uznesenja predvodio **p. Josip Špehar**, slavljenci su u zajedništvu sa svojom djecom, rodbinom i prijateljima zahvalili Gospodinu za godine zajedničkoga života.

Slavljenicima čestitamo i molimo Gospodina da sve boli, nevolje i nesporazume tijekom proteklih godina, kao i one koje ih čekaju, pretvori u blagoslov.

Marija i Marin Vuković

Sjećanje na Iliju Kujundžića i Miju Mandića

Katolički institut za kulturu, povijest i duhovnost "Ivan Antunović" priredio je 29. siječnja u čitaonici Gradske knjižnice u Subotici večer sjećanja u povodu 150. obljetnice od rođenja Ilije Kujundžića i Mije Mandića, dvojice učenika i sljedbenika biskupa Ivana Antunovića, preporoditelja bačkih Hrvata. Predavanja su održali katedralni župnik Stjepan Beretić i urednik **Leksikona podunavskih Hrvata – Bunjevaca i Šokaca** dr. Slaven Bačić.

U uvodnoj riječi, predsjedavajući Instituta **mons. dr. Andrija Kopilović** je naglasio kako je važno upoznati svoju prošlost i velikane koji su stvarali povijest, a to nam svakako svjedoče i dvojica učenika Ivana Antunovića svojim velikim zalaganjem u prosvjeti naroda.

O svećeniku Iliju Kujundžiću govorio je **mons. Stjepan Beretić** istaknuvši kako je Ilija bio vjeroučitelj u pučkim školama u Subotici, pisac i sastavljač molitvenika, urednik novina i "borac" za uvođenje narodnog bunjevačkog jezika u škole, prihvaćajući hrvatski jezik kao književni. Ono što je povezivalo Kujundžića i Mandića je rad u listu *Neven*, kao i u kalendaru *Subotička Danica*, ali i rad na narodnoj prosvjeti i uvođenju upravo narodnog jezika u škole.

Mons. Beretić je podsjetio na važnost ožvljavanja njegova lika danas, što je nedavno učinjeno kako obnavljanjem njegova nadgrobnog spomenika u subotičkom Bajskom groblju tako i pisanjem, kako je to učinjeno u ovogodišnjoj *Subotičkoj Danici*. "Zasluzio je Ilija Kujundžić divljenje suvremenika zbog svojih zasluga za narod, jezik i Crkvu ali i nas danas", zaključio je predavač.

Učitelja, urednika novina, novinara i književnika i sastavljača molitvenika **Miju Mandića** predstavio je povjesničar i urednik **Leksikona** dr. Slaven Bačić i publici predstavio neke od manje poznatih tekstova iz *Nevena* čiji je pokretač bio Mandić. Upravo pokretanje *Nevena* 1884. godine u Baji i njegova borba za uvođenje narodnog jezika u škole najveće su zasluge Antunovićeve učenika kojega je biskup novčano i moralno potpomogao. Bačić je publiku upoznao sa značenjem djela Mije Mandića i preko pisanja **Jose Šokčića** i **Matije Evetovića** i time potvrdio njegovu ulogu u povijesti bačkih Hrvata. /K. Čeliković/

Boris Tadić kod biskupa Ivana Pénzesa

U okviru svoje predsjedničke kampanje drugoga izbornoga kruga, aktualni predsjednik Srbije, gospodin **Boris Tadić**, posjetio je 22. siječnja subotičkog biskupa **Ivana Pénzesa**.

Posjet, koji je trajao oko sat vremena, bio je zatvoren za javnost. Na njemu su pored biskupa i predsjednika sudjelovali katedralni ceremonijar **mons. dr. Andrija Kopilović**, predsjednik Skupštine Općine Subotica **Saša Vučinić**.

nakon razgovora biskup je gospodinu Tadiću pokazao novoizgrađenu zgradu Bogoslovije u biskupijskom dvorištu te se na taj način oprostio od njega. /Zv/

Uređenje crkve Sv. Križa u Somboru

Donacijom Skupštine Općine Sombor, pred sam **Božić**, uređen je interijer crkve **Sv. Križa u Somboru**.

Radove je izvršila tvrtka "Završni radovi građevine – ZRG" iz Subotice, na čelu sa **Sašom Vojnić-Hajdukom**. Strop crkve je niveliran, ugrađene su nove svjetiljke, obavljani su ličilački radovi i dr. Zidovi sa strane sadrže crtu života, koja je puna uspona i padova, ali je u blizini sveto-hraništa taj pad manji, što jasno govori da su životni padovi u Isusovoj blizini manji. U pripremi je novo ozvučenje koje će se ovih dana također postaviti.

Novi ambijent u crkvi, kao da vjernike potiče da se uredi i naše srce za Gospodinov bora-vak. /Ivan Firanj/

Proslava Obraćenja sv. Pavla u Subotici

Na blagdan obraćenja svetoga apostola Pavla, 25. siječnja, u Subotici je održano više proslava. U prijedodnevnom satima proslavljena je misa proštenja u kapeli biskupijske gimnazije i sjemeništa "Paulinum" koje ove godine slavi 45. obljetnicu svojega postojanja. /Opširnije o tom jubileju čitajte na str. 24./

Istoga dana poslijepodne održana je druga Konferencija kršćanskih biskupa naše regije. Na dnevnom redu su se našle aktualne društvene i crkvene teme, te prijedlozi nastavka suradnje među Crkvama. U izvješću za medije, kojega su poslije večernje mise dali beogradski nadbiskup i metropolit **mons. Stanislav Hočevar** i vladika bački **Irinej Bulović**, Konferencija je ocijenjena kao vrlo uspješna i konstruktivna. Mons. Hočevar je naglasio kako je značajna činjenica da su svi kršćanski biskupi s našega područja bili nazočni na Konferenciji, te je dodao da su među ostalim razgovarali o problematici restitucije oduzete imovine crkvama i vjerskim zajednicama. Vladika Irinej je naveo kako je tema Konferencije bio i zajednički rad na polju socijalne odgovornosti Crkava kao i pitanje odnosa tradicionalnih Crkava s medijima. On je rekao kako su u planu organiziranja vlastitih crkvenih medija, uputivši također i na poteškoće na koje se pri tome nailazi, naglašavajući važnost suradnje Crkava sa svjetovnim medijima.

Svi biskupi prešli su potom u katedralu-baziliku Sv. Terezije Avilske, gdje je u okviru proslave zaštitnika Subotičke biskupije, svetoga apostola Pavla, ujedno zaključena ovogodišnja stota po redu Molitvena osmina za jedinstvo kršćana. /Opširnije o toj proslavi čitajte na str. 38./

Poslije slavlja, biskupi, svećenici i uzvanici imali su se prilike susresti u Domu biskupije kod zajedničkoga stola na domjenku. /Zv/

Blagoslov prostorija subotičkoga Caritasa

U poslijepodnevnom satima 23. siječnja, blagoslovljene su radne prostorije Caritasa u Gajevoj i Zmaj Jovinoj ulici u Subotici.

Blagoslovu su nazočili svi djelatnici kao i volonteri Caritasa. Kao i uvijek, uz sendviče i kolače koje smo sami pripremali družili smo se oko sat vremena. Prisjećali smo se i rada u prošloj godini, posebno naših volontera koji su to prestali biti, a koji su se također rado odazvali našem pozivu. Oni naime nikada neće biti zaboravljeni i ostavljeni od svojih radnih kolega i volontera. S puno ljubavi i poštovanja pomagali smo im u prijevodu. Caritasova velika obitelj opet je bila zajedno u radu i molitvi.

Na žalost, 22. siječnja oprostili smo se od naše najstarije volonterice, **Eržike Babičković** koja je, iako s 82 godine, radila ne štedeći se. Na kraju, ostalo nam je zahvaliti joj se u svojim molitvama. /**Roza Mikulić**, volonterica Caritasa/

Predkorizmena duhovna obnova svećenika

U somborskom Karmelu je 5. veljače održana tradicionalna duhovna obnova svećenika Subotičke biskupije pod okriljem Sluge Božjega o. Gerarda Tome Stantića. Pedesetak svećenika i dva đakona, na čelu s biskupom dr. Ivanom Pénezom započeli su duhovnu obnovu molitvom Trećega časa.

Zatim su se svećenici podijelili u dvije skupine uz predavanje na temu "Molitva u svećeničkom životu". Predavanje na hrvatskom jeziku održao je o. **Jakov Mamić**, provincijal Hrvatske karmelske provincije, a na mađarskom jeziku p. **Sándor Szűcs**, prior karmelićanskoga samostana u Keszthelyu (Mađarska).

U svojem predavanju o. Mamić je istaknuo kako je identitet svećenika svetost, a svetosti nema bez molitve. Molitva mora biti središte svećeničkoga života. U svom prikazu Terezijinog puta molitve predavač je istaknuo i ulogu tijela u molitvi, zatim je govorio o važnosti i tehnikama sabiranja jer u rastresenosti ne vidimo ni sebe ni drugoga. Sabiranje je u molitvi vrlo bitno jer je ono po Tereziji "gibanje nutrine prema kontemplaciji". Kroz sabiranje molitelj postaje svjestan sebe što ga onda vodi k otvorenosti drugome. *U molitvi se mora dogoditi susret s Bogom kojemu će biće progovoriti o radosti i boli, o sreći i tjeskobi. U molitvi biće plače, smije se, važi, kliče, a nakon toga sluša Božji odgovor koji dolazi ili kroz riječ ili kroz nutarnji nadisaj. U društvu s Bogom čovjek postaje drugačiji, događa se otkupljenje bića i preobražaj života,* zaključio je o. Mamić i potaknuo svećenike da budu učitelji molitve. Svećenici moraju pomoći vjernicima da kroz molitvu pronađu pravi mir i da mogu funkcionirati radošno, zaključio je predavač.

Usljedilo je potom euharistijsko klanjanje u šutnji i prigoda za osobnu ispovijed. Nakon toga bilo je euharistijsko slavlje kojega je predslavio biskup Ivan u zajedništvu s okupljenim svećenicima. U prigodnoj propovijedi biskup je, podsjećajući na to da je u nekim biskupijama ova godina proglašena Godinom Biblije, pozvao svećenike da se u Korizmi više druže sa Svetim Pismom te da proživljavajući Evanđelje dublje to prenose i na povjerene im vjernike. Na kraju mise svi su se okupili pred grobom SB o. Gerarda Tome Stantića gdje je biskup predvodio molitvu za njegovo proglašenje blaženim i svetim. Za vrijeme objeda, svim sudionicima zahvalio je o. **Andželko Jozić**, prior somborskog karmelskog samostana, a o. **Jakov Mamić** je ističući da mu za tri mjeseca izlazi mandat provincijala zahvalio biskupu Ivanu na susretljivosti i suradnji. Istaknuo je da je preko Duhovnog centra o. Gerarda Hrvatska karmelska provincija htjela ponuditi one sadržaje koji mogu pomoći ne samo vjernicima Sombora nego i cijeloj biskupiji u duhovnim potrebama. /**Andrija Anišić**/

Stepinčevo kod subotičkih franjevaca

U okviru devetnice Gospi Lurdskoj, 10. veljače, u subotičkoj Franjevačkoj crkvi svečano je proslavljen blagdan bl. Alojzija Stepinca. Misu je predslavio subotički biskup dr. Ivan Pénzes uz koncelebraciju devetorice svećenika.

Podsjećajući na Isusove riječi "Želi li mi tko služiti, neka ide za mnom", biskup Pénzes u propovijedi je istaknuo kako je svatko učenik onoliko koliko je spreman služiti. "Služenje je dakle tipičan, određujući i neizostavan sadržaj ljubavi i kršćanstva. Povijest Crkve, kako ona daleka, tako i najnovija, tu pronalazi objašnjenije snage koja je dana svakomu kršćanskom mučeniku. U tomu je snaga privlačnosti današnjeg blaženika, kardinala Alojzija Stepinca", rekao je propovjednik nadodavši kako put prihvaćanja smrtnosti vodi u prepoznavanje drugoga i davanje mjesta svakomu čovjeku, a put osvajanja vječnosti ljudskim silama vodi u isključivanje drugoga, u stav koji drugoga smatra suparnikom. U tom smislu poručio je kako nam blagdan blaženoga Alojzija Stepinca budi svijest da je bez prihvaćanja konačnosti ovozemaljskoga života i prepoznavanja dara vječnoga života gotovo nemoguće graditi svijet bez nasilja. Ukazujući nadalje na negativno ozračje u današnjemu svijetu, biskup Pénzes istaknuo je kako ipak ima puno razloga da budemo sretni što i danas ima marljivih, čestitih i nesebičnih ljudi, što postoji volja da se gradi na temeljima koje su postavili i očuvali naši stari.

Na misi su pjevali združeni zborovi župa Marija Majka Crkve i Sv. Rok te Komorni zbor Collegium Musicum Catholicum uz orguljsku pratnju **Kornelija Vizina** i ravnanje **Miroslava Stantića**. Na kraju mise vjernici su poljupcem iskazali počast moćima bl. Alojzija Stepinca. Blagdan bl. Alojzija Stepinca, od njegova proglašenja blaženim, u Subotici se na razini grada slavi u franjevačkoj crkvi u okviru devetnice Gospi Lurdskoj. I ove godine devetnica je započela 2. veljače proslavom Dana posvećenoga života, kada su se na misi koju je predvodio biskup Pénzes okupili redovnici i redovnice grada. Kroz svih devet dana misu je predvodio i propovijedao o. **Gracijan Biršić**, franjevac iz Osijeka. /A. Anišić/

Kršćanska tribina grada Subotica

Gospodar ovoga svijeta

"Gospodar ovoga svijeta – o utjecaju đavla u osobnom, obiteljskom i društvenom životu" bila je tema predavanja direktora Radio Marije Srbije dr. Tadeja Vojnovića, ofm, kojega je održao 7. veljače u dvorani HKC "Bunjevačko kolo" na Kršćanskoj tribini grada Subotice.

Na početku svojega predavanja dr. Vojnović obrazložio je najprije naslov teme naglasivši kako je sam Isus sotonu nazvao gospodarom ovoga svijeta. Osim toga naziva, u Novom zavjetu susreće se i naziv sotona, đavao, Zli, a u slavenskim jezicima vrag. Pojasnio je zatim nazočnima istinu da je đavao stvarnost. "On nije krampus s rogovima i repom, nego je osoba inteligentnija od svakoga čovjeka. On je osoba koja ima veliki utjecaj u našem osobnom, obiteljskom i društvenom životu", rekao je predavač. U nastavku predavanja je protumačio nastanak đavla i zlih duhova ističući da je đavao nastao od anđela koji su bili neposlušni Bogu. Đavao je čisti duh. Nema nijednu materijalnu osobinu. Polazeći od biblijskog opisa prvoga grijeha, objasnio je đavolsku taktiku i strategiju. On uvijek laže – služi se poluistinama. Prvi dio onoga što kaže i nudi je istina a drugi dio je uvijek laž; iskrivio je u čovjeku i sliku Boga; daje privlačne ponude; uvijek djeluje u pravi čas i pogađa čovjeka ondje gdje je i kad je najslabiji; vrlo je uporan – i kad ga čovjek odbije, ostavlja ga do sljedeće prilike. No, premda ima vrlo sofisticirani marketing cilj mu je uvijek uništenje čovjeka – fizičko, psihičko i duhovno. Bog je konstruktor, a sotona destruktorka. Čovjek je bio snažan u početku jer ga je štutila Božja zapovijed. I dok je držao zapovijed on je bio jači od sotone. Samo đavolsko napastovanje dokazuje da je slabiji od čovjeka i zato mu želi izbiti "snagu" a to je život po zapovijedima Božjim. Onoga trenutka kada je čovjek prekršio Božju zapovijed, on je pao pod njegovu vlast. Nastavljajući predavanje naglasio je kako đavla valja raskrinkati jer on čovjeka podjarmljuje i stvara svoje kraljevstvo koje je nalik koncentracijskom logoru.

U drugom dijelu predavanja na temelju Isusovog primjera i Božje riječi, ukazao je na to kako se čovjek može oduprijeti đavlu. Isus je svojim "da" Bogu, koje je završilo smrću na križu, pobijedio đavla i otvorio ljudima pristup Božjemu kraljevstvu. U kraljevstvo Božje se ulazi dragovaljno. Čovjek slobodno mora prihvatiti Božju volju i ponudu Božje zapovijedi. Po krštenju čovjek izriče svoj "da" Bogu i "ne" sotoni što je očito u formuli odreknuća i vjeroispovijesti. Po svakom krštenju puni se Božje kraljevstvo i prazni kraljevstvo sotone. Sotona će djelovati u svijetu sve dok bude ljudi koji će njemu vjerovati. To će pak trajati do konca vremena kada će sotona konačno sa svim svojim slugama biti bačen u "jezero ognjeno", zaključio je predavač.

Predavanje je izazvalo veliko zanimanje. Oko 250 sudionika pažljivo je pratilo izlaganje p. Tadeja i uključilo se u živu raspravu. Zbog mnogih otvorenih pitanja, ova tema bit će nastavljena i na sljedećoj tribini u mjesecu ožujku, na kojoj će predavač ukazati na konkretno djelovanje sotone danas u svijetu – u čovjeku, društvu, politici, ekonomiji, u vjerničkim zajednicama pa i u samoj Crkvi. /A. Anišić/

Na "Čistu sridu" puna bikovačka crkva

Svetoj misi na "Čistu sridu" prisustvovalo je gotovo dvjesto hodočasnika koji već osmi put, svake godine u sve većem broju, nakon mise, radi pokore hodočašte do Jurićevog križa, koji su obnavljanjem spasili od propadanja **Lazo** i **Marija Brejar**. Nakon zajedničke molitve, pod križem je pročitana pjesma Laze Brejara, napisana za ovu prigodu. Po povratku, bikovačka župa je svima pripremila "suvu pogaču" i kokice čime su hodočasnici i simbolično započeli Korizmeni post.

Franjo Ruždinski

Korizmena tribina u Somboru

U Hrvatskom domu pri HKUD-u "Vladimir Nazor" u Somboru započele su 11. veljače Korizmene tribine, koje će se održavati svakoga ponedjeljka sve do Uskrsa. Korizmene tribine priređuje Duhovni centar "Sluge Božjega o. Gerarda Tome Stantića". Okvirna tema ovogodišnjih tribina je "Molitva u kršćanskom životu" prema Katekizmu Katoličke Crkve, odnosno prema Kompendiju istoga Katekizma. Predavanje na temu "Objava molitve u Starom zavjetu" na prvoj tribini u nizu održao je župnik župe Sv. Roka iz Subotice, mr. Andrija Anišić.

Nazočne je na početku predavanja pozdravio predsjednik HKUD-a "Vladimir Nazor" **Šima Raić**, posebno zahvaljujući na suradnji karmelitanima koji djeluju u Somboru. Govoreći o molitvi u Starom zavjetu, predavač je u kratkim crtama predstavio Katekizam Katoličke Crkve i njegov Kompendij. Istaknuo je kako bi te knjige, uz Bibliju i Dokumente II. vatikanskog koncila, trebala imati svaka katolička obitelj. Osobito je naglasio dragocjenost Katekizma, budući da on sadrži baštinu katoličke vjere popraćenu navodima iz Svetoga pisma, Dokumenta II. vatikanskog koncila i drugih značajnih dokumenata Crkvenoga učiteljstva te navodima iz spisa crkvenih Otaca. Predstavljajući Kompendij podsjetio je da su njegovu izradu zahtijevali još sudionici Međunarodnog katehetskog kongresa u listopadu 2002. a njegovu izradu je inicirao pokojni papa Ivan Pavao II. Govoreći općenito o molitvi, mr. Anišić pokušao je odgovoriti na pitanja koja Kompendij postavlja u prvom poglavlju svojega četvrtoga dijela a koji govori o kršćanskoj molitvi: zašto postoji sveopći poziv na molitvu, po čemu je Abraham uzor molitve, kako je molio Mojsije, kakav je u Starome zavjetu odnos Hrama i kralja s molitvom, koja je uloga molitve u poslanju proroka te koliko su u molitvi važni psalmi. Slijedeći tekst Katekizma i Kompendija, ukazao je na značaj molitve u Starom zavjetu ističući kako se u njemu razabire postupnost razvoja molitvenog života kako pojedinaca tako i izabranog naroda. Ukazao je na mnoge uzorke molitava koji se nalaze u Svetom pismu potkrjepljujući sve i primjerima iz svog osobnog molitvenog života i iz molitvenog života povjerenice mu župne zajednice. Predavač se posebno zadržao na tumačenju Psalama koji su svi zapravo "molitve srca" izražene u raznim oblicima od himana, preko zahvalnica, predanja pa sve do tužaljki kojih zapravo ima i najviše među psalmima (49). Naglasio je zatim da su psalmi bitni sadržaj molitava Časoslova Božjega naroda koji je glavni "molitvenik Crkve".

U razgovoru poslije predavanja bilo je riječi o odnosu posta i molitve, zajedničkoj obiteljskoj molitvi, o razlici molitve u Starom i Novom zavjetu i dr. /Zv/

Akademik dr. Ante Sekulić u Somboru

Akademik dr. Ante Sekulić sudjelovao je u četvrtak 31. siječnja na promociji svojega *Rječnika govora bačkih Hrvata* koji je u organizaciji HKUD "Vladimir Nazor" iz Sombora i Katoličkog instituta za kulturu, povijest i duhovnost "Ivan Antunović" iz Subotice predstavljen u HKUD-u "Vladimir Nazor" u Somboru. O Rječniku su govorili pročelnik Nakladničke djelatnosti NIU "Hrvatska riječ" Milovan Miković iz Subotice i predsjednik Hrvatskog akademskog društva iz Subotice dr. Slaven Bačić.

Pozdravljajući okupljene goste, pročelnik Nakladničkoga odjela Instituta mr. Andrija Anišić i moderator večeri istaknuo je kako je Sekulićevo djelo, *Rječnik govora bačkih Hrvata*, objavljeno u zajedničkoj nakladi Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje iz Zagreba i Instituta "Ivan Antunović" iz Subotice. Nazočnima se u ime organizatora obratio i predsjednik Društva "Vladimir Nazor" **Šima Raić**, a potom i predsjedavajući Instituta "Ivan Antunović" dr. **Andrija Kopilović**.

Govoreći o Rječniku, Miković ga je uvrstio u kontekst svih rječnika hrvatskog jezika a napose pokušaja stvaranja bunjevačkog rječnika. Pritom je podsjetio kako je dr. Ante Sekulić ovaj Rječnik počeo stvarati već 1937. godine ali mu je komunistička vlast u dva navrata oduzela prikupljeni materijal kojega mu nikada nije vratila. Tako je ovo kapitalno djelo stvarano tijekom niza godina. Rječnik sadrži tristo tisuća natuknica a obuhvaća čitavo ikavsko područje, dakle i bunjevački i šokački govor u Bačkoj, stoga mu je autor i dao naslov *Rječnik govora bačkih Hrvata*. No, dragocjeno je u Rječniku i to što je kod svake riječi naznačeno i ono regionalno, tj. u kojim se mjestima poneka riječ danas najviše govori, rekao je Miković.

Dr. Slaven Bačić pojasnio je kako rad na ovakvom Rječniku zahtijeva redovito veliki napor timskoga rada, a dr. Sekulić ga je uradio sam. "Svi dosadašnji pokušaji stvaranja bunjevačkoga rječnika ne mogu se usporediti s ovim. Nakon ovoga Rječnika dosadašnji *Rečnik bačkih Bunjevaca* Marka Peića i Grge Bačlije, kojim smo se najviše služili tražeći i provjeravajući bunjevačke riječi, sada možemo staviti na najnižu policu", istaknuo je dr. Bačić i dodao da će *Rječnik govora bačkih Hrvata* zauvijek biti rudnik neprocjenjivoga govornoga blaga bačkih Hrvata – Bunjevca i Šokaca, osobito stoga jer ga je dr. Sekulić svrstao ondje gdje mu je i mjesto – među rječnike hrvatskog jezika.

U obraćanju nazočnima, dr. Ante Sekulić najprije je izrazio zahvalnost Bogu što je dočekao da se, nakon Subotice, Rječnik može predstaviti i u Somboru u kojemu je i sam u mladosti proveo nekoliko godina, najprije kao pitomac karmelitanca, a potom i kao učitelj. Zatim je naglasio kako Rječnik ne smatra njegovim nego "našim" djelom, prisjećajući se prošlih vremena u kojima su "bački Hrvati bili homogeni, zdušno su radili na očuvanju svoga identiteta i ljubomorno čuvali pradjedovsku baštinu, a osobito su čuvali svoju riječ". Iz tog je razloga svoje sunarodnjake pozvao riječima: "Volite boje ravnice, volite se međusobno i volite svoju riječ. Nemojte se prebrojavati. Ne trebaju nam brojke, treba nam srca...", zaključio je Sekulić.

Uslijedila je projekcija dokumentarnoga filma **Rajka Ljubiča** pod naslovom "Ante Sekulić – pjesnik, znanstvenik, akademik". Bilo je to prvo javno predstavljanje spomenutoga filma u kojemu dr. Ante Sekulić lirskim raspoloženjem govori o svojem životu i radu, o svojim radostima, tugama i stradanjima, o ljepoti bačke ravnice i dr. /**Andrija Anišić**/

Od Velikoga do književnoga prela

Kratko pokladno vrijeme Hrvati Bunjevci i Šokci iskoristili su za svoja tradicionalna okupljanja, među kojima je svakako najznačajnije Veliko prelo 2008. U nizu okupljanja, od Subotice do Sombora pa sve do Dunava, Hrvati su pokazali potrebu zajedništva i radosti. U kraćim crtama bilježimo tragove kulturnih događaja u našem narodu u Bačkoj.

Predstavljen zbornik dramskih radova "Teška vremena"

"Književno prelo"

U prepunoj dvorani Hrvatskoga kulturnog centra "Bunjevačko kolo" 24. siječnja održano je "Književno prelo", koje drugu godinu za redom organizira Hrvatska čitaonica. Tom prigodom javnosti je predstavljena knjiga "Teška vremena", koja sadrži izbor kazališnih komada Hrvata u Podunavlju trinaest autora.

"Na ovaj način Hrvatska je čitaonica uspjela povezati ne samo Hrvate u Vojvodini nego i u cijelom Podunavlju, a sve je to plod koji je sazrio iz 'Dana Balinta Vujkova'. Iako srušeno, naše Narodno kazalište daje nam nadu za budućnost, jer i ovi tekstovi svjedoče da je bilo i da ima dramskih autora među podunavskim Hrvatima koji imaju što ponuditi kazališnoj publici. Na žalost, u nedostatku profesionalnog ansambla mi to za sada činimo s amaterskim skupinama", rekla je **Katarina Čeliković**.

Pozdravljajući nazočne, član Hrvatske čitaonice i redatelj **Rajko Ljubić**, ujedno recenzent knjige, rekao je da se ideja za ovu knjigu stvorila u prosincu 2007. godine, u okviru Dana Balinta Vujkova, kada je tema bila dramsko stvaralaštvo. On je naglasio da je knjiga nastala zbog potreba amaterskih skupina "kojima želimo pružiti zbornik u kojemu će moći pronaći dobar tekst" a za sastavljanje ove knjige veliki poticaj dala je zaostavština pokojnog profesora Bele Gabrića.

"Nadam se da ćemo za nekoliko godina, poticajem ove knjige, moći formirati skupinu ljudi koja će raditi hrvatske predstave u budućoj velebnoj zgradi rekonstruiranog Kazališta", rekao je Ljubić.

Na "Književnom prelu" nazočnima su se obratili i neki od autora ili redatelja komada u "Teškim vremenima"; Marija Šeremešić iz Sombora, Ivan Andrašić iz Sonte, nazočan je bio Stjepan Bartuš iz Novoga Sada i Marijan Kiš iz Subotice. Svakako je najveću pozornost i naklonost publike privukla predstava Šime Ivića "Skupština na čoši", koju su u adaptaciji i režiji Marijana Kiša izvele učenice prvog razreda na hrvatskom Gimnazije "Svetozar Marković".

Zlatko Romić/Ivana Petrekanić Sič
www.suboticadanas.info

Veliko prelo 2008.

"Sva su prela kroz tamburu prošla"

Ovogodišnje, 130. po redu, Veliko prelo 2008. okupilo je oko tisuću tristo ljudi u Dvorani sportova u Subotici i može se smatrati jednim od najuspješnijih Velikih prela. Predsjednik Hrvatskog kulturnog centra "Bunjevačko kolo" **Mirko Ostrogonac** podsjetio je na razloge ovakvih okupljanja rekavši da je prelo više od plesa "jer je snaga u našoj zajedničkoj radosti a ona postaje poruka drugima". Za ovogodišnju najbolju "preljsku pismu" proglašena je pjesma

"Sva su prela kroz tamburu prošla" **Stipana Bašića Škarabe**, a po običaju izabrane su i najljepše prelje. Za najljepšu prelju Velikog prela 2008. izabrana je **Jelena Tikvicki** iz Subotice, prva pratilja je **Martina Dulić** iz Đurđina, a druga pratilja je **Valentina Kujundžić** iz Subotice. Ni ove godine nije izostala tombola, ali će svim gostima u najljepšem sjećanju ostati tri velika zabavljača. Dobro raspoloženje do ranih jutarnjih sati držali su **Zvonko Bogdan**, tamburaški ansambl "Dike" iz Vinkovaca i **Aki Rahimovski** (pjevač "Parnog valjka" iz Zagreba).

Veliki broj uglednih gostiju iz Konzulata R. Hrvatske, Mađarske, pa čak i gosti iz Crne Gore kao i uglednici iz Subotice posvjedočili su da je ovo prelo opravdalo epitet "veliko" čemu je pridonio i vizualni izgled Dvorane sportova. /K. Č./

Veliko bunjevačko-šokačko prelo u Somboru

Na Marin 2008. Hrvatko kulturno-umjetničko društvo "Vladimir Nazor" u Somboru priredilo je Veliko bunjevačko-šokačko prelo na kojem se okupilo tristotinjak gostiju. Nakon pozdravne riječi predsjednika Društva **Šime Raiča** uslijedio je program u kojem su se predstavili i folkloraši i pjesnici, a novi broj lista "Mirosljub" te dva sveska u kojima je sabrano deset godišta lista, predstavio je glavni urednik **Matija Đanić**. Goste su zabavljali tamburaški orkestri "Đuvegije" iz Sombora i "Fijaker" iz Osijeka. Impozantan je i broj uzvanika, među kojima su bili predsjednik Izvršnog vijeća AP Vojvodine **Bojan Pajtić**, zamjenik veleposlanika R. Hrvatske u Beogradu **Branimir Lončar**, predsjednik Općine Sombor **dr. Jovan Slavković** i mnogi drugi. Veselje je potrajalo do ranih jutarnjih sati. /K. Č./

Prelo u Đurđinu

Drugu godinu zaredom u Đurđinu je 18. siječnja HKPD "Vladimir Nazor" organiziralo prelo u restoranu "Nove brazde" na kojem se okupilo oko 150 gostiju. Pozdravnu riječ uputio je župnik **Lazar Novaković**. Osim folklorša goste je zabavljao tamburaški sastav "Razgale", a nije izostalo ni biranje "najlipče prelje". Na prelo su došli i brojni gosti izvan Đurđina.

Malo prelo

Tradicionalno Malo prelo, čiji je domaćin **Ivica Gurinović**, ove je godine održano 25. siječnja u HKC "Bunjevačko kolo". Gostima je o tradiciji prela govorio **Alojzije Stantić**, a svirao je tamburaški ansambl "Neven".

Šokački bal u Baču

U dvorani hotela "Central-lux" 26. siječnja održan je Šokački bal na kojem je goste zabavljao tamburaški sastav iz Bačkog Brega.

Župno prelo u Keru

U vjeronaučnoj dvorani župe Sv. Roka u Subotici priređeno je u subotu, 26. siječnja tzv. župno prelo na kojem su svirali "Biseri" a za dobro raspoloženje pobrinulo se Pastoralno vijeće. Kuriozitet je da su dan ranije u župi imali i "svinjokolj" što je još više pridonijelo preljskom ugođaju.

"Debeli četvrtak"

U Domu Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini održano je 31. siječnja tradicionalno obilježavanje "Debelog Četvrtka". Članovima i simpatizerima stranke priključili su se i brojni gosti koji su počašćeni fancima.

Prelo mladih

U restoranu Križevačkog trgovačkog centra u Subotici, 1. veljače okupilo se oko 600 mladih iz cijele Vojvodine na svoje prelo koje je logistički podržao Demokratski savez Hrvata u Vojvodini. Dobrom ugođaju na prelu pridonijeli su tamburaši ansambla "Ravnica", a nakon ponoći glazbu je birao DJ Željko. Vrhunac večeri bio je izbor najljepšeg para.

Šokačko prelo u Bačkom Bregu

U organizaciji HKPD "Silvije S. Kranjčević" i u Bačkom Bregu je na Marin održano Šokačko prelo na kojem je goste zabavljao **Šima Jovanovac** i KUD "Lovor" iz Trnjana (Hrvatska). Nije izostao popularni bereški paprikaš a ni gibanica.

Prelo u Lemešu

U dvorani Doma kulture u Svetozaru Miletiću priređeno je 2. veljače tradicionalno prelo. Goste su zabavljali subotički "Biseri".

Maskenbal u Starom Žedniku

Zadnjega dana Poklada, 5. veljače, u Domu kulture u Starom Žedniku održan je prigodni Maskenbal, na kojemu se pod maskama pojavilo pedesetak djece. Budući da su svi bili najbolji, svi su dobili i nagrade. Najzapaženiji je pak bio kuhar Debelković koji kuha za cijeli cirkus na štednjaku "Extra brziću", a svesrdno mu je pomagao spužva Bob. I ostale maske su bile veoma uspješne jer su djeca u njih uložila puno truda i kreativnosti. Župnik **Željko Šipek** pozdravio je ovaj veseli skup, a organizacija cijeloga događaja već tradicionalno je pripala Povjerenstvu za kulturu Mjesne zajednice. /Kata Ostrogonać/

"Maškare" KROV-a

U subotu, 6. veljače, po Po treći put u organizaciji udruge hrvatske mladeži "KROV", u Hrvatskom kulturnom centru, organizirane su 26. veljače "Maškare" koje su okupile 100-tinjak mladih na manifestaciji buđenja proljeća. Ljubitelji dobrog provoda uživali su uz živu svirku rock sastava "Non stop noice" i glazbenom odabiru *Željka Nimčevića*.

Veličanstveni Bal gradonačelnika

Gradonačelnikov bal, XII. po redu, prvi puta je to u pravom smislu riječi jer je Subotica omedavno postala grad. Također, po prvi puta je za ovu manifestaciju pronađen i odgovarajući prostor – Balska dvorana Hotelsko-poslovno-kongresnog centra "Galleria" u kojoj je u subotu, 2. veljače održan bal. Otvarajući bal, gradonačelnik Subotice **Géza Kucsera** je rekao kako će sredstva prikupljena na balu biti usmjerena mladim talentima grada.

Goste su zabavljali "Trio Gracia" iz Budimpešte i "Night cruisers" iz Subotice.

"Goranov vijenac" dodijeljen Jasni Melvinger

Ova je autorica ostvarila djelo upečatljivoga lirizma i refleksije, djelo kakvom nema slična u modernome hrvatskom pjesništvu, navodi se u obrazloženju nagrade "Goranov vijenac" za ukupan doprinos pjesničkoj umjetnosti, koji je dodijeljen pjesnikinji Jasni Melvinger iz Petrovaradina, izvijestio je Tvrtko Vuković, predsjednik "Goranovog proljeća", manifestacije koja se ove godine održava 45. put.

Marija Šimoković dobitnica nagrade "Branko Miljković"

Subotička pjesnikinja Marija Šimoković, dobitnica je prestižne nagrade "Branko Miljković", koja se dodjeljuje za najbolju zbirku pjesama u prošloj godini. Ona je nagradu dobila za zbirku pjesama "Kinovar" u izdanju "Narodne knjige".

Ne-kultura:

Srušen križ kod "vatrogasaca"

U prometnoj nesreći, 4. veljače, na početku Beogradske ceste, na tzv. "krivini kod vatrogasaca", dogodila se prometna nesreća u kojoj je putničko vozilo zbog neprilagođene brzine, izletjelo s ceste i tom prigodom srušilo i uništilo križ i turističku informativnu ploču. Koliko je vremena potrebno za obnovu još jednog srušenog križa?

HNV prihvatio ostavku Zvonimira Perušića

Krovno tijelo hrvatske manjine prihvatilo je 28. siječnja, kao osnivač te medijske kuće, ostavku **Zvonimira Perušića** na dužnost ravnatelja NIU "Hrvatska riječ" (HR) i za vršiteljicu dužnosti imenovalo glavnu urednicu **Jasminku Dulić**.

Kuća pomirenja za bolji suživot

Ambasador SR Njemačke u Srbiji Volfram Mas posjetio je 9. veljače u povodu Dana njemačke kulture Sombor. Organizator niza kulturnih događanja bila je Humanitarna udruga Nijemaca "Gerhard" iz Sombora.

Dan je započeo prijamom u Skupštini općine Sombor kod gradonačelnika **Jovana Slavkovića** gdje se ambasador Mas sastao s predstavnicima Nacionalnog vijeća njemačke nacionalne manjine. Potom je pogledao izložbu slika devetorice umjetnika njemačkoga porijekla iz Sombora u Domu učenika srednjih škola. Osim izložbe slika priređena su i druga kulturna događanja u Hrvatskom domu te u mađarskom domu "Kasina" u kojemu su za kraj Dana njemačke kulture nastupile plesne skupine iz Mađarske i Srbije, te Njemački puhački orkestar iz Mađarske.

Centralni događaj toga dana bilo je polaganje kamena temeljca za "Kuću pomirenja". Riječ je o kući koja će se nalaziti u dvorištu župe Sv. Križa, bit će vlasništvo HUM "Gerhard", a koristit će je IFA i Caritas. Zgrada će imati 400 četvornih metara prizemlja i 200 četvornih metara na katu. Tu će biti kulturni centar u kojemu će se učiti njemački jezik, služiti će za razne programske djelatnosti, a bit će i centar humanitarne djelatnosti.

Prilikom polaganja kamena temeljca ambasador Mas se zahvalio Katoličkoj Crkvi što je stavila na raspolaganje zemljište za kuću i svoj blagoslov, a predsjednik HUN "Gerhard" **Anton Bek** je rekao da će kuća pomirenja na prvom mjestu služiti za edukaciju, kulturni i humanitarni rad, a cilj joj je pridonijeti boljem suživotu Nijemaca, Mađara, Hrvata i svih drugih nacija s ovih prostora.

Polaganju kamena temeljca nazočili su i župnik župe Sv. Križa **vlč. dr. Marinko Stantić** i župnik župe Pres. Trojstva **preč. Josip Pekanović**, koji je i blagoslovio temelje.

Poslije blagoslova, kamen temeljac su položili ambasador Mas, gradonačelnik Slavković i predsjednik HUN "Gerhard" Bek. U temelje je položena i povelja na kojoj je upisan datum polaganja kamena, ime sadašnjeg pape i subotičkog biskupa, te tekst nakane ove kuće.

Zlatko Gorjanac

Prijam predstavnika medija kod beogradskog nadbiskupa

Na blagdan sv. Franje Saleškoga, u četvrtak 24. siječnja, po prvi puta održan je u Beogradskoj nadbiskupiji prijam za predstavnike medija i djelatnike državnih institucija.

Nakon uvodne riječi **mons. dr. Andrije Kopilovića**, nadbiskup i metropolita beogradski, **mons. Stanislav Hočevar** podsjetio je nazočne na život Sv. Franje Saleškoga tj. na njegovo djelovanje putem medija. Naime, spomenuti svetac je uslijed nedostatka vremena za propovijedanje bio prinuđen praviti plakate koje je objavljivao na trgovima, crkvama, te je na taj način, jednostavnim jezikom, prenosio radosnu vijest ondje gdje nije stigao. Na pitanje zašto su mediji potrebni, nadbiskup je odgovorio kako živimo u vremenu velike komunikacije. *Problem bi bio da mi koji smo doživjeli radost evanđelja to ne dijelimo s drugima*, zaključio je nadbiskup. Nakon njega, nazočnima se obratio i episkop bački, vladika **Irinej Bulović** koji je napomenuo kako je crkva nekada bila jedini medij. Za crkvu je potrebno da živi

u duhu vremena, tako je i danas potrebno da se služi sredstvima suvremene komunikacije. Osim toga, naglasak je stavio na to da crkveni mediji danas koriste unutarcrkveni jezik, koji je mnogima nepristupačan, te je ukazao na jednostavnost sv. Franje Saleškoga.

Na prijamu su bili nazočni i ministar vjera Republike Srbije **dr. Radomir Naumov**, kao i vladika **Porfirije Perić**, te predstavnici katoličkih listova: "Blagovijest", "Zvonik" kao i Radio Marije te drugih medija.

Na kraju susreta **mons. dr. Andrija Kopilović** je zaključio kako bi ovaj susret mogao postati lijepa tradicija kao oblik suradnje Crkve i medija za dobro cijeloga društva.

Petar Gaković

Nove aktivnosti župnoga Caritasa u Srijemskoj Mitrovici

Tjedan Caritasa koji je trajao od 10. do 16. prosinca 2007. godine, obilježen je u mnogim lokalnim caritasima Srbije. I župni Caritas "Blažena Majka Terezija" iz Srijemske Mitrovice obilježio je ovaj Tjedan, svojim već tradicionalnim brojnim aktivnostima.

Tom prilikom prikupljeno je preko 50 kg kolača, ispovjedio se 32 bolesnika i korisnika Caritasove pomoći, te je u Dnevnom centru za stare i na župi Sv. Dimitrija podijeljena hrana kao i sredstva za osobnu higijenu. Održana je i edukacijska radionica za mlade žene i djevojke o prevenciji i skriningu raka dojke. Predavanje na spomenutu temu održala je **dr. Vesna Bobić** uz pomoć medicinske sestre **Vesne Sremac**. Rad u manjim skupinama na različite teme, u suradnji Caritasa i Doma zdravlja, kontinuirano se održava već nekoliko mjeseci, a sve u sklopu jednog od ciljeva Caritasa, educiranja štićenika i djelatnika.

Tijekom Tjedna Caritasa Dnevni centar posjetio je među ostalim i gradonačelnik Srijemske Mitrovice **Zoran Mišćević**, načelnica Južnobačkog okruga i predsjednica općine Bač **Darija Šajn** te narodni zastupnik Skupštine Vojvodine **Ljubomir Kolarov**. Oni su se susreli sa štićenicima Dnevnoga centra i upoznali s radom i planovima župnoga Caritasa, dajući sugestije i module su-

radnje institucija koje predstavljaju i naše organizacije.

Okrugli stol na temu "Izvaninstitucionalni oblici zaštite starih" održan je u SO Srijemska Mitrovica 14. prosinca 2007. godine uz nazočnost i aktivno sudjelovanje partnerskih organizacija Doma zdravlja, Patronažne službe i Preventivnog centra, Crvenog križa te predstavnika Skupštine Vojvodine. Domaćini

ovoga susreta bili su gradonačelnik **Mišćević** i direktor župnog Caritasa, **preč. E. Španović**.

Kristina Zeman Mišćević

Početak Nove godine u Irigu

Blagoslovom vode na svetoj misi, župljani iriške župe započeli su Novu godinu. Tijekom mise imali su prigodu čuti i godišnje izvješće o pastoralnom radu župe. Tih je dana župnik obavljao i blagoslov domova. Na blagdan Bogojavljenja Bog je pozvao **Eržu Balog** (69) i **Matildu Bajnar** (74), koje su preminule okrijepljene sakramentima. U istom tjednu, iriški vjernici su se oprostili od **Marije Paunović** (85) i **Ivana Juhasa** (53). *Znao sam za njegovu krizu, poteškoće ali i za opasnosti koje vrebaju, znao sam za sve što voli: igru, planinarenje, šalu, životinje! Ali, svaka životna borba bilo na ulici, školi, uredu, društvu, radnom mjestu ili na kojem drugom mjestu traži zdrave i jake*, poručio je župnik opraštajući se od ovoga uzornoga vjernika. Na nedjelju Krštenja Gospodinova oprostili smo se pak u Irigu od **Marije Sekelj** (83), uz župnikovu poruku: *Živjeti kao krštenici to je životni program: biti kršten (kršćanin), to je početni kapital, kojega nam je Isus donio po krštenju.*

Na dan 19. siječnja oprostili smo se u Šatracima od **Marije Dluhi** (84) koju je Bog na kraju života pohodio teškom bolešću lica. U petak, 25. siječnja, uz sudjelovanje roditelja, učenika, učitelja i direktora škole, župnik je nazočio otvorenju obnovljene područne škole u Šatracima, gdje predaje školski vjeronauk, a vrpcu je presjekao **Gábor Lodi**, potpredsjednik Izvršnoga vijeća APV. U nedjelju 27. siječnja župnik je nazočio i svetosavskom slavlju škole u Vrdniku, gdje također predaje školski vjeronauk. /f.f./

Proslava spomendana Don Bosca u Mužlji

Tradicionalni blagdan "oca i učitelja omladine", kako je sv. Ivana Bosca proglasio Sluga Božji papa Ivan Pavao II., i ove je godine 31. siječnja svečano proslavljen u crkvi Imena Marijina u Mužlji.

Svečanu svetu misu predvodio je umirovljeni zrenjaninski biskup **mons. László Huzsvár**, a prigodnu propovijed izrekao je vršački župnik **mons. László Gyuris**. U koncelebraciji su također bili salezijanci, župnik u Beogradu **Ciril Zajec**, župnik u Mužlji **Stanko Tratnjek**, ravnatelj internata za omladinu Emaus **Stojan Kalapiš**, kapelani u Mužlji **Janez Jelen** i **Zoltán Varga**, apostolski protonotar i župnik u Zrenjaninu **mons. Jenő Tietze** te kapelan u Zrenjaninu **Pál Szemerédi**. Misi je nazočio i pravoslavni paroh u Zrenjaninu protojerej **Slobodan Tešić**. Lijepu mužljansku župnu crkvu ispunila su djeca iz nižih razreda osnovne škole sa svojim učiteljima i ravnateljem **Zoltánom Hallaiem**, te mnogi prijatelji don Bosca, među kojima i skupina mladih iz Telečke. **Sándor Donát** na gitari je pratio zbor mladih pod ravnanjem **Kornélije Kovács**, a zbor odraslih vodila je prof. **Márta Rontó**.

Salezijanci su u Mužlju stigli prije skoro pol stoljeća i to nastojanjem tadašnjega beogradskog nadbiskupa **mons. Gabrijela Bukatka**. Među prvima su bili svećenici slovenske salezijanske inspektorije **Jožef Tkalec**, **Štefan Zorko** i **Tonček Horvat** te subrat **Janči Pavel**. U Zrenjaninskoj biskupiji salezijanci vode župe u Mužlji i Belom Blatu, te neumorno priređuju programe za mladež, posjećuju bolesnike, drže vjeronauk te vode internat za omladinu pod nazivom Emaus.

zn

Proslava Sv. Tripuna mučenika

Spomendan zaštitnika grada Kotora, Kotorske biskupije i katedrale, mučenika sv. Tripuna, proslavljen je 3. veljače u kotorskoj katedrali, a budući da je tijelo ovoga sveca iz Carigrada u Kotor preneseno 13. siječnja 809. godine, ove godine bio je to 1199. Tripundan.

Glavna svetkovina započela je osam dana prije toga, podizanjem zastave sv. Tripuna iznad ulaza u katedralu sa svečanim tradicionalnim pohvalama "Lode" malog admirala Bokeljske mornarice **Marka Lukovića**. Uoči same svetkovine u katedrali je održana svečana Večernja. Na sam dan svetkovine, u jutarnjim je satima pred gradskim vratima dočekan odred Bokeljske mornarice iz Tivta i Herceg Novog koja najavljuje svečanost, a koje-

mu su se pridružili brojni hodočasnici iz drugih mjesta. Svetu misu ove godine predslavio je **mons. Juraj Jezerinac**, vojni ordinarij iz Hrvatske. S njim su suslavili **mons. Slobodan Štambuk**, **mons. Đuro Džudžar** i domaći biskup **mons. Ilija Janjić**.

Svečanosti su među ostalim nazočili i gradonačelnica grada Kotora **Marija Čatović**, veleposlanik RH u Crnoj Gori **Petar Turčinović** i generalni konzul RH u Kotoru **Božo Vodopija** s pratnjom, dožupan Dubrovačko-neretvanski **Mišo Galjuf**, te ambasadori Njemačke, Austrije i Mađarske. Pozdravljajući sve okupljene, domaći biskup Ilija pozvao je da ujedinjeni s Crkvom svih svetih, zajedno s našim zaštitnikom sv. Tripunom i svim miljenicima Boke (sv. Leopoldom, bl. Gracijem, bl. Ozanom i službenicom Božjom Anom Marijom Marović) dopustimo sebi doživjeti radost duše, radost Božje nazočnosti.

U svojoj propovijedi biskup Jezerinac potaknuo je nazočne na hrabro svjedočenje evanđelja i vjere u ovom našem vremenu i prostoru. *Vjerovati nije laka stvar. Taj čin nadilazi naše snage. Stoga je potrebna suradnja s Bogom, koja se posebno očituje kroz molitvu, slušanje Riječi Božje, primanje svetih sakramenata. Vjera daje čovjeku sigurnost u ovom prolaznom svijetu jer se oslanja na neprolazne vrednote koje imaju svoj izvor u Bogu. Vjera nas uvodi u međusobno zajedništvo i zajedništvo s Bogom*, naglasio je biskup Jezerinac, zaključivši da su mučenici i sveci, poput sv. Tripuna, bili svjedoci vjere u Isusa Krista te da su nam u tome izvrstan primjer i poticaj.

Poslije svete mise uslijedila je svečana procesija ulicama grada u kojoj su sudjelovale limene glazbe iz Kotora, Tivta i Blata s otoka Korčule, Bokeljska mornarica, Bratovština sv. Vicence i Svih svetih iz Blata, kao i barjaci župa Kotorske biskupije i dr.

don Pavao Medač

Nadbiskup Zollitsch novi predsjednik Njemačke BK

Nadbiskup Freiburga Robert Zollitsch (Colić) izabran je 12. veljače u Würzburgu za nasljednika kardinala Karla Lehmana na čelu Njemačke biskupske konferencije. Nadbiskup Zollitsch od godine 2003. vodi nadbiskupiju Freiburg, po broju katolika drugu u Njemačkoj.

Zollitsch je rođen 9. kolovoza 1938. u Filipovu (danas Bački Gračac) u Vojvodini, odakle mu obitelj pred progonima domaćih Nijemaca godine 1946. iseljava u Baden-Württemberg. U rodni se kraj vratio godine 2005., u prigodi proslave stoljeća karmelićanskog samostana u Somboru. Za svećenika je zaređen 1965. u Freiburgu, u ožujku 1974. doktorirao je na tamošnjem sveučilištu, u travnju 1983. preuzima službu u Nadbiskupskom ordinarijatu, a 20. srpnja 2003. godine zaređen je za biskupa i preuzima vodstvo nadbiskupije. Službu predsjednika NjBK sljedećih šest godina nadbiskup Zollitsch preuzeo je 18. veljače, nakon završetka plenarnog zasjedanja njemačkih biskupa. Nasljednika biskupa u Mainzu, koji je na čelo njemačkih biskupa biran u 4 uzastopna mandata, biralo je 69 članova NjBK, a Zollitsch je izabran već u drugom krugu. Sredinom siječnja kardinal Lehmann najavio je povlačenje iz te službe iz zdravstvenih razloga. /IKA/

Dr. Ivan Šaško novi zagrebački pomoćni biskup

Zagrebački nadbiskup kardinal Josip Bozanić objavio je 11. veljače u podne da je papa Benedikt XVI. imenovao dr. Ivana Šaška, izvanrednog profesora na Katoličkom bogoslovnom fakultetu i predsjednika Povjerenstva Hrvatskoga katoličkog sveučilišta, pomoćnim biskupom zagrebačkim dodijelivši mu titulu naslovnog biskupa Rotarija. Ređenje novoga biskupa bit će u subotu 29. ožujka u zagrebačkoj katedrali.

Ivan Šaško rođen je 1. kolovoza 1966. godine u mjestu Lovrečka Varoš kod Vrbovca. Teologiju je studirao na Katoličkom bogoslovnom fakultetu u Zagrebu od 1986. do 1988. godine i na Papinskom sveučilištu Gregoriana u Rimu od 1988. do 1991. godine. Specijalizirao je liturgiku na Papinskom institutu svetoga Anzelma u Rimu, gdje je 1994. godine magistrirao i tri godine kasnije doktorirao. Od 1996. godine radi najprije kao asistent i viši asistent pri Katedri za liturgiku Katoličkog bogoslovnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, a zatim od 2000. kao docent i od 2005. kao izvanredni profesor te pročelnik iste katedre od 2002. do 2007. godine. Dužnost predsjednika Povjerenstva Hrvatskoga katoličkoga sveučilišta vrši od 2006. godine. Prebendar je zagrebačke prvostolnice od 2001. godine. Član je Središnjega povjerenstva Druge sinode Zagrebačke nadbiskupije, Prezbiterijskog vijeća i Zbora savjetnika iste nadbiskupije.

U mnoštvu raznovrsnih osjećaja i pitanja, ovih dana proživljavam iskustvo koje proživljavaju svi ljudi koji se nalaze

pred odlukama i koracima za koje znaju da će ostaviti trag i duboko obilježiti njihov osobni život. No, u ovome je imenovanju ta dimenzija osobnoga protkana posebnom odgovornošću za služenje Crkvi, izjavio je novoimenovani zagrebački biskup Ivan Šaško. Za to služenje iskreno osjećam slabost svojih snaga i svoju ljudsku krh-

kost, do te mjere da konačne odgovore i uporišta pronalazim samo u vjeri i u pouzdanju u Boga. Iako se o biskupskoj službi nerijetko govori u pojmovima časti, uzvišenosti, dostojanstva, ona je ipak – kao uostalom i svaki istinski kršćanski život – u oporosti i sjaju Kristova križa, koji se samo vjerom može živjeti u radosti i s okusom uskrsnuća, ističe Šaško.

Novoizabrani biskup, s kojim Zagrebačka nadbiskupija ponovno broji tri pomoćna biskupa, nakon što je biskup Josip Mrzljak napustio Zagreb i preuzeo vodstvo Varaždinske biskupije, u svojoj izjavi uputio je i riječi zahvale za sve ljude koji smatraju da imenovanje i biskupsku službu može nositi na radost Crkvi. /Križ života/

150. obljetnica ukazanja u Lurdu

Obraćanja i čudesa plodovi ukazanja u Lurdu

Ove godine proslavlja se 150. obljetnica Marijinih ukazanja u Lurdu, a sam blagdan proslavljen je 11. veljače. Otac René Laurentin, teolog, mariolog i možda najveći poznavatelj događaja u Lurdu, osvrnuo se za Radio Vatikan na marijanska ukazanja.

Na upit o plodovima Marijinih ukazanja u Lurdu, rekao je kako su to brojna obraćanja i čudesa. Ima dosta čudesa koja nisu priznata jer nedostaju potvrde; o njima bi trebalo znati više, a trudim se da budu priznata sva ozdravljenja jer su plodonosna za narod. Postoje svjedočanstva brojnih bolesnika koji mole i nalaze mir u Lourdesu: oni su središte molitve, kazao je otac René.

Na primjedbu kako je lurdsko svetište posebice povezano s otajstvom trpljenja i bolesti, rekao je da Marija dolazi u pomoć siromašnima i bolesnima, siromašnima u tijelu, a ponekad i duši; stoga su Marijini miljenici, ona im pritječe u pomoć kako bi očitovala da su oni vrhovna vrednota Crkve,

jer u svome tijelu i svojoj duši nastavlja Kristove patnje u njegovu tijelu, odnosno Crkvi, istaknuo je otac René. Na upit zašto se Gospa ukazuje, rekao je zato jer je Majka i brine se za sve koji trpe. Eto zašto su u središtu Lurda bolesnici, potom mnoštva potrebitih koje Djevica privlači u Lurd. Od samoga početka, od prvih dana ukazanja, Djevica je najprije privlačila nekoliko osoba, na završetku ukazanja bilo ih je 20 tisuća, a sada šest do sedam milijuna godišnje, rekao je i dodao kako se kao povjesničar i teolog bavi Lurdom.

Radio Vatikan, Križ života

Zagreb

Održan 48. Teološko-pastoralni tjedan

Nakon plenarne rasprave u kojoj su u dijalogu predavača i sudionika dotaknute obrađene teme, ali i neka općenita pitanja organiziranja vjernika laika, 24. siječnja u Međubiskupijskom sjemeništu na zagrebačkoj Šalati zatvoren je 48. Teološko-pastoralni tjedan čija je tema bila "Pastoral u susretu s novim crkvenim pokretima".

Rad toga trodnevnog znanstveno i pastoralno-teološko orijentiranog skupa sumirao je vršitelj dužnosti deka-na Katoličkoga bogoslovnog fakulteta u Zagrebu dr. Josip Baloban. On je podsjetio kako je ovogodišnji TPT pokazao i dokazao da stvarnost, a još više pastoral u susretu s novim crkvenim pokretima, a jednako tako i s raznim vjerskim laičkim udrugama, u Hrvatskoj nije jednostavno dokraja dorečena pastoralna priča, nije dokraja jasno definiran pastoralni model hrvatske mjesne Crkve. Za vrijeme TPT-a došlo je do izražaja da crkveni pokreti nisu radi sebe samih odnosno radi svojih članova, nego da su oni tu radi duhovnog osvježenja postojeće povijesne Crkve, ali i radi osvježenja, ako hoćemo i korekcije, ponašanja postojećeg društva. U kojoj mjeri su oni dorasli toj zadaći u Crkvi u Hrvatskoj i u hrvatskom društvu ostaje pitanje ne samo za teoretske rasprave, nego i za nadolazeće međusobne susrete i konkretnu razmjenu mišljenja i iskustva, rekao je dr. Baloban. On je zaključio i kako je ovogodišnji TPT privukao najveći broj posjetitelja i sudionika u posljednjih deset godina. Na predavanjima se broj slušatelja kretao između 250 do 450 osoba, osim otvorenja Tjedna na kojem je bilo više od 650 sudionika.

Veliki kancelar zagrebačkog KBF-a kardinal Bozanić je istaknuo kako je "na nama svećenicima i biskupima staviti imperativ na otvorenost, povezivanje, dijalogiziranje. S druge strane crkvenim pokretima je zadatak da ne budu usmjereni natjecateljski, već dijaloški, tj. da ne budu samo u poziciji vlastite obrane, već da se i oni otvore", pojasnio je. Kardinal je podsjetio kako je to "naša zajednička Crkva, a to je zajednički zadatak posebno važan u današnje vrijeme kad doživljavamo jedno novo buđenje religioznosti". To pred Crkvu postavlja nove zadatke, posebno pred naše teologe, jer danas nije naš najveći problem bezboštvo, nego često puta krivovjere odnosno neka zastranjanja unutar vjere, rekao je kardinal Bozanić. Stoga je pozvao teologe na budnost, na promatranje, na analizu, ali bez straha otvoreno i preko medija. /IKA, *Križ života*/

Nova molitva za židove na Veliki petak

Vatikanski dnevnik L'Osservatore Romano u jednoj kratkoj napomeni govori o Papinoj odluci da u liturgijskome obredu od Velikoga petka preinači molitvu za židove, sadržanu u Rimskom misalu objavljenom 1962. godine. Preinaka koju je odlučio Papa namjerava odgovoriti na negodovanja nakon objavljivanja *Motu propria Summorum Pontificum*, papinskog dokumenta koji odobrava uporabu Rimskoga misala tiskanoga prije Drugog vatikanskog koncila.

Novi tekst molitve za židove prema neslužbenome prijevodu glasi: Molimo za Židove: Gospodine Bože naš, prosvijetli njihova srca da Isusa Krista priznaju Spasiteljem svih ljudi. Svemoguću vječnu Bože, Ti želiš da se svi ljudi spase i upoznaju istinu, dopusti milostivo da, ulazeći punina naroda u tvoju Crkvu, čitavi Izrael bude spašen.

Izmjena molitve za Židove na Veliki petak izazvala je brojne reakcije. Zamjerke se odnose na židovsko spasenje priznavanjem Isusa Krista Spasiteljem svih ljudi. Osvrnuvši se na židovske reakcije, pročelnik Papinskoga vijeća za promicanje jedinstva kršćana i predsjednik Papinskoga povjerenstva za vjerske odnose sa židovima kardinal Walter Kasper rekao je kako je složena i teška povijest odnosa Crkve sa židovima, zbog čega uvijek ima posebnih osjetljivosti. Postojeća molitva u izvanrednome obredu bila je malo uvredljiva, jer je govorila o sljepoći; Papa je želio ukloniti tu neugodnost, ali je također želio istaknuti izričitu razliku između nas i židovstva. Imamo dosta zajedničkoga: Abraham, Oci, Patrijarsi, Mojsije, čak je i Isus bio židov, također i njegova majka Marija. Imamo puno zajedničkoga, ali postoji ova osobita razlika: Isus Krist je Mesija, Sin Božji, tu se razliku ne može ukloniti.

Papa je želio reći kako je Isus Krist Spasitelj svih ljudi, pa i židova. On to govori u svojoj molitvi. A Savez sa židovskim narodom je i sada valjan, Isus Krist ga je potvrdio svojom smrću. Ali ako molitva govori o obraćenju židova, to ne znači da namjeravamo vršiti misije: Papa doista citira Pavlovu poslanicu Rimljanima, jedanaesto poglavlje, gdje sveti Pavao kaže "nadamo se da će se, kad svi pogani pristupe Crkvi, i sav Izrael obratiti", a ovo je eshatološka nada. To ne znači da ćemo sada obraćati židove: mi moramo svjedočiti svoju vjeru, to je jasno. Rekao bih sljedeće: govor je u prošlosti često bio omalovažavajući a kao što je rekao Schül Isaak, znameniti Židov; sada je na djelu poštovanje u različitosti. Jedni i drugi moramo poštovati postojeću razliku. Sada je na snazi poštovanje, a ne prijezir, istaknuo je kardinal Kasper. /Radio Vatikan, *Križ života*/

Metropolit Ieronimos novi poglavar Grčke pravoslavne Crkve

Metropolit Ieronimos iz Tebe i Levadije novi je arhiepiskop Atene i primas Grčke pravoslavne Crkve. Na tu ga je dužnost 7. veljače izabrao Sveti sinod sazvan upravo radi izbora nasljednika pokojnog arhiepiskopa Christodoulosa, koji je preminuo 28. siječnja u 69. godini života.

U svom prvom obraćanju novi je poglavar Grčke pravoslavne Crkve rekao kako će poštivati naslijeđe koje je iza sebe ostavio njegov prethodnik Christodoulos. Metropolit je dio svojih studija završio u Regensburgu u Njemačkoj kao stipendist Njemačke biskupske konferencije i dobri poznavatelj crkvenih prilika smatraju ga osobom otvorenom za ekumenska gibanja. Do sada je obnašao razne dužnosti u Grčkoj pravoslavnoj Crkvi. /IKA/

2 / 2003

ZVONIK

17

18. veljače

Blaženi Ivan iz Fiesole (Beato Angelico)

(* 1387. + 18. II. 1455.)

- Jedan od najpoznatijih slikara ● uzor kršćanskih umjetnika ● dominikanac ● istinski Božji sluga ●
- čovjek pobožan i svet ● zaštitnik dominikanskog samostana u Firenzi ● zaštitnik Firenze ●
- njegova djela su kao svetačke moći ● njegove slike su veće svjedočanstvo svetosti nego njegovi spisi ●
- uzor svih redovnika i redovnica ● progonjen zbor vjernosti papi ● njegovoj se slici divio Michelangelo ●
- čudotvorac umjetnosti ● uči kako valja gledati Gospine slike ● zaštitnik svih umjetnika, a posebno slikara ●

**Rođeni slikar i svećenik
svim srcem**

Blaženi Ivan iz Fiesole rođen je 1387. godine u mjestu Vicchio de Mugello, da bi se kasnije s obitelji preselio u Firenzu. Bio je rođeni slikar. Već u najranijoj mladosti je zalazio u umjetničke radionice glasovitih florentinskih slikara. Svojim je slikama slavio, navijestao i do danas nije prestao svjedočiti za Isusovu Veselu vijest. Hrvatski hagiograf Josip Antolović piše za blaženoga Anđelika da je bio "pun Krista, jer je i njemu Krist bio život". Godine 1407. stupio je u dominikanski red. Zbog vjernosti papi, cijeli je samostan, u kojem je bio i naš svetac, bio prognan. Tek kad su se vratili u Firenzu, blaženi Ivan je završio svoje slikarsko obrazovanje, ali je zaređen i za svećenika.

Gospin štovatelj

Omiljeni motiv njegovih slika bila je presveta Bogorodica. Za jednu takvu sliku uskliknuo je zadivljen njezinom ljepotom Michelangelo: "Mora da je taj sveti čovjek vidio Djevicu ovako načinjenu u raju." Slika Gospine Krunidbe se čuva u pariškom muzeju Louvre. Za tu je sliku Vasari rekao: "Nevjerojatan je ugođaj promatrati sve te različite glave. Sav kolorit toga djela odaje da ga je naslikala ruka jednog sveca ili anđela i stoga je posve opravdano da dobrog redovnika brata Ivana nazivaju Blaženim Anđelikom." Slikao je Gospu kako bi svojim slikama pozvao na njezino čašćenje: "Kad prolaziš kraj slike netaknute Djevice, neka tvoja usta ne šute, već mole Zdravomariju!" Blaženi Anđeliko je oslikao kapelu Presvetoga Sakramenta u Vatikanu, a slike svetoga Stjepana i Louvre spadaju u remek-djela talijanske umjetnosti. Sa svojim nećakom oslikao je katedralu u Orviettu.

Umro je u Rimu u samostanu Svete Marije sopra Minerva 18. veljače 1455. godine u dobi od 68 godina.

Sahranjen je u tamošnjoj kapeli svetoga Tome Akvinca.

**Zagreb se ponosi
jednom njegovom slikom**

Fra Angelicovu sliku Stigmatizacija sv. Franje Asiškoga i smrt sv. Petra mučenika otkupio je biskup Strossmayer u Firenzi 1873. godine od Filipa Angelia za 6.600 franaka. Slika prikazuje osnivača franjevačkoga Reda, svetog Franju u najveličanstvenijem trenutku njegova ovozemaljskoga života – kada prima stigme (rane Raspetoga) po uzoru na Isusa Krista. Slika prikazuje i najvećega dominikanskoga mučenika, svetoga Petra iz Verone, u trenutku kada ga njegov imenjaka, Petar da Balsano, zvani Carino, po nalogu heretika ubija

*Stigmatizacija sv. Franje Asiškoga
i smrt sv. Petra mučenika*

ske zrake, kao i za dekorativnu vertikalnu razdiobu dvaju prizora. On poznaje perspektivne zakone i njihovu primjenu u tvorbi slikanoga prostora (linije se u dubini približavaju), a na čvrsto modeliranim masama oštro lomi svjetlost dajući dojam klesanih površina, naročito na stijenama.

Svećenik umjetnik

Kad je blažene uspomene papa Ivan Pavao II. služio prvu svetu misu u čast blaženom Anđeliku rekao je da je bio "uzoran redovnik i veliki umjetnik, svećenik-umjetnik koji je u bojama znao prenijeti rječitost Božje riječi. On je u svom životu pokazao organsku i konstitutivnu vezu između kršćanstva i kulture, između čovjeka i Evanđelja. U njemu je vjera postala kultura, a kultura proživljena vjera. Bio je redovnik koji je znao umjetnošću prenositi vrednote koje su temelj kršćanskog života. Bio je prorok ikone, sakralne slike. Znao je dokučiti vrhunce umjetnosti nadahnjujući se otajstvima vjere. U njemu je umjetnost postala vjera". Njegovim proglašenjem blaženim papa je htio "priznati kršćansko savršenstvo vrhunskom umjetniku, obnovitelju, iskrenom i uspješnom, umjetničke duhovnosti". Papa još nadodaje: "No, htio sam također posvjedočiti dubok interes Crkve za napredak kulture i umjetnosti te plodan dijalog s njima."

na Bijelu subotu, 6. travnja 1252. godine. Kao posljedni dokaz vjerovanja svetog Petra ostaju riječi ispisane krvlju: "Credo in unum Deum" ("Vjerujem u jednoga Boga"). Dominikanac uz desni rub slike nasmrt je ranjeni brat Dominik. Stanovnici Mede, predvođeni dominikancima pohitali su u pomoć subraći, ali prekasno. Beato Angelico otvara pozadinu krajolika, a upotrebu zlata ograničava na simbole božanske svjetlosti – aureole ili nebe-

Uređuje i piše: o. Ante Stantić, OCD

GOVORI VAM SLUGA BOŽJI O. GERARD TOMO STANTIĆ

Iz bogatstva srca usta govore¹

Gerardov dolazak u Sombor

Naš sluga Božji stigao je u Sombor nekoliko dana nakon blagdana Velike Gospe godine 1904., poslije završenog studija teologije i u dobi od 28 godina. Nakon svećeničkog ređenja (1902.), živio je neko vrijeme u Győru i vršio službu zamjenika magistra novaka a zatim je nekoliko mjeseci bio u karmelskom samostanu u Budimpešti.

Kako su se mađarski karmelski samostani, u Győru i Budimpešti, izdvojili iz austrijske karmelske provincije 1903. godine i osnovali svoju tada poluprovinciju, bio im je potreban bar još jedan samostan kako bi mogli organizirati osnovne strukture jedne takve pravne jedinice reda.

Kocka je pala da to bude Sombor, gdje im je kaločki nadbiskup **Csaszka** ponudio veličanstvenu crkvu sv. Stjepana kralja, uz koju će karmelićani sagraditi svoj samostan. Dogodilo se to na Veliku Gospu 1904. godine.

Nekoliko dana nakon tog događaja stigao je u Sombor naš sluga Božji i preuzeo brigu, posebno za vjernike Hrvate Bunjevce i brigu za bolesnike, po ugovoru karmelskoga reda s nadbiskupijom, u prostranoj somborskoj župi. Gerard se tako, nenadano, vratio u svoj zavičaj, u ravnu Bačku.

Program Gerardovog djelovanja

Prvi puta se predstavio vjernicima propovijedu 21. kolovoza 1904. godine. Iz onoga što mi je poznato, držim da je ta propovijed, programska propovijed koja izvire iz Gerardove povezanosti s Bogom, iz njegove gorljive duše, a taj će se program obistinuti i imati odjeka u cijelom Bačkoj, kako ćemo moći konstatirati iz njegovog djelovanja koje je trajalo nešto više od deset godina.

U središtu programa Gerardovog djelovanja je Krist koji je kralj, komu trebamo služiti kao "vrlj junaci". U tom služenju Kristu treba se ugledati na svete kako bismo se konkretnim primjerima oduševili za Krista. Primjeri svetaca trebaju ohrabriti sve kršćane koji će njih naučiti vojevati za Krista i tako spasiti dušu. Po primjeru svetaca kršćani trebaju, u konkretnosti, izabrati sredstva koja vode k tome cilju a to zahtijeva,

osim milosti, borbu protiv vlastitih strasti, "nagnuća", kako se zbog želje srca ne bismo opredijelili za drugo osim za ono što Isus želi.

Svoju pak ulogu, u tome programu, vidi u vođenju vjernika putovima koji vode kroz zacrtani program. Tu svoju ulogu opisuje sljedećim riječima: "Zato sam došao da vas na to pozovem i hrabrim. Nemam druge slasti i radosti nego da mojim primjerom i riječima oganj Božje ljubavi i u vašim srcima raspalim da takvom ljubavlju raspaljeni moje riječi razumijete, to osjećate što ja osjećam... Za spas vaših duša sam pripravan svaku tugu i nevolju podnijeti. Ne mogu vam ljepše ime dati, nego mile duše, mili junaci, počnimo boj protiv našega neprijatelja, protiv tijela, svijeta i Sotone paklenoga. Stalno se sa mnom borite za kraljevstvo nebesko, za oslobođenje osobito onih koji su u borbi strašne rane zadobili i ufanje izgubili. Posebno neka oni dođu, da zdravlje zadobiju a zdravi da se osnaže i zdravi ostanu... Druge duše, tko je u nevolji neka me potraži, bio on katolik ili ne. Neka mi se potuži još za vremena. Ali, ako i zakasne, dok je samo živ neka me potraži. Obecajem da volim prije umrijeti nego nekoga bez pomoći ostaviti."²

Navlastitosti Gerardovog programa djelovanja

Vrijedi naglasiti da je temeljna navlastitost Gerardovog programa djelovanja duhovni život vjernika koji se treba temeljiti na milosti i na borbi protiv vlastitog sebljublja, koji je glavna zapreka otvaranju vlastite duše za djelovanje Božje milosti. Želi "liječiti duše" koje su "teške rane zadobili", jamačno grešnike, koji su odlutali od Boga. Značajno je naglasiti također da je sluga Božji otvoren i spreman pomoći ne samo članovima Katoličke Crkve nego i vjernicima drugih kršćanskih konfesija. Općenito je okrenut prema svima koji su ogrezli u grijeh ili odlutali od Boga.

Hrabri svoje slušatelje da se ne boje poduzeti korake za dobro svojih duša pa i onda ako su zalutale, te piše: "Znam dobro da nitko među vama ne želi nepošten ili zao čovjek biti, nego dobar i pošten. Dobro znam da je velika čovječja slabost, pa ako čovjek koraci jedan korak rđavim putom lako i drugi

Naš kandidat za sveca

korak napravi i tako malo po malo na takve (grane) spadne da ga nitko od puta vječne propasti zadržati ne može." Ako bi takvih bilo, Gerard zaziva Gospodina i javno ističe: "Ne dopusti mi to mili Bože! Ti mi vidiš srce, i znaš da sam zato došao da budem vođa velikih i slavnih junaka; da, osobito one koji su ranjeni u borbi, liječim i pomažem"³.

Gerardovi ideali su u nastojanju da duše oslobodi zla grijeha, koji ima korijene u sebeljublju, da duše liječi.

Koji su konkretni Gerardovi pothvati da svoj program ostvari, doznat ćemo malo po malo narednim prikazima. Za sada upamtimo da mu je glavni zadatak u programu kako "liječiti duše" od grijeha i sebeljublja!

1. Zdenko Križić, Somborski samostan u dokumentima arhiva Generalne kuće u Rimu do izdavanja iz mađarske provincije u: "Baština za budućnost. Karmel u Somboru, 2004, str. 59-75.

2. Propovijed, 21. kolovoz, 1904. godine. Propovijedi 007339-0077344.

3. Ondje, str. 007341.

SVETLANA PATARIĆ

Rođena je 1985. godine u Somboru. Živi u Bačkom Monoštoru. Aktivna je u Kulturno umjetničkom društvu Hrvata "Bodrog" i u VIS "Petrus" župe Sv. Petra i Pavla u Bačkom Monoštoru.

PUT, ISTINA I ŽIVOT

**Bolji i ljepši put ne postoji.
Ne boj se, nećeš zalutati.
Put je osvjetljen i siguran,
On će te voditi.**

**Istina se u Njemu krije.
Ne boj se, nećeš pogriješiti.
Uzdaj se i imaj vjere,
Neće te iznevjeriti.**

**Život nam nesebično i milostivo daje.
Ne boj se, nećeš umrijeti.
Vjeruj u Isusa, slijedi ga,
Vječno ćeš živjeti.**

Svetlana Patarić

Piše: mr. Andrija Anišić

Umjetna inseminacija i umjetna oplodnja

LJUDI VOLE PRIRODNO

U svakidašnjem životu ljudi češće upotrebljavaju izraz: "Volim ono što je prirodno". Doista, kad god možemo izbjegavamo ono umjetno. I sama riječ "umjetna" inseminacija i umjetna oplodnja ukazuju na nešto neprirodno, na nešto što je neuobičajeno i u krajnjoj liniji nešto što Bog u stvaranju nije predvidio. O čemu se radi?

UMJETNA INSEMINACIJA je postupak stavljanja sperme u jajovod ili njezino unošenje u nj nakon postupka skupljanja i "pranja", odnosno osposobljavanja za oplodnju. Inseminacija je uvijek unutartjelesni postupak a može biti homologna ako je sjeme muževljevo ili heterologna ukoliko je uzeto od nekog davatelja.

Ovaj postupak može biti moralno dopušten kod homologne primjene ali samo ukoliko pomaže bračni čin ali nikako ukoliko ga zamjenjuje.

UMJETNA OPLODNJA je skup tehničkih postupaka kojim se želi postići začecje djeteta izvan spolnog sjedinjenja muškarca i žene.

Razlikujemo nekoliko tehnika umjetne oplodnje. Homologna umjetna oplodnja je ako su gamete uzete od muža i žene a heterologna ako je barem jedna od gameta uzeta od davatelja koji nije jedan od supružnika. I jedna i druga oplodnja može se izvršiti unutar tijela žene (oplodnja se događa u ženskim genitalnim spolnim putovima) ili izvan tijela žene (oplodnja se događa u epruveti).

Unutartjelesna homologna umjetna oplodnja s prijenosom gameta zove se još i GIFT (Gamete Intrafallopian Transfer) a izvantjelesna homologna umjetna oplodnja ukoliko se susret muških i ženskih spolnih sta-

nica događa u epruveti. To je in vitro homologna umjetna oplodnja s prijenosom embrija ili FIVET (In Vitro Fertilization Embryo Transfer). Postupak kod heterologne umjetne oplodnje je isti, s tim što se radi sa gametama od kojih barem jedna nije od supružnika nego od davatelja (bilo muškog bilo ženskog).

Kada se radi o heterolognoj umjetnoj oplodnji u moralnoj prosudbi valja znati da se oplođene jajne stanice u epruveti prenose u maternicu s tim da se prekobrojni embriji u slučaju trudnoće odstranjuju putem pobačaja. Taj postupak se zove embrionalna redukcija. A prekobrojni embriji koji se nisu unosili u maternicu namijenjeni su zamrzavanju ili eksperimentiranju ili se pak uništavaju ili se jednostavno dopušta da umru.

MORALNU PROCJENU tehnčkih postupaka umjetne inseminacije i umjetne oplodnje najsžetije je dao Komentarij Katekizma Katoličke Crkve: "Zašto su osjemenjivanje i umjetna oplodnja nemoralni? Nemoralni su jer čin prokreacije odvajaju od čina kojim se dvije osobe daju jedna drugoj, uspostavljajući tako vlast tehnike nad početkom i sudbinom ljudske osobe. Osim toga, inseminacija i heterologna umjetna oplodnja, pribjegavanjem tehnikama koje uključuju osobu izvan bračnog para, vrijeđaju pravo djeteta da se rodi od oca i majke koje poznaje i koji su među sobom vezani ženidbom te koji imaju isključivo pravo da postanu roditelji samo jedno pomoću drugoga" (br. 499).

U sljedećem broju Prava embrija

Hrvatske katoličke
internetske stranice (71.)

Duhovnost osječkih studenata

Studenti-katolici Sveučilišta u Osijeku, predvođeni svojim sveučilišnim kapelanom Arkadiuszom (Arekom) Krasickim, poljskim misionarom Družbe Duha Svetoga, organizirali su atraktivnu katoličku internetsku stranicu za mlade, koja se nalazi na adresi

www.duhos.com

Riječ je o stranici prepunoj zanimljivih priloga koji se mogu pronaći pod različitim izbornicima (linkovima): temeljni podatci i pozivi na aktivnu suradnju kriju se pod izbornicima uvodnik i kapelan poziva, duhovna riječ ima na desetke kratkih razmatranja biblijskih čitanja, pod linkom studentska riječ mogu se pročitati zanimljivi prilozi studenata, također su zanimljivi premda još uvijek malobrojni prilozi pod izbornikom psihologija duhovnosti, posebni su izbornici nakan te molitve, a svoj izbornik ima Udruga stanara studenskih domova Osijek – Domos. Najživlje je naravno na forumu, a tu su i uobičajene galerija i knjiga gostiju. Postoji i mogućnost čitanja Biblije on-line, a postoji i biblijski kutak. Posebni izbornici su još i korisni linkovi te podatci o Družbi Duha Svetoga u Hrvatskoj.

Stranica osječkih sveučilištara ne samo da sadrži mnoge zanimljive priloge (primjerice desetak lijepih pps prezentacija pod linkom kapelan poziva), već je nadasve poticajna za mlade da budu i dalje aktivni vjernici u studentskoj dobi, u kojoj, kao i u srednjoškolskoj dobi, lako dolazi do vjerničke krize. Web-portali, poput ovoga osječkih studenata, dokaz je kako se mladi vjernici mogu dobro aktivno organizirati pod vodstvom agilnih svećenika.

s. b.

Znak križa u liturgiji

Ne zna se točno kada je u liturgiju ušlo znamenovanje znakom križa. Sigurno je da je taj znak jedan od temeljnih vanjskih znakova kršćanske liturgije i prakse. Po sebi je jasno da je liturgija, pa i "tjelesni oblik" izražavanja vjere pun gesta, pokreta i znakova. Najčešći i temeljni znak je Kristov križ. On je i najrašireniji simbol kršćanstva. Nalazi se od mjesta ulaska u crkvu do vrha tornja crkve. Nose ga kao simbol, neki kao ukras, ali sigurno kao najčešći i najprepoznatljiviji znak. Ovdje ćemo govoriti o znaku križa kojim se znamenujemo na ulasku u crkvu. Kada uđemo u crkvu, redovito se s desne strane nalazi posuda u kojoj je blagoslovljena voda. Vjernik mirno ulazi u crkvu, dotiče prstima desne ruke vodu i znamenuje se znakom križa, okrenut prema središtu crkve. Upozorio bih odmah **da nikada u liturgiji ne činimo dva znaka istovremeno**. To znači da se ne poklekne i ne znamenuje istovremeno. Prvo se znamenuje blagoslovljenom vodom, a onda poklekne prema onom mjestu gdje se nalazi Presveti Oltarski Sakrament. To mjesto lako prepoznamo jer je označeno vječnim svjetlom. Redovito je to malo, upaljeno crveno svjetlo. Znak križa se još čini na početku mise – Bogoslužja. Svećenik taj znak čini nad darovima prije pretvorbe, zatim kod blagoslova i otpusta vjernika. Postoji još tzv. "mali križ" kojim se znamenujemo kod evanđelja. Liturgija više znamenovanja ne poznaje. Vratimo se pitanju zašto se znamenujemo blagoslovljenom vodom?

Voda kao liturgijski znak

Voda je Božji dar bez kojega nema života na zemlji. Može se povući paralela i reći: voda je život. Nikakvo čudo što je onda tako važan Božji dar postao i simbol i predmet štovanja. U Novom zavjetu voda je materija za temeljni sakrament – sakrament krštenja. Krsti se vodom. Ta voda krštenja se posvećuje u uskrsnoj noći i najznakovitiji je znak Uskrsnoga bdjenja. Mi znamo da osim krštenja vodom i Duhom postoji krštenje krvlju (mučenici) i krštenje željom. No, većina vjernika je krštena vodom i Duhom. Blagoslov te vode je najsvečaniji. Drugi značajan i vrlo svečan je blagoslov tzv. "Trikraljske" vode, tj. blagoslov vode na svetkovinu Bogojavljenja. Ta nas voda podsjeća na

Kristovo krštenje i njegov ulazak u vode Jordana, to je gesta kojom je "Jaganjac Božji uzeo na sebe grijehe svijeta". Dok je voda krštenja znak novoga rođenja i ucjepljenja u Kristovo otajstveno tijelo, dotle je blagoslovljena voda Bogojavljenja znak našega čišćenja i oslobođenja od grijeha. U oba slučaja je znak čišćenja i povezana je s pojmom pranja. Dakle, kada vjernik ulazi u crkvu, ono čega bi se prvo trebao sjetiti je činjenica da je on kršten vodom i Duhom Svetim i da ulazi u hram sa željom da se očisti. Stoga dotiče blagoslovljenu vodu i znamenuje se znakom križa kako bi sebi posvijestio i svoje krštenje i svoje očišćenje Kristovom mukom, smrću i uskrsnućem. Tako je već taj prvi korak ulaska u crkvu znak vjere koju treba redovito oživljavati i dozivati u svijest, jer smo zajednica koja se okuplja kao sinovi i kćeri Božji. To ne bismo mogli biti bez sakramenta krštenja.

Kada se iz crkve izlazi, redovito se ne bi trebalo znamenovati vodom, jer smo se upravo na liturgijskom susretu obnovili u vjeri i sada idemo živjeti i svjedočiti tu svoju vjeru. Ovo je pak navika koja je u cijelom svijetu raširena, jer je u jednom određenom vremenu blagoslov vjernika na kraju mise bivao blagoslovljenom vodom. Od toga je ostala navika da napuštajući crkvu također vjernici upotrebljavaju blagoslovljenu vodu. No, to nije pravilno. Voda se upotrebljava kod svih blagoslovina. Dobro bi bilo da se u našim zajednicama na početku mise – barem jednom mjesečno – škropi vjernike blagoslovljenom vodom, kako to predviđa liturgija, a taj čin onda zamjenjuje pokajnički čin na početku mise. Tako bi se i na vanjski način očitovala znakovitost našega čišćenja i obnove krsnih obećanja. Ovaj obred je, međutim, u mnogim zajednicama ostavljen samo za Vazmeno bdjenje. Blagoslovljenu vodu nosimo i svojim kućama. Međutim, posve je krivo pripisivati joj vodi magičnu moć. To je voda koja je blagoslovljena i kojoj značaj pridonosi čin naše vjere. Šteta što je iz kršćanskih kuća kod ulaznih vrata nestala tzv. "svetnjača" u kojoj se nalazila blagoslovljena voda i vjernici su se pri ulasku i izlasku iz kuće njome znamenovali, kao što bi i malenu djecu prije spavanja znamenovali tom vodom. Znak je isti i poruka je ista: podsjećaj na primljenu milost krštenja i da se krećemo, živimo i radimo kao djeca Božja.

Tako su, eto, i voda i znamenovanje križem povezani već na prvom koraku ulaska u crkvu. Nastavit ćemo naše razmišljanje sa znakom *poklecanja*.

24. 02. 2008.

Treća korizmena nedjelja

Izl 17,3-7; Ps 95;
Rim 5,1-2. 5-8
Iv 4,5-42

Kaže mu žena: "Znam da ima doći Mesija zvani Krist – Pomazanik. Kad on dođe, objavit će nam sve." Kaže joj Isus: "Ja sam, ja koji s tobom govorim!"

2. 03. 2008.

Četvrti korizmena nedjelja

1 Sam 16,1b. 6-7.10-13a;
Ps 23; Ef 5,8-14
Iv 9,1-41

Reče Isus slijepcu kojega je ozdravio: "Ti vjeruješ u Sina Čovječjega?" On odgovori: "A tko je taj, Gospodine, da vjerujem u njega?" Reče mu Isus: "Vidio si ga! To je onaj koji govori s tobom!" A on reče: "Vjerujem, Gospodine!" I baci se ničice preda nj.

9. 03. 2008.

Peta korizmena nedjelja

Ez 37,12-14; Ps 130;
Rim 8,8-11
Iv 11,1-45

Reče joj Isus: "Ja sam uskrsnuće i život: tko u mene vjeruje, ako i umre, živjet će. I tko god živi i vjeruje u mene, neće umrijeti nikada. Vjeruješ li ovo?"

16. 03. 2008.

Cvjetnica

Procesija:

Mt 21,1-11 ili Iv 12,12-16

Mnoštvo pak pred njim i za njim klicaše: "Hosana Sinu Davidovu! Blagoslovljen Onaj koji dolazi u ime Gospodnje! Hosana u visinama!"

Misa:

Iz 50,4-7; Ps 22;
Fil 2,6-11
Mt 26,14-27,66

A satnik i oni koji su s njime čuvali Isusa vidješe potres i što se zbiva, silno se prestrašise i rekoše: "Uistinu, Sin Božji bijaše ovaj."

Razgovor s Joškom Rašićem, članom zajednice "Hosana" za pomoć ovisnicima

OSJEĆAM SE OD BOGA POZVANIM POMAGATI DRUGIMA!

Joško Rašić (1976.) rodom je iz Imotskog (Hrvatska). Završio je srednju stručnu školu za montera grijanja. U zajednici Milosrdni Otac je od 2005. godine.

Glavna preokupacija naše Zajednice je molitva

ZV.: Kako ste došli do zajednice Milosrdni otac?

□ **JOŠKO:** U obitelji smo imali problem kojega smo zataškavali jako dugo, budući da smo brat i ja bili ovisnici. Bili smo potpora jedan drugome u kući i došlo je do toga da se nismo mogli više sami izboriti, već nam je trebala pomoć koja bi uistinu bila prava pomoć. Danas se nude raznorazne metode, postoje tablete za odvikavanje, mnogi nude razne odgovore i vrste pomoći. Puno ljudi nam je ukazalo na to da je jedina prava pomoć zajednica. Trebali smo otići u talijansku zajednicu, ali stjecajem okolnosti, ili kako mi kažemo da je Gospa djelovala i uputila nas u hrvatsku zajednicu, dospjeli smo u zajednicu Milosrdni otac. Zajednica je relativno "mlada" budući da iza sebe ima nešto više od osam godina rada (utemeljena je u ožujku 1999. godine, op. ur.). Ono što nam je bilo zanimljivo jest to što nije bilo nikakvih lijekova, nikakvih čarobnih štapića. Glavna preokupacija naše zajednice je molitva. Sve se počinje s molitvom. U prvim trenucima mi je to bilo jako odbojno, kao da glumim da idem za svećenika. Nešto se u meni smirilo i bio sam spreman barem pokušati. Tako je izgledao moj početak u zajednici. U zajednici inače molimo po tri krunice dnevno, dva puta tjedno imamo misu, dva puta klanjanje. Što sam više boravio u Zajednici, sve više sam napredovao i u molitvi i u svemu.

Pošto nam je po pomoć u zajednicu dolazilo dosta momaka iz Subotice, **dr. Marinko Stantić** se pokazao spremnim otvoriti jednu kuću i ovdje u okolici Subotice. Nama je drago što je taj salaš u blizini jedne katoličke crkve, a dobro je i što je izvan grada. Kad smo došli ovdje, bili smo iznenađeni. Očekivali smo da će biti odbojnosti od strane okolice, pošto se na nas gleda s dosta pred-

rasuda, jer svi smo mi liječeni ovisnici. Tu također moram naglasiti da nam je župnik, **preč. Željko Šipek**, pružio veliku podršku. Predstavio nas je župnoj zajednici i prihvatio nas. Na tomu mu zahvaljujemo. Inače, naš duhovni vođa je dr. Marinko Stantić, koji nam dolazi dva-tri puta tjedno. On nam drži kateheze i s njim razgovaramo. Župnik nam je dobra veza s vanjskim svijetom, sa župljanima koji nam materijalno pomažu. Ta veza ne bi smjela biti prekinuta, jer mi živimo od župljana, a želimo isto tako da župljani znaju kako smo i mi uvijek spremni pomoći. Još bih jednoga svećenika spomenuo, a to je **mons. Bela Stantić**. On nam dolazi svakoga ponedjeljka i drži nam vjeronauk. Dosta momaka je slabo upućeno u vjerske istine. On nam također daje veliku podršku. Sve u svemu, mi živimo od Providnosti i gajimo katolički duh.

ZV.: U Vašem približavanju Zajednici sve više ste se uvjerali u učinkovitost ove vrste "liječenja" u Zajednici preko molitve. Što je za Vas značilo svojevrsni put obraćenja? Kako sada gledate na svijet u odnosu na vrijeme prije ulaska u Zajednicu?

□ **JOŠKO:** Moram priznati da svijet kao takav nudi baš ono svjetovno, znači ništa nije stalno. Sve što mi je svijet nudio i što sam prihvaćao, i što sam više tražio, bio sam sve nezadovoljniji. U svemu sam tražio nešto veliko i mislio sam kad budem našao nešto veće da će me više zadovoljiti i da će to duže trajati. Međutim, događao se baš kontraefekt. Što sam god tražio više, to sam dublje padao u neki ponor. Ljudi se varaju što se tiče droge, alkohola i svega čime se ljudi zavaravaju. Jednostavno, čovjek vara sam sebe pa računa: uzet ću drogu ili ću se napiti pa ću zaboraviti sve probleme, popit ću tabletu za smirenje i to će odagnati sve probleme. Ali, to se ne događa. Kad čovjeka opusti droga, alkohol ili tableta, pada u još veći očaj i traži više i više. Tako se pada sve dublje i dublje. I ako nema nekoga da mu pomogne da iziđe iz toga, da mu pokaže pravo svjetlo, izlaz postaje gotovo nemoguć. Tako sam u Zajednici naučio cijeniti male stvari. U Zajednici ne raspolažemo materijalnim dobrima. Kada je čovjek nezadovoljan, ne zanima ga ništa. Jednostavno ne osjeća se dobro. Svi mi

koji smo barem malo u vjeri znamo da jedino Bog nudi rješenje. To i jest spas naše Zajednice, jer se ona temelji na molitvi Bogu. Evo, dvije tisuće godina naša vjera je uvijek tu, a ostalo je sve prolazno i relativno.

ZV.: To znači da ste sada više usmjereni prema onim dobrima koja ne pružaju neposredno zadovoljstvo, nego otvaraju nadu koja čak i patnji daje smisla?

□ **JOŠKO:** Da, bez patnje se ništa ne može ostvariti. Imamo mi molitvu koja kaže – "U patnji rastemo i učimo vojevati". U Zajednici samo jedanput tjedno gledamo televiziju. Radio i novina nemamo, nemamo kontakta s vanjskim svijetom. Za mladoga čovjeka to jest patnja, znajući kako je živio prije i što mu se sve nudilo. Ali, s druge strane, ovdje se osjeća zadovoljstvo, bratstvo i ljubav koja se ne može kupiti, nego ju treba doživjeti. Ljudi nas znaju pitati kako smo mi to sretni. Pa zašto ne bismo bili? Mi smo sretni što smo uopće živi. Ljudima smo jako interesantni, a mi smo tu da im pokažemo kako nas je Bog dodirnuo i da im to prenesemo.

Otac i majka trebaju biti uzor svojoj djeci

ZV.: Koja je vaša perspektiva za bližu i dalju budućnost, odnosno kako biste željeli dalje u životu živjeti vaše otkriće važnosti malih stvari?

□ **JOŠKO:** To će biti jako teško. Mislim da je za sve ljude to teško, a osobito za nas bivše ovisnike. Za oko mjesec dana ću završiti program Zajednice i ići ću van. Imam u sebi jednu dozu straha. Bio sam dva puta kod kuće po petnaestak dana i osjetio sam veliko nerazumi-

Istina i obraćenje usko su povezani! Istina, kažu, najviše boli, a bez nje se ne može ići naprijed. Ako ja nisam priznao da sam ovisnik i da mi je potrebna pomoć, meni nitko ne može pomoći. Opet se moram vratiti na Božje. On nam je darovao slobodu. Mi smo u svakom trenutku slobodni odlučiti što ćemo sa sobom. Najveća stvar je istina, tj. kad čovjek sebi prizna ono što jest, pa i to da je pogriješio. Koliko puta imamo padova, ne priznajemo da smo lažni, oholi, zavidni, ljubomorni... Ali bez priznanja se čovjek stalno vraća na to i savjest mu ne da mira. Jednostavno ne možeš ići naprijed dok to ne priznaš. U tomu se sastoji naša istina.

jevanje. Ljudi jednostavno ne žele iskreno prihvatiti da su oni tu samo prolaznici, da ništa ovdje nije stalno, tj. da budu ono što jesu. Mi jako dobro osjetimo kada čovjek laže, kada ne živi u istini, jer smo u te tri godine navikli živjeti u istini, izreći ono što osjećamo. Evo, dao bih savjet obiteljima, jer mislim da korijen problema s mladima potječe iz obitelji. Obitelj treba više biti komunikativna, da otac i sin budu prijatelji, isto tako majka i kćerka. Problem je što u obitelji nema komunikacije. Tako se gubi onaj karakterističan obiteljski odnos, kojeg je potrebno gajiti. Ako mi uopće želimo spasiti svijet, u tome nećemo uspjeti. Jedino što možemo je krenuti iz obitelji, da u njima jedni druge pomažemo. Otac i majka igraju glavnu ulogu u odgoju djece. Oni trebaju biti uzor.

ZV.: Današnji svijet je svijet komunikacije, a eto izgleda da ta komunikacija nije cjelovita, tj. da mora biti drukčija, kako bi bila prava. Što je to najvažnije što treba karakterizirati komunikaciju između ljudi?

□ **JOŠKO:** Najbitnije je da bude iskrena i u istini. Bez istine nema života, toga smo mi svi svjesni. To u obitelji prvenstveno znači iskrenost. Ako se nešto i napravi, tu je najvažnije oprostjenje. Ne treba maltretirati djecu, nego kad se već radi o gotovu činu, potrebno je o tomu progovoriti i oprostiti. Nitko nije rođen, a da neće pogriješiti. Dijete je potrebno upoznati s onim što ga čeka u životu, savjetovati ga, razgovarati s njim, jednostavno mu biti prijatelj.

ZV.: Možda je baš ta škola pogreška, gdje čovjek kao takav bude prihvaćen od drugih, najbolje iskustvo za napredovanje?

□ **JOŠKO:** Sigurno. Meni su govorili: nemoj to raditi, dogodit će ti se nešto. Nemoj ovo, jer bit će ono... No, meni to nije bilo dovoljno, nisam to htio prihvatiti, nego sam to htio iskusiti, da se sam u to uvjerim. Moramo dozvoliti ljudima slobodu pogreške, ali im moramo oprostiti i pomoći da i sami nađu oprostjenje, da si sami oprostite. Oprost je jako bitan. Naši roditelji su nama morali oprostiti, a morali smo i mi oprostiti njima, jer i oni snose dio krivice.

ZV.: Spomenuli ste bojazan od budućnosti. Pošto izidete iz Zajednice, možda ćete morati naći skroz novi krug ljudi u kojemu ćete se kretati, koji će se temeljiti na malo drukčijoj komunikaciji nego prije vašeg ulaska u Zajednicu?

□ **JOŠKO:** Da. Naša Zajednica na kraju našeg programa pa sve do kraja života neće dozvoliti da momak ode i da se više ne vrati. Postoji to istinsko prijateljstvo s momcima koji su već izišli iz

Zajednice. Tako jedni drugima možemo doći sa svojim problemima, i znati da možemo računati na pomoć. Jednostavno, nisi više nikad napušten i prepušten sam sebi. Sigurno se nećeš vratiti starom društvu, jer to uopće nisu bila prava prijateljstva. U Zajednici učimo da postoji prijatelj, a postoji i poznanik. Ono što smo mi prije imali to su bili poznanici, jer da su bili prijatelji bilo bi drukčije. Kad momak sad krene u svijet, on zna što mu se sve nudi, ali ima određenu dozu opreznosti, jer znamo da je dovoljno vrlo malo da čovjek postane ovisan o toliko čemu. Smatramo da je ovisnik i čovjek koji sjedi pred kompjutorom i besciljno surfa internetom po tri-četiri sata. On to radi konstantno svakoga dana i to postaje problem.

budućnosti mogu zamisliti da ću osnovati svoju obitelj, a osobito ću paziti da one pogreške koje su moji roditelji učinili, u svojoj obitelji ne ponovim. Ima puno obitelji kojima je potrebna pomoć. Osjećam se pozvanim od Boga, kako su meni pomogli, da i ja tako drugima pomognem.

ZV.: Što biste, iz vlastitoga iskustva, poručili obiteljima?

□ **JOŠKO:** Obiteljima bih poručio da se ne boje prihvatiti probleme, jer bježanje od njih i zataškavanje će samo produžiti vremensko razdoblje rješenja. Ja to sudim po svojoj obitelji. Otac je govorio majci: "Drogiraju nam se djeca", a majka je govorila: "Ma nisu naša djeca takva". Od toga razdoblja do našega ula-

ZV.: To znači da čovjek ne treba biti sluga stvarima, nego se njima treba ispravno služiti.

□ **JOŠKO:** Da, upravo tako. Trebamo se naučiti sa svime služiti, ali moramo naučiti naći sebi granicu, jer mi smo ljudi koji nikad nismo imali granice. To učimo u Zajednici, da granice moraju postojati.

Bez istine se ne može ići naprijed!

ZV.: U čemu se vidite u skorijoj budućnosti?

□ **JOŠKO:** Sad sam u fazi razmišljanja što i kako dalje. Kanim se vratiti kući i raditi u obiteljskom obrtu. Želim pomoći svojim roditeljima, da barem donekle ispravim ono gdje sam ranije griješio. Svojim životom želim pokazati okolici što sam bio i što sam sada. U

ska u Zajednicu je prošlo godinu i pol dana. Znači da čovjek ne treba zavaravati sam sebe. Ako roditelj vidi da nešto nije u redu s njegovim djetetom treba sjesti i porazgovarati. Danas je to otišlo naprijed, postoje testovi. Ne smije se izgubiti nada, jer može se pomoći mladima koji su zaglavili u drogi.

Mladima bih preporučio da se ne igraju sa svojim životom, jer ne znaju što stavljaju na kocku. Eto, bio sam u ratu dvije godine, bio sam u više stranaka, ne znam što sve nisam kušao u životu, od svih mogućih droga koje su mi se bile ponudile, tek sad nakon tri godine sam svjestan što sam stavio na kocku i koliko sam izgubio. Izgubio sam trideset godina života. Kažem da sam se u Zajednici ponovno rodio. Zato kažem i svim mladima – može vam se pomoći, samo ako to i vi želite.

45-ta obljetnica postojanja Paulinuma i dan škole

Na blagdan Obraćanja svetog apostola Pavla, 25. siječnja, obilježili smo dan naše škole i sjemeništa. Budući da ove godine slavimo 45-tu obljetnicu postojanja i rada naše ustanove, ove se godine okupio nešto veći broj vjernika nego do sada.

Slavlje smo započeli svečanom Euharistijom...

Slavlje smo započeli svečanom Euharistijom u 10 sati. Sv. Misu predvodio je Apostolski nuncij iz Beograda, **mons. Eugenio Sbarbaro**. S nama su slavili i bivši učenici Paulinuma, među kojima na poseban način želimo istaknuti dvojicu: **mons. dr. Kiru Stojanova**, skopskog biskupa i **dr. László Németha**, tajnika Mađarske biskupske konferencije.

Gosti propovjednici – bivši Paulinci

U propovijedi na hrvatskom jeziku biskup Stojanov govorio je o svojim školskim danima provedenim u Paulinumu, a potom nam je rastumačio pojedine dijelove iz života sv. Pavla. Dr. László Németh je na mađarskom jeziku s nama podijelio neka od svojih iskustava života u sjemeništu. Rekao je kako je u Paulinumu bio toliko živahan da je gotovo stajao pred isključenjem iz škole. Ipak, popravio se i sada je uzoriti svećenik u Mađarskoj. Zatim je govorio o aktualnim novinama i dokumentima iz oblasti odgoja u katoličkim crkvenim ustanovama.

Naše slavlje svojim prisustvom uzveličali su...

Među mnogim uzvanicima bili smo počašćeni nazočnošću generalne konzulice RH u Subotici **Ljerke Alajbeg**, generalnog konzula RM u Subotici **Lajosa Tápiá**, tajnika za obrazovanje i kulturu Pokrajine Vojvodine **dr. Zóltána Jegesa**, predsjednika SO Subotice gđina **Saše Vučinića**, te tajnice za obrazovanje samouprave Subotice **Edite Pintér Molnár**. Naše slavlje upotpunili su i direktori subotičkih srednjih škola, profesori naše škole i mnogobrojni vjernici i dobročinitelji.

Svečani prijam za goste

Nakon sv. mise pripremljen je kratak program za obilježavanje 45-te obljetnice sjemeništa. Rektor **mons. Josip Mioč** predstavio je djelovanje naše Gimnazije kroz povijest, te njezine aktivnosti danas. Profesorima jubilarcima **dr.**

Josipu Ivanoviću i **prof. Rudolfu Kolaru** u znak zahvale za rad u našoj školi, rektor je uručio blagoslov **Svetog Oca Benedikta XVI**. Prijam je zaključen s nekoliko recitacija i jednim glazbenim nastupom učenika.

Zahvala dobročiniteljima

Ovom prigodom želimo zahvaliti i svim našim dobročiniteljima koji su potpomogli organizaciju ovoga slavlja, napose ravnatelju Srednje kemijske škole "Lazar Nešić" **Franji Horvatu** na slanom i slatkom pecivu koje su pripremili učenici njegove škole, a kojima smo mi, nakon sv. mise počastili sve prisutne goste. Svima koji nas pomažu duhovno ili materijalno ovom prigodom srdačno zahvaljujemo.

CD prigodom obljetnice

U suradnji sa subotičkom redakcijom Radio Marije prigodom proslave 45-te obljetnice izdali smo CD s nekoliko duhovnih pjesama kako bismo u duhu tradicije jednim reprezentativnim izdanjem obilježili ovaj za nas značajan dan. Ovaj CD jedan je u nizu naših reprezentativnih izdanja koja obično izdajemo prigodom svečanijih proslava. Tako je u izdanju sjemeništa već izašlo nekoliko audio kazeta, prigodne brošure, plakati, majice i dresovi sa znakom Paulinuma.

Duhovne vježbe za sjemeništarce

Prema ustaljenom programu našega sjemeništa i ove godine od 30. siječnja do 2. veljače imali smo duhovne vježbe. Običaj je da se za tu prigodu pozove jedan svećenik-redovnik. Ovogodišnji voditelj duhovnih vježbi bio je salezijanac, **vlač. Stojan Kalapiš** iz Mužlje.

Duhovne vježbe započeli smo zazivom Duha Svetoga. Naš duhovnik **mons. Marko Forgić** kroz nagovore i razmatranja uveo nas je u duhovne vježbe, a zatim je **vlač. Kalapiš** preuzeo dalje vođenje vježbi. Drugoga dana duhovnih vježbi, na spomendan sv. Ivana Bosca, zaštitnika katoličke mladeži i školskih zavoda, u našem je sjemeništu održano tradicionalno euharistijsko klanjanje. Svečanim "Tebe Boga hvalimo" zaključili smo naše duhovne vježbe i tako s Božjom pomoću započeli drugo polugodište.

Uređuje i piše: s. Blaženka Rudić

Predstavljamo misijske zemlje

TANZANIJA

- 945000 km²
- 37 milijuna stanovnika
- glavni grad: Dodoma

Tanzanija je velika afrička država, površine oko 945.000 km², a broj stanovnika je oko 37 milijuna, glavni grad je Dodoma. Veći dio granice sa susjednim zemljama čine Viktorijino jezero, te jezera Tanganjika i Malawi, koja su među najvećima na svijetu po površini. Ima izlaz na Indijski ocean.

Tanzanija se do 1963. godine zvala Tanganjika. Od 1884. do Prvog svjetskog rata bila je pod upravom Nijemaca, te zatim do samostalnosti 1961. pod Englezima koji su mirno predali vlast domaćem stanovništvu. Prvi predsjednik bio je Julius Nyerere, koji je jako puno učinio za Tanzaniju.

Službeni jezici su swahili i engleski. Stanovništvo čine mnogobrojna plemena, a najbrojniji su Masai, stočarsko nomadsko pleme. Za njih su krave prava dragocjenost i čuvanje krava je jedini posao kojega vrijedi obavljati. Po vjerskoj pripadnosti oko 35 % stanovništva čine sunitiski muslimani, 35 % tradicionalne religije, oko 30 % kršćani, od toga oko 20 % su katolici. Ta činjenica da muslimana i kršćana ima približno isto utječe i na raspodjelu vlasti u državi. Svake pet godina u predsjedničkoj ulozi na čelu države izmjenjuju se muslimani i kršćani.

U Tanzaniji je veliki problem sida, koja odnosi mnoge živote, te puno djece ostaje bez roditeljske skrbi. Prosječna životna dob je ispod 40 godina života. Velike suše sve češće ostavljaju posljedice. Pitka voda je prava dragocjenost. Treba kopati duboke bunare, a mnogi na tome žele zaraditi dobre novce. Zato misionari pokušavaju nabaviti potrebne strojeve po nižoj cijeni ili donacijom sa strane, da bi pomogli siromašnom narodu.

Prvi misionari su došli u Tanzaniju 1868. godine i to su bili misionari Duha Svetoga. Godine 1873. došli su tzv. bijeli misionari, a 1886. njemački benediktinci. Svi oni su puno učinili za Crkvu u Tanzaniji. Danas u Tanzaniji ima 30 biskupija i 5 nadbiskupija. Tanzanija u

svom razvoju ide naprijed, ima domaćih duhovnih zvanja, osobito mnogo redovnika i redovnica. Tanzanija se otvorila i laicima. Poučava ih koje su njihove uloge u Crkvi i u društvu. Mnogi laici djeluju kao katehete.

Hrvatski misionari

U Tanzaniji djeluju četiri hrvatska misionara. Tri su iz splitsko makarske nadbiskupije, a jedan iz mostarske.

Vlč. Ante Batarelo je više od 30 godina misionar u Tanzaniji. Sada je župnik u župi Rujewa gdje se gradi veli-

Vlč. Dražen Klapež propovijeda na misi

ki pastoralni centar bl. Alojzija Stepinca. Taj centar će imati veliku crkvu koja je gotovo dovršena, zatim kliniku sa oko 40 kreveta, dispanzer, laboratorij, poljoprivredni centar, dječje igralište. Projekt pomažu vjernici iz Hrvatske, kao i iz drugih krajeva gdje su misionari tražili pomoć.

Vlč. Nikola Sarić je u misijama od 1972., a **vlč. Dražen Klapež** od 1982. Oni su skupa osnovali katoličku misiju Dakawa 2004. godine. U njihovoj misiji žive pripadnici plemena Masai. Njihova nošnja je specifična, ljubičaste boje, pa se dobro uklapa u liturgijsko vrijeme došašća i korizme. Ovo pleme je bilo dosta nepovjerljivo prema misionarima, a sada se polako otvara. Misionari imaju puno katekumena, većinom

su to žene i djeca. Žene su u podređenom položaju, pa se misionari i tu zauzimaju za poštovanje dostojanstva žene, što dosta sporo ide. Jer žene se smatraju vlasništvom kojim muškarci raspolažu. Već male djevojčice bivaju obećane bogatim muškarcima, i to kao treća, četvrta, peta žena po redu, a u zamjenu za njih se daje 12 i više grla krupne stoke. Tako su misionari spasili neke djevojčice koje su bile krštene i išle u misijsku školu. Uspjeli su objasniti ljudima da one, jer su krštene, trebaju sada živjeti po svojoj vjeri.

Vlč. Velimir Tomić je rođen 1961. u Vukovaru, ali je odrastao u dolini Neretve, u Metkoviću, odakle je bio i poznati misionar o. Ante Gabrić. Za svećenika mostarske biskupije zaređen je 1986., a 1988. započeo je svoj misionarski rad u biskupiji Iringa pridruživši se vlč. Nikoli Sariću. S njim je radio 8 godina, a sve skupa 10 godina u toj biskupiji. Zatim odlazi na sjever zemlje, a od 2002. djeluju u misiji Bashay Lambo. Prošle godine su slavili 100. obljetnicu kršćanstva u biskupiji. Na slavlje je došlo nebrojeno mnoštvo vjernika, većina pješice. Stajali su na temperaturi od 40 stupnjeva i nitko se nije žalio što je slavlje potrajalo gotovo 5 sati. Naprotiv, bili su vrlo radosni jer su toga dana dobili 6 mladomisnika.

U Tanzaniji vole hrvatske misionare. Prošle godine Hrvatsku je posjetio nadbiskop **Songea Norbert Mtega**. Na bogoslovlju u Splitu studiraju 2 bogoslova iz njegove biskupije.

21/2003

ZVONIK

25

Glavne karakteristike "Duhovnih vježbi"

Vrijeme živog iskustva Božjega djelovanja

Za čovjeka koji želi obavljati duhovne vježbe, to je povlašteno vrijeme snažnog osobnog iskustva Boga, koji potpuno zahvaća čovjeka, u njegovoj naravi i nad naravi, njegovim čuvstvima i spoznajama, pojedinačnim, društvenim i kozmičkim. S objektivnog gledišta, to je osobno iskustvo Boga jedinoga i trojstvenoga. U duhovnim vježbama čovjek ne treba učiti tko je Bog. Čovjek treba Boga susresti u trima Božanskim osobama: Oca, Sina i Duha Svetoga. On treba susresti Boga koji spašava čovjeka, Boga koji je ušao u povijest ljudskoga roda i svaku našu osobnu povijest. Susresti Boga koji stvara i oprašta, koji je u svemu postao sličan nama, osim u grijehu, koji proživljava naš zajednički ljudski život; Boga koji umire, koji je uskrsnuo, koji je osnivao Crkvu, koji ima svoj plan s nama. Iskusi Boga ljubavi, bliskog Boga, Boga koji je s nama.¹

Osluškiivanje Božje riječi

Duhovne vježbe se temelje na Svetom pismu. Čovjek u duhovnim vježbama sav je prožet istinom, motreći izvanredne stvarnosti Svetoga pisma. Stoga onaj tko ulazi u avanturu duhovnih vježbi sa sobom nosi Sveto pismo, u tišini čita i razmišlja, dozvoljavajući da sjeme Božje riječi padne na njegovo plodno tlo, te slobodno raste u njemu. U duhovnim vježbama čovjeku ili skupini ljudi pomaže voditelj duhovnih vježbi, koji tumači biblijski odlomak te ostavlja slobodnog vremena za produbljivanje Božje riječi i stavljanje u živi kontakt biblijske povijesti spasenja.

Čitanje Svetoga pisma vrši se čitanjem i iščitavanjem pojedinog odlomka, podvlačeći one riječi koje me najviše diraju. Na taj način naša pozornost biva poticajna, naš razum, mašta i osjećajnost usmjereni su na taj odlomak koji nam otkriva novo bogatstvo riznice Božje riječi. Ispočetak je takav način čitanja Svetoga pisma težak i traži dosta vremena kako bismo se navikli na sabranost, ako smo otvoreni djelovanju Duha Svetoga. Pročitani odlomak povezujemo sa širim kontekstom cijele Biblije, za razumijevanje onoga što nam želi reći.²

Pozornost osobnoj dinamici

Pomno čitajući i iščitavajući odlomak Svetoga pisma, otkrivamo ritam božanskog djelovanja, Božji korak k nama i naš korak k Bogu. Motrimo Boga koji se otkriva kao živi Bog, koji djeluje u čovječanstvu, koji ponavlja biblijski postupak kojega slijedi sa svojim narodom. Takav stil božanskog upravljanja otkrivamo u čitavom Starom zavjetu, način kojim je Bog vodio svoj Izraelski narod. U Novom zavjetu otkrivamo stil kojim Isus Krist i Apostoli navješćuju radosnu vijest Kraljevstva Božjega. U naučavanju II. vatikanskog koncila, u konstituciji *DV – Božanska riječ*, otkrivamo Božje djelovanje u čovjeku i u svijetu.

Onaj tko obavlja duhovne vježbe u svjetlu vjere motri sve stvarnosti, samoga sebe, povijest svijeta, i spoznaje da je pribrojen Kristovu poslanju, da se Krist želi upravo njime poslužiti, da upotpuni svoje djelovanje danas u svijetu. Takvo gledanje na dinamiku Božjega djelovanja ne ostaje samo na teorijskom planu, nego čovjeka potiče na konkretni odgovor traženja i otkrivanja vlastitog poslanja u društvu, da sa svoje strane učini sve što je moguće, kako bi Radosna vijest Krista i Crkve doprla sve do nakraj svijeta.

Jedinstvo s Kristom

Onaj tko savjesno ulazi i obavlja duhovne vježbe ulazi u Božju orbitu, sve gleda očima Isusa Krista. Sav zagledan u vječne istine, osobno se susreće sa živim Kristom. Traži spoznaju života stila Isusova i živo se priklanja Kristu. Motrenje evanđelja dovodi do produbljivanja spoznaje i Kristove intimnosti. Želi se Krista više slijediti u stopu, nego li imitirati ga. Krist kojega se motri je uskrsnuli Krist koji sjedi s desne Oca i koji uvijek nastavlja oživljavati i pozivati "iz mnoštva svojih učenika, one koje želi" i koji u sebi ujedinjuje sve "kao glava novog čovječanstva" (AG 3).

Pozornost djelovanju Duha Svetoga

Čovjek koji obavlja duhovne vježbe treba se otvoriti djelovanju Duha Svetoga u ozračju slušanja. To je priro-

dna posljedica slušanja Božje riječi koja dolazi odozgor. Duh djeluje u čovjeku i preobražava spoznaju Krista u dijalog, u živo djelovanje. Čovjek se treba otvoriti djelovanju upravitelja zemlje, Duhu Svetom. Na taj način se čovjek stavlja u široki i objektivni kontekst. Ne okreće se k sebi, već prema drugima i osjeća se dijelom drugih. Ne gleda samo na Božje djelovanje u sebi, već na Božje djelovanje u svijetu. Priznaje svoje grijehe i svoj život u funkciji čovječanstva. Svoje poslanje i svoju svetost uklapa u kontekst i funkciju Crkve. U duhovnim vježbama sve je upućeno prema formaciji čovjeka prema nadnaravnim stvarnostima. Čovjek se treba osjećati da je uključen u spasiteljski Božji plan. Približava se Kristu i Krist se približava čovjeku. Iz poniranja u Krista, spontano izvire ljubav prema Kristu koji nam se daruje i želi da se čovjek daruje njemu. Na taj se način ostvaruje unutarnji psihološki postupak, koji se preko spoznaje i refleksije poistovjećuje s objektom. Čovjek se ispunja takvom snagom koja je sposobna izazvati reakciju čitavog bića da se poistovjeti s Kristom i Crkvom.³

Osobni aktivni rad

Samo osobni rad i suradnja s djelovanjem Duha Svetoga u duhovnim vježbama, zahtijeva ozračje tišine, spremnosti i neovisnosti. Voditelj duhovnih vježbi može poticati na Božju prisutnost, ali ne može stvarati tu prisutnost. Ona će biti rezultat polaganog osobnog postupka. Samoća, iskustvo pustinje, teže za stvaranjem prikladnog ozračja, tako da onaj tko obavlja duhovne vježbe, oslobođen svakog otuđujućeg utjecaja, može shvatiti svoje poslanje. Živa prisutnost zahtijeva puninu zapažanja koje se ne može postići bez koncentracije čitavog bića.

(nastavlja se)

1. Usp. M. COSTA, *La preghiera negli Esercizi*, str. 46-47.

2. Usp. CARLO MARIA MARTINI, *La gioia del Vangelo, Meditazioni ai giovani*; Centro Amrosiano, Edizioni Piemme, 1992., str. 12.

3. Usp. *Dizionario enciclopedico di spiritualità* 1, Edizioni Studium Roma, 1975, str. 705-706.

Piše: dr. Tadej Vojnović, OFM

Egipatska zla (2)

Bog je počeo suditi Egipat. Cilj njegovog suda jest obraćenje faraonovo. Egipatski vladar pozvan je prihvatiti volju Božju. Bog želi osloboditi svoj narod iz ropstva i dovesti ga u zemlju koju je obećao praocu Abrahamu. Faraon se Božjoj volji uporno opire jer bi mu puštanje izraelskog naroda donijelo veliki ekonomski gubitak, on ostaje bez brojne radne snage.

Već smo upozorili da u ovom izvještaju o egipatskim zlima susrećemo više predaja. Tako od 125 biblijskih redaka koji opisuju egipatska zla, većina (86) redaka pripada najstarijoj, jahvističkoj predaji (J). Tu je svećenička predaja (P) kojoj pripadaju 24 retka i na kraju elohistička (E) s 15 redaka. Pisac teksta kakav je sada pred nama, imao je pred sobom sva tri izvora i slagao ih i umetao po redosljedu kako je mislio da će najpotpunije dobiti cjelokupni izvještaj. Stoga se više puta vide ponavljanja, nekada se zapažaju "šavovi" kojima je povezivao pojedine izvore međudobno.

Upravo zbog toga nije jednak niti broj egipatskih zala. Svaka ih predaja nabraja drukčije. Jahvistička predaja govori o sedam zala (sedam je u Bibliji savršen broj!), svećenička predaja ih ima samo 5 kao i elohist. Pisac koji je sve ove predaje usklađivao povezao ih je u 10 egipatskih zala.

Možda ćemo razočarano reći, pa što je onda istina? Što je Bog htio reći? Što se zapravo dogodilo? Moramo naglasiti da Biblija ne ide prvenstveno za materijalnom istinom (iako joj je i ona važna!) već je više usmjerena na istinu poruke Božje nama i za nas. Biblija nije prvenstveno knjiga historije već knjiga spasenjske Božje poruke u kojoj ljudi iščitavaju Božju volju.

Žabe

Drugo egipatsko zlo su žabe. Događaj se zbiva sedam dana nakon prvog (pretvaranje vode u krv). Bog Mojsija opet šalje faraonu nakon što se ovaj oglasio o prvi Božji znak (*faraon ostade tvrdokorna srca*). Božji zahtjev je uvijek isti: *Ovako govori Jahve: pusti moj narod da ode i štovanje mi iskaže*. No ovaj puta Bog prvi puta upozorava faraona na posljedice (*Ako odbiješ...*). Bog će svu zemlju prekriti žabama. U

ovoj će kazni po prvi puta biti dotaknuta i sama faraonova osoba (*tvoj dvor, tvoju postelju*) i on će to osjetiti u svojoj vlastitoj kući.

Ako odbiješ da pustiš, svu ću zemlju kazniti žabama. U izvorniku stoji hebr. glagol **nagaf** što znači udariti, snažno udariti. Bog upozorava na moćni čin i njegove posljedice ako faraon ne pusti njegov narod. U našoj Bibliji stoji izraz "kazniti".

Zlo žaba veoma je detaljno ispričano. *Rijeka će vrvjeti žabama*. Ovdje u izvorniku susrećemo glagol **šarac** što znači silno se i brzo množiti. Žabe će prodrijeti u sve životne prostore Egipćana i nitko ih neće moći izbjeći niti zaustaviti. Zanimljivo je da pisac prodor žaba opisuje hijerarhijski: faraon – njegov dvor i dvorjani (ministri) – egipatski narod. Od vrha, dakle, do dolje. Žabe će ući u sve, pa i u najprivatnije odaje i prostore, u spavaće sobe pa čak i u krevete, u prostore gdje se kuha i priprema hrana, u posude za kuhanje. Uglavnom svuda, svuda ...

Sve će se to dogoditi *Ako odbiješ da ih pustiš...* Premda sveti tekst nigdje ne spominje da je faraon odbio Mojsijev i Božji zahtjev, to zaključujemo po događaju i posljedicama koje su nastupile. Sve se ispunilo onako kako je Mojsije u svojoj prijetnji u ime Božje rekao faraonu. Kako je to bilo?

Pisac sada uvodi Arona (svećenička predaja) koji do sada nije bio spomenut. On u ruci drži štap moći Božje. I na zapovijed Mojsijevu (jahvist) Aron simbolično pruža štap *povrh rijeka, prokopa i jezera* Egipta. I zlo je krenulo! *I žabe iziđoše i prekriše egipatsku zemlju*. I žabe iziđoše, zlo je krenulo.

Faraon se odupire Božjem zahtjevu da pusti njegov narod. Možda će mu u tome pomoći njegovi vračevi. Što sve čovjek čini da ne bi morao poslušati Boga. I čudno: egipatski vračevi ne čine da žabe nestanu već ih svojim djelovanjem samo umnažaju. Faraon je zaprepašten i očajan. Vidi i spoznaje da je Mojsijev i izraelski Bog moćniji od njegovih vračeva u koje se pouzdao. Što sada?

Faraonova molba

Preostaje mu jedino da se okrene Bogu Izraelaca u čije ime Mojsije

nastupa. Stoga sada faraon poziva Mojsije i Arona i govori im: *Molite Jahvu da ukloni žabe od mene i moga puka*. U izvorniku za moliti stoji hebr. izraz **'atar** koji se u Starom zavjetu upotrebljava isključivo za obraćenje Bogu. Ovaj tekst je vrlo važan jer u njemu faraon po prvi puta otvoreno priznaje suverenitet Jahve, Boga Mojsija i Izraelaca za kojega se prije izjasnio da ga ne poznaje (*Tko je taj Jahve da ga ja poslušam?*, usp. Izl 5,2).

Mojsije, ne samo da će moliti, već je i uvjeren da će njegova molitva biti uslišana. Osim toga, Mojsije faraonu daje privilegij da sam odredi vrijeme kad će on, Mojsije moliti za njega. Ostaje nejasno, zašto je faraon Mojsiju odredio vrijeme molitve *sutra* i zašto mu nije rekao odmah. Mnogi egzegete to različito komentiraju. Mojsije obećaje faraonu da će moliti uz komentar: *Neka bude kako kažeš, da znaš kako nitko nije kao Jahve, Bog naš*. Mojsije naglašava da će žabe otići i to onim istim redosljedom kako su i dolazile tj. faraon – dvor i ministri – narod. One će ostati jedino u rijeci Nilu gdje im je i mjesto.

Ovdje za izraz moliti imamo u hebr. izvorniku glagol **ca'aq** što više znači *zazivati* negoli moliti se. Odgovor na Mojsijevo zazivanje bio je neposredan: *I Jahve usliša Mojsija*. Pisac sada detaljno opisuje stanje koje je nastalo kada su sve žabe uginule. Nije ih jednostavno nestalo. Veliki je problem nastao zbog mnoštva uginulih žaba pa pisac kaže: *Na hrpe su ih zgrtali, zemlja se njima usmrđela*. Ovaj opis također pojačava strahotu zla.

Sigurno je da je najprije bio doveden u red faraonov dvor i njegova ministarstva. Tu je razlog da je faraon brzo zaboravio na nesreću čim je nastupilo olakšanje. Tako je to s nama ljudima. Kad smo u nevolji tada vapijemo i zapomažemo, dajemo najrazličitija velika obećanja i zavjete, a kad nas Bog usliši, tada to brzo zaboravljamo, ne marimo viši za svoja obećanja. Tako je to bilo i s faraonom. Pisac jednostavno zaključuje: *Kad je faraon vidio da je nastupilo olakšanje, srce mu otvrdnu te ne poslušao Mojsija i Arona, kako je Jahve i kazao*.

(U sljedećem broju: Egipatska zla 3)

Odgovor na pismo Kristijana s Palića iz prošlog broja Zvonika

Dragi brate Kristijane,

mogu ti reći da bih radije bila u tvojoj situaciji. Ja sam uistinu zdrava, mogu reći lijepa, no sve je to uzaludno kad sam nesretna. Imam ruke, ali ne mogu grliti koga volim, imam noge, ali ne mogu ići kod koga želim. Imam srce, a nemam tatu. Imam dušu, a nemam mamu.

Što od ovog može biti teže – ruke stežem, ne znam kako da ih povežem, čemu noge, čemu ruke, čemu srce, čemu duša, kad sam vječito tužna. Ti bar imaš divne roditelje. U tvojoj se kući sigurno moli pa se zato i međusobno i voli. A ja nemam potpunu obitelj, pa se i ne moli, jer nam uvijek netko u obitelji fali. A meni nedostaje sve, jer nemam svoje roditelje. Zato te molim, budi sretan i ja te volim. A za uzvrat molim, moli se za mene, da i mene moji roditelji zavole.

Ako mi dragi Bog pomogne da se moji roditelji pomire, obećavam ti da te nikad neću zaboraviti i da ću se dragom Bogu moliti.

Jedna mala duša koja sama moli i sluša.

M.

Poljubac KRIŽU

Spavanje je jako korisno. No, ima ljudi koji su mrgodni i nervozni čim se ujutro probude. Možda se nisu naspavali. Možda im je kratak san. Kako vi spavate? Nemirno, s puno snova? Ili na vrijeme krenete na spavanje i prije toga sve pripremite za ujutro? Onda bi vama jutro moglo lijepo početi.

Što bismo ove korizme mogli ujutro učiniti a da nam dan lijepo započne? Stavite u blizinu svoga kreveta križ da vam bude na dohvata ruke. Kad se probudite, uzmite ga u ruke i nježno, s prvim mislima prema Isusu, poljubite svoj križ. Vidjet ćete, sve se nekako drugačije počinje odvijati. I molitva zahvalnosti za novi dan kreće sama od sebe, misli se razbistre, lako se obučete i veseli krenete u školu ili neki posao.

Poljubac križu je početak dana s Bogom, to je naš znak Njemu da želimo Božje društvo i znak nama da nismo sami tijekom dana.

Kad završimo dan i želimo leći, križ će nas opet čekati na onom istom mjestu gdje smo ga ujutro zagrlili i poljubili. I večernji poljubac križu bit će jednako nježan, a san će nakon toga biti miran i

ugodan.

Želim nam svima lijepu Korizmu uz pomoć naše- ga križa.

Vaša Zvončica

FRATRI I POSJEDOVANJE KNJIGA

Prema riječima brata Leona, Franjo je fratriba strogo zabranio da posjeduju knjige jer je to bilo u suprotnosti sa zavjetom siromaštva i zato jer je to moglo bratstvo, koje je bilo zajednica evađeoskih prosjaka, preobraziti u učeni Red, koji svoj duhovni dom više neće tražiti u kućercima i planinskim špiljama, već na sveučilištima. Bitka oko ovoga životnog pitanja mučila je fratre još mnogo godina nakon smrti svetog Franje. Priča koja slijedi odlačin je primjer za vrstu priča kakve su pričali "duhovnjaci".

Jedan se vrlo pobožan fratar, na putu iz jednog mjesta u drugo, iz jednog samostana u drugi, sjetio da je zaboravio ponijeti primjerak Pravila. Kako je bio veliki ljubitelj svete siromaštine, jedina stvar koju je zaista želio posjedovati bio je upravo primjerak Pravila. I kad je shvatio da je Pravilo ostalo ondje odakle je bio oti-

šao, bio je vrlo uznemiren i nesretan. I dok je spavao, ukazao mu se Franjo koji ga je ukorio zato što je tako ojađen zbog gubitka jedne obične knjige. Tada je fratar odgovorio da ga je uznemirilo to što će mu nedostajati duhovna utjeha, koju dobiva svaki put kada čita Pravilo, te naglasio kako fratri trebaju biti na oprezu ali da ipak uza se moraju imati po neku knjigu jer im Pravilo nalaže da propovijedaju i da mole Božanski časoslov. Stoga je taj fratar bio iznenađen što ga je Franjo tako oštro ukorio. Nakon što su njih dvojica malo o svemu tome porazgovarali, čovjek Božji reče fratra: "Znaj zasigurno, maleni brate, da neće u Redu biti ni jednog brata, koji bi posjedovao neke knjige, a koji, u smrtnome času, neće požaliti što ih je ikada imao."

Draga djeco, vjerujem da mnogi od vas i nisu naročito vezani za knjige. No, knjige znače i znanje jer iz njih učimo. Ipak, i ovo nam je pouka da se na stvari pa i na knjige ne treba vezati.

Za Vas priredio S. Bašić

Mir i dobro!

Prava korizmena "muka"

Tata neće prestati pušiti – što da radim?

Arijan mrzi kad tata puši. Naročito kad zapali poslije ručka dok Arijan pokušava uživati u desertu. Dim mu strašno smrdi i peku ga oči. Osim toga, tata stalno kašlje, a mama govori da može umrijeti od cigareta. Arijan je zbog svega toga nesretan i uplašen. Volio bi da tata prestane pušiti, ali ne zna kako.

Arijan zaista ima pravo što je ljut na tatu. Tata se ponaša neodgovorno prema sebi, ali što je još gore, i prema Arijanu! Osim što Arijanu dim cigarete smeta, on je zaista štetan za Arijana – i za mamu i sve u blizini! Naime, bez obzira što ne puše, oni udišu dim koji tata ispuhne u zrak, a u tom dimu ima svačega!

ŠTO SE NALAZI U DIMU?

Znanstvenici su u dimu pronašli oko **4.000 raznih štetnih kemikalija**. Osim što ih možeš udahnuti kada si u blizini pušača, one se lijepe za odjeću, kosu, pa čak i namještaj (zbog toga dom pušača uvijek smrdi na duhan, bez obzira koliko se provjetrava).

Neke od kemikalija su: **dioksin** – najotrovnija kemikalija u cigaretama jer dokazano pridonosi genetskim promjenama i moždanim oštećenjima, **katran** – crna ljepljiva masa koja se taloži u dišnim putovima i također uzrokuje rak pluća, **ugljični monoksid** – smanjuje količinu kisika u krvi, uzrokuje osjećaj umora, malaksalosti i pridonosi razvitku bolesti srca, **nikotin** – stimulans, tvar koja ubrzava rad srca, pa ti se čini da te cigareta razbuđuje. Nažalost, ta tvar izaziva ovisnost i glavni je uzrok što je tvome tati tako teško prestati pušiti.

ŠTO MOŽEŠ TI UČINITI?

1. RAZGOVARAJ S TATOM

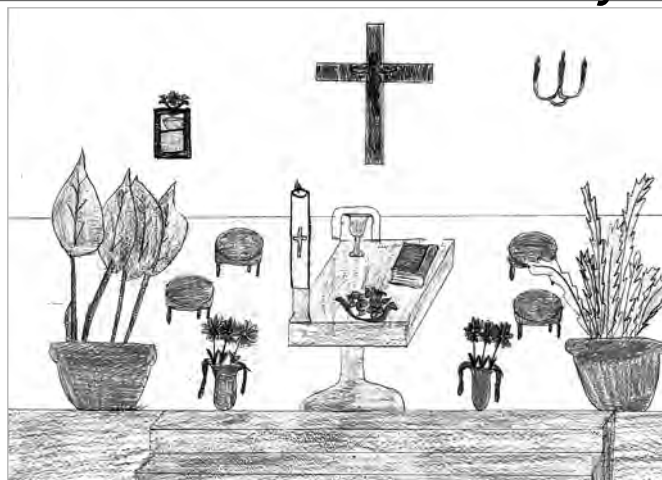
Vjerojatno si već pokušao tati reći da prestane pušiti, ali bez nekog rezultata. Teško je o ozbiljnim stvarima razgovarati s odraslima, jer su skloni reći da djeca ništa ne razumiju. Ipak, kažeš li mu koliko si zabrinut za njega jer ga jako voliš, sigurni smo da će barem razmisliti što može učiniti. Imaj na umu da tata nije "zločest", nego ga je dugotrajno pušenje učinilo ovisnikom, pa mu je sad zaista teško prestati pušiti. **Ljudi koji dugo puše, kad naglo prestanu, mogu postati mrgodni, nervozni, potišteni, pa se možda i izvikati na tebe bez ikakvog razloga.**

2. BUDI PODRŠKA

Ukoliko tata odluči prestati, budi mu najveća podrška. Pohvali ga svakog dana kako sad lijepo miriše, kako puno više uživaš jesti jer ti i hrana bolje miriše, kad mu dođe da zapali, pozovi ga da zajedno igrate nogomet i slično.

3. MAKNI SE OD DIMA

Ako nikako ne prestaje, makni se u svoju sobu kad god počne dimiti. **Zaštiti svoja pluća. Ne moraš niti biti pristojan i sjediti s gostima koji puše.** Držimo ti fige da svi zajedno uspijete.

Tijana Krisa

Ivana Rakić, 8. razred, Subotica - Sveti Rok

NOVA NAGRADNA IGRA

Korizma je vrijeme vježbanja u raznim krepostima. Vjerujemo da ćemo do Uskrsa postati bolji. Jako je važno u tom vremenu pohađati i pobožnost KRIŽNOGA PUTA gdje razmišljamo o svemu što je Isus pretrpio.

Vaš zadatak je odgovoriti na naša pitanja a *Zvonik* će vas nagraditi lijepim nagradama koje ćemo ovoga puta izvući na subotičkoj KALVARIJI.

Pošaljite svoje kupone na adresu: Uredištvo Zvonika, 24000 Subotica, Beogradski put 52, ZA NAGRADNU IGRU do 9. 03. 2008.

KUPON ZVONIKA br. 160

Križni put ima ___ postaja. Isus je pao ___ puta pod križem. Križ mu je pomogao nositi _____, a rubac mu je pružila _____.

Ime i prezime: _____

Adresa: _____

Korizma je vrijeme:

nježnosti

Prošli su predsjednički izbori, kad smo bili bombardirani masom informacija, kao i svakodnevnim vijestima u kojima se ne spominje ništa drugo osim ubojstava (otac sina, majka susjeda itd.) nakon čega se čovjek doista ima razloga plašiti. Ta stvoreni smo na sliku Boga koji je ljubav! Boga koji je nježnost! Stvarajući čovjeka, Bog nije zamišljao da čovjek bude pod pritiskom tolikih informacija koje će doista dovesti ljude do nesаницe ili pak neviđenog straha. Ove korizme bismo trebali malo isključiti TV ili pak tolike online igrice. Prošao je dan zaljubljenih, a tu ljubav ne treba čuvati samo za jedan dan, nego ju dijeliti svima, jer kako kaže Isus: "Činite jedni drugima ono što biste htjeli da oni vama čine."

približavanja Bogu

U Starom zavjetu ljudi su češće dizali ruke nego što mi danas činimo, koji kao da se ne želimo približavati Bogu. A sad se to može popraviti jer korizma je vrijeme podignutih ruku! To je vrijeme molitve, ničeg drugog doli RAZGOVORA! Pjesma, koju sigurno svatko zna, "Kakav prijatelj je Isus" nam kaže da njemu kažemo SVE! "On će uzet te za ruku, utjeha će biti znaj!" Tako je jednostavno, samo treba sjesti i razgovarati! Mi razgovaramo našim riječima, a Gospodin govori preko Svetoga pisma! Potrebno je čitati, proučavati, meditirati, razgovarati o Božjoj riječi.

praštanja

U proteklih nekoliko uvodnika mogli ste pročitati kako je potrebno oprostiti "Bogu, ljudima i samome sebi". Isto tako i tijekom korizme uzmite nekoliko brojeva *Zvonika* unatrag i pročitajte ono što niste ranije stigli. Ovo je idealno vrijeme za to.

umjerenosti

U posljednjih nekoliko godina skoro svi stanovnici našeg grada nabavili su mobitel, počevši od osnovaca do umirovljenika. Na drugoj strani, mnoštvo mladih je dobilo pristup internetu i htjeli mi to priznati ili ne, u svemu tome znamo se zanijeti. Tako nam "odleti" vrijeme da ni ne primijetimo. Pa...

KORIZMA

Moglo bi se tu puno toga reći, ali najjednostavnije je ovako: zamisli da si npr. zaposlen u tvrtki "Pionir" i trebaš održati prezentaciju o proizvodima, a ti dođeš na posao u trenirci i tenisicama, nepripravljen za posao, ulaziš u ured, a pred tobom 20 predstavnika svjetskih tvrtki. Da li bi dobio otkaz ili ne? E, pa isto je tako kad je u pitanju škola ili fakultet – tvoje RADNO MJESTO! U rad na fakultetu ili školi (učenje) moraš uložiti puno više od 10 minuta. Potrebno je biti umjeren sa svom tehnologijom koja nam je dana, a malo više se predati knjizi. ☺

strpljivosti

U gore navedenom može se vidjeti u čemu smo najčešće nestrpljivi – čekanju odgovora na poruke... Ovo je vrijeme strpljivosti. Postoji jedna stara priča o mladiću i starcu koji su upregli konja i krenuli u dalji grad prodati svoje proizvode. Prvog dana puta starac je rekao mladiću da malo stanu i da se osvježe kraj potoka kojega su ugledali, međutim mladić je htio da što prije stignu u grad, te prodaju što više stvari. Ali starac je zamolio mladića i ostali su nekoliko sati odmoriti se. Drugoga dana puta su prolazili pokraj sela u kojemu su bili svatovi. Starac je opet zamolio da zastanu kako bi vidio raspjevani narod, dok je mladić opet žurio misleći koliko bi samo toga dana mogao prodati. Međutim, poslušao je starca i ostali su. Trećega dana puta trebali su stići u ranu zoru, međutim, starac je zamolio da se sklone u staru špilju pošto se naoblacilo iako se mladić već počeo nervirati na samu pomisao kako bi već sve uspio prodati do podneva. Ali, ipak su ostali. Popodne su čuli veliki odjek neke eksplozije, ali nisu marili nego su prespavali. Sutradan,

Dani oaze i dani pustinje

**Koliko god mi doživljavali Boga kao oazu,
Dokle god smo na zemlji,
Bit će i pustinjskih dana.
Pravi dani oaze su uglavnom rijetki.
Češće doživljavaš svijet kao pustinju.
Praznina, suša, pustoš oko tebe.
Napuštenost.**

**Bog te ostavlja, prepušta te tvojoj bijedi,
Tvojoj beskrajnoj nemoći.
Šibaju te vjetrovi.
A ti bi htio naći dom i skloniti se negdje
U duboku sigurnost.**

**Posegni tada praznim rukama za Bogom.
Moli žive vode, put do izvora.
Bog će dati da u tvom srcu raste oaza
Do dana tvoje smrti,
Dok slobodan od svake pustinje,
Ne uđeš u vječnu oazu,
U Boga koji je ljubav.**

Phill Bosmans

JE ...

kad su stigli pred kapiju grada, ostali su bez riječi, samo su okrenuli svoju kočiju i krenuli natrag. Grad koji su vidjeli bio je Hiroshima nakon bacanja atomske bombe. Mladić je šutio tijekom povratka kući. Ova priča nuka nas na razmišljanje.

odricanja

Ušli smo u vrijeme korizme, vrijeme tjelesnog odricanja i duhovnog bogaćenja. A koliko mi mladi shvaćamo bit tog odricanja? Razumijemo li bit korizme? Odričemo li se nečega materijalnog? Vidimo li smisao u tomu?

Nažalost, odgovor je ne! Mi ne shvaćamo zašto bismo se trebali odreći nečega materijalnog, nečega što možda i svakodnevno koristimo... A razmišljamo li ikada koliko smo navezani na materijalno? Isus je lijepo rekao: "Tko ljubi oca ili majku više nego mene, nije mene dostojan. Tko ljubi sina ili kćer više nego mene, nije mene dostojan" (*usp. Mt 10,37*). On je rekao – ako svoje najbliže volimo više nego njega, ako se njih nećemo odreći radi njega, nismo ga dostojni! A mi se nismo spremni odreći ni najmanjih sitnica poput ispijanja kave, chatovanja, SMS porukica, a da ni ne pričam o nečemu većem. Nažalost, danas stavljamo prevelik naglasak na same sebe. Okupirani smo našim potrebama, našim poteškoćama, stavljamo sebe ispred drugih i u tomu zaboravljamo na naše bližnje, a samim tim zaboravljamo na Isusa.

Pater Tadej je na protekloj tribini za mlade naglasio kako smo našu vjeru pretvorili u pobožnost, kako smo našu vjeru razvodnili. Više nismo spremni trpjeti, nismo se spremni odricati, a ne shvaćamo da odricanje u korizmi ne bi trebala biti kazna nego dar!

Kad je Isus otišao u pustinju na 40-dnevni post, nije otišao izgladnjeti tijelo već nahraniti duh! Korizma ne bi trebala biti neki poligon na kraju kojega ću – na Uskrs reći: "Bože, uspio sam, kako sam sad super!" Korizma je dio godine u kojemu se svi možemo prisjetiti životnih vrijednosti koje često zaboravljamo. Korizma je vrijeme u kojemu se možemo duhovno pročititi, vrijeme u kojemu se trebamo odreći onoga što puno obećava, a malo daje – grijeha. Nemoj svoje odricanje pokazivati pred drugima, prikaži ga Bogu. Sam Isus je rekao: "I kad postite, ne budite smrknuti kao licemjeri. Izobličuju lica da pokažu ljudima kako poste" (*usp. Mt 6,16*).

Za svaki veći cilj potrebna je neka žrtva, odricanje. Tipičan primjer je škola/fax. Uvijek možemo odabrati stotinu drugih stvari koje bismo radije radili nego što bismo učili, počevši od TV-a, izlazaka i još puno toga. Druga opcija je odreći se nečeg u čemu bismo uživali kako bismo postigli neki uspjeh na našem radnom mjestu. Cilj korizme je post i pokora, odricanje i prikazivanje toga Bogu, kako bismo na koncu vremena zaslužili život vječni! Isus je žrtvovao samoga sebe na križu za najuzvišeniji cilj – otkupljenje ljudi! On nas je svojom žrtvom oprao od grijeha!

NAPOMENA:

ODRICANJE OD UČENJA NE POSTOJI ☺

novih pogleda

Prošlo je vrijeme maškara, došlo je razdoblje skidanja maski! Vrijeme otkrivanja svojih sposobnosti. Doista nije lako upoznati sebe... Postoji jedna poslovice koja kaže da je

najduži put od glave do srca. Zaista je tako. Ponekad nam je teško prihvatiti svoje slabosti, koje su posljedica grijeha, ali Gospodin nije rekao čovjeku da odlazi od njega jer je slab, nego naprotiv, POZIVA ga da obriše svoje oči, skine maske, otkrije svoje pravo lice, jer je svaki čovjek stvoren na sliku Božju i ne postoji nijedan grijeh koji je toliko velik da će nam Gospodin reći: "Odlazi od mene!"

A n k e t a među mladima

Među četrdesetak mladih sprovedena je anketa ne temu korizme. Među njima su ispitanici koji idu u crkvu, ali i oni iz školskih klupa. Rezultat ovoga ispitivanja je pred nama i svakako je zanimljivo pogledati odgovore koji nam govore o mišljenju mladih o vrlo ozbiljnoj temi korizme i odricanja.

1. Znaš li što je korizma?

Da: 100% , Ne:0%

2. Čega ćeš se odreći ove korizme?

- a) slatkiša - .....23.68 %
- b) alkohola - 0%
- c) cigareta - 0%
- d) surfanja internetom - 2.63%
- e) ogovaranja sinočnjeg izlaska - 7.89%
- f) nešto drugo... - 55.38%
- g) ničega! - 0%

3. Da li ljudi u tvom okruženju drže pokoru?

Da: 73.69%, Ne: 26.31%

4. Jesi li ikada tijekom korizme odlučio/la zatvoriti usta pred ogovaranjem, budući da je to dio naše svakodnevnice?

Da: 68.43%, Ne: 31.57%

5. Jesi li ikada u korizmi odlučio/la uraditi nešto, umjesto samo NE RADITI?

Da: 79%, Ne: 21%

6. Smatraš li post najvažnijim dijelom korizme?

Da: 44.75%, Ne: 55.25%

Anketu izradila: Ivana Temunović

Realnost pustinje i oaze

Pjesma Philla Bosmansa na prethodnoj strani govori nam o velikoj realnosti, realnosti pustinje i oaze! Koliko u biti svaki čovjek čezne za nečim divnim, ugodnim... Ta stvoreni smo na sliku Božju, koji je Ljubav i plod smo te Ljubavi. Zaista je interesantno koliko definicija ljubavi postoji ... Sigurno na milijune! Tako je i način njezina nalaženja zbilja mnogobrojan – neki kažu da su "rođeni s tim" dok drugi pak mukom traže taj "komadić neba". Svakomu je dana ljubav, samo je pitanje da li je vidimo ili ne. Korizma je idealno vrijeme za traženje oaze. A da bi uopće došli do nje, potrebno je proći pustinju. Potrebno je proći kroz kušnje, vidjeti i osjetiti što je mrtvljenje. To je ono što stalno zaboravljamo, pa često znamo prigovarati Bogu. Zaista je smiješno ako tako

gledamo: potrebno je okusiti što je pijesak, znoj i žeđ da bismo uopće i znali što je oaza: izvorište i odmor.

Ove korizme je pred nama mnoštvo zbivanja: križni putovi, duhovne obnove, tribine. Da bi došli do oaze moramo nekoga pitati gdje se ona nalazi, kako doći do nje i sl. Isto kao kada tražimo neku ulicu. Upravo to ćemo moći uraditi u zajedništvu, kada budemo znali puno ljudi; neki će nas uputiti pa čak i prevesti do tog puta; neki će nam praviti društvo, neki će pjevati s nama i tako ćemo stići mnogo brže do naše oaze! Dragi mladi, uključite se u razne aktivnosti koje će se odvijati ove korizme, nećete zažaliti, jer ćete tako nesvjesno krenuti na put koji vodi ka oazi.

PeTaR

VIS "Proroci" na Uskrs festu 2008.

Službeni rezultati Natječaja za odabir skladbi za Uskrs fest 2008. objavljeni su 31. siječnja u emisiji "Sacro ritam" na Hrvatskome katoličkom radiju. HKR je zajedno s Uredom za mlade Hrvatske biskupske konferencije organizator toga festivala koji će se održati 30. ožujka u koncertnoj dvorani Vatroslava Lisinskog u Zagrebu. U konkurenciji 68 prijavljenih skladbi, dvije komisije, glazbena i tekstualna, odabrale su 20 skladbi koje će biti izvedene na festivalu. Među izvođačima koji dolaze iz Velike Gorice, Berna, Dugog Sela, Pule, Zagreba, Šibenika, Splita, Zadra, Širokog Brijega, Novog Marofa, Rijeke, Pule i Rovinja, bit će i subotički VIS "Proroci" koji će nastupiti s pjesmom "Sa svjetlom u duši". Uredništvo *Zvonika* od srca im čestita na tom uspjehu! /Zv./

MISA ZA MLADE

7. 03. 2008. u 20 sati
u kapelici Franjevačke crkve

BDJENJE MLADIH

u sjemeništu Paulinum
15. 03. 2008. u 19 sati

KRIŽNI PUT

8. 03. iz crkve Sv. Jurja
polazak u 7,30 sati

Vjernici bez vjere – kršćani relativisti

Prvu tribinu mladih u 2008. godini održao je 20. siječnja o. Tadej Vojnović, ofm. Tema tribine bila je "Ateizam i kršćanski relativizam". Kako bi što jednostavnije razložio temu o. Tadej ju je podijelio na dva dijela, te je najprije govorio o ateizmu, a potom o kršćanskom relativizmu.

Termin ateizam ne treba miješati s antiteizam, jer dok ateizam znači bezboštvo, antiteizam znači protuboštvo. Ova dva termina potječu iz različitih razdoblja, tj. ateizam je novijega datuma. U povijesti Grčke mnogi su filozofi izrugivali bogove, ali nijedan nije tvrdio da oni ne postoje. Bitni čimbenici u nastanku ateizma bili su pozitivizam i proučavanje prirodnih znanosti. Ovo posljednje se u mnogim mjestima protivi crkvi, jer postulat odbacuje postojanje svega što ne bi bilo materija. Ako je materija stvarno neuništiva kako tvrde materijalisti, onda su se danas poznati oblici života trebali ranije pojaviti. Razne materijalističke teorije kriju toliko nelogičnosti, a da ne govorimo o tomu kako si ni najmanje ne postavljaju problem smisla." Ako Boga nema kakav smisao postoji? Ima li život uopće smisla? Ako ništa nema smisla, koji je smisao religije? Jer ako nema konačnoga smisla, onda ni besmislica nema smisla – ustvrdio je predavač, i dodao kako se smisao čovjekovog života ne može održati bez Boga.

Uvodeci slušatelje u drugi dio predavanja, p. Tadej se zapitao tko je točno kršćanin, odgovarajući da je kršćanin onaj koji je kršten u ime Isusa Krista i povezan je s njime. Spomenuti relativizam govori o kršćanima koji nisu prihva-

tili Isusa. Kršćani danas žive na dva načina: jeftina vjera i jeftina milost – ljudi jednostavno vjeruju u Krista bez ikakvog žara u toj vjeri, i skupa vjera i skupa milost – ljudi potpuno vjeruju u riječ Kristovu i spremni su sve za nju založiti, pa čak i vlastiti život.

Do zabune kršćana dovode i tzv. "bum laži" koje na mnogo načina napadaju kršćanstvo. Tako na primjer znanstvenici tvrde da su našli Isusov grob. Ali o kojem je Isusu riječ, zapitao se predavač ustvrdivši da nije živio samo jedan Isus, budući da je mnogo dječaka nosilo to ime. To je bilo veoma rasprostranjeno ime kao što je danas npr. ime Marko ili Ivan. Isto vrijedi i za priče kao što su "Sveti gral" ili knjiga "Da Vinčijev kod" koja govori o tom gralu. Naravno, sve su to izmišljene priče, a što su priznali čak i sami autori. No, takve stvari su u stanju poljuljati vjeru mnogih, mada se radi o pričama bez imalo dokaza.

"Isus nas poziva na jedno – obraćenje. On nas poziva da drukčije razmišljamo, da ga u potpunosti upoznamo i vjerujemo mu na riječ. Kršćanstvo je život kojim je živio Isus i on želi da i mi živimo takvim životom" – zaključio je predavač.

Martina Rafai

Osvrt na Antunovićeve "Razgovore"

Ovogodišnji "Razgovori", održani 14. siječnja s temom "Sve za vjeru, narodnost i riječ svoju", bili su i bolji i kvalitetniji od dosadašnjih, kako po predavanjima, a osobito po diskusiji koja se razvila nakon predavanja.

Jako mi je žao što diskusije nisu (a to je jako teško) privedene kraju, nego su nakon nekog vremena prekinute i to na najbolji način, pjesmom VIS-a "Proroci", posvećenju Božjoj ljubavi prema ljudima.

Ovo me je i ponukalo s vama, poštovani čitatelji, podijeliti svoja razmišljanja, jer prvom rečenicom napisanom u pozivu na "Razgovore" poručuje nam Ivan Antunović: "gdje umom ne vlada vjera, tamo u srcu ne stanuje ljubav".

Moramo priznati, a vjerom i razumom prihvatiti činjenicu, da je Ljubav najveći Božji dar ljudima. Da, ljubav je dar. /.../ Da bismo ovo mogli shvatiti, prihvatiti i truditi se provesti u život, najprije moramo znati što je ljubav. Ljubav je, po mojem mišljenju i doživljavanju, davanje i primanje. Ljubav je prvo davanje. Da bi se moglo davati, prije se mora imati. Imati? Imati veliku vjeru i čisto srce, a uz veliku vjeru i čisto srce, stanuje Ljubav. Ta ljubav je dobrotiva, iskrena, čista i velika. Ta ljubav za uzdarje ne traži ništa, nego se raduje, kad je prihvaćena. Prihvaćena (primljena) će biti od iste takve ljubavi. /.../

Kako su bunjevački i šokački Hrvati gotovo svi vjernici (katolici), polazim od vjerničkog vodstva – svećenika – a i Ivan Antunović je bio svećenik. Svi naši svećenici bi trebali biti ispunjeni tom ljubavlju, pa bi nam crkve bile punije, svećenici veseliji, poletniji, a vjernici ushićeniji. Svi naši političari bi morali biti ispunjeni tom ljubavlju, pa bi uživali poštovanje i povjerenje Naroda. Svi naši poslodavci bi morali biti ispunjeni tom ljubavlju, pa ne bi zaposlenima uskraćivali zasluženu i dostatnu plaću. Na taj bi način dobili poštovanje i bolji rad zaposlenika i uvećali svoju zaradu i probitak. Svi naši učitelji, profesori i odgojitelji moraju biti ispunjeni tom ljubavlju, pa bi gojenci i učenici bili dobri, vredniji i dragi članovi zajednice, bez poroka zavisti, netrpeljivosti, nasilja, alkohola i droge. Svi naši roditelji morali bi biti puni ove ljubavi, pa se ne bi brakovi raspadali, činili preljubi, ne bi manjkalo djece /.../.

Ako bismo makar malo bili ispunjeni ljubavlju, veliki dio problema našeg Naroda bi nestao ili se smanjio. /.../ Svatko bi svakoga poštivao i uvažavao, i na razborit način prihvaćao tuđe mišljenje i sugestije. Naša bi zajednica nezaustavljivo pošla naprijed i vratili bi joj se gotovo svi oni, koji su je sa ili bez razloga napustili, pa bi svi bili ponosni na svoju vjeru, narod i riječ!

Puno se molimo Gospodinu za ostvarenje ovih ciljeva /.../, pa će se i ostvariti na našu korist stihovi Alekse Kokića:

"Dobro si posijao sjeme, jake se pustile žile, deblo se uzdiglo snažno i grane se nebu digle; snaga se naroda našeg u čvrste redove zbile, u borbi životnoj nijesu smrtne ih nevolje stigle." (*Bunjevci biskupu Antunoviću*)

B. K.

Iz propovijedi fra. Gracijana Biršiča, ofm Dan posvećenog života kod franjevaca u Subotici

Ako za išta u vjerničkom životu, a ono za ostvarenje redovničkih zavjeta vrijedi ona riječ velikog vjernika i kršćanskog mislioca Soerena Kierkegaarda: *Svatko od nas mora barem jednom u životu prinijeti žrtvu Abrahamovu*. Drukčije rečeno: ako se zavjet nikada ne ostvari kao korak u prazno, kao posvemašnje povjerenje u Boga: nismo učinili ni prvi korak na putu predanja, i ne uprisutnjujemo Božje kraljevstvo u svijetu. Razmotrimo to na redovničkim zavjetima.

Poslušnost

Najjednostavnije rečeno: poslušnost je suobličenje Kristu koji je postao poslušan do smrti. Shvati li se to *sine glossa*, kako bi rekao sveti otac Franjo, i vjerom prihvatiti kao pravilo života, poslušnost postaje eshatološki znak Kraljevstva. /.../

Poslušnost bi se morala očitovati kao stalna raspoloživost za potrebe Božjeg Kraljevstva, no ona je često ugušena sistemom ili je u koegzistenciji s komoditetom koji je ugrožava i guši poput korova. /.../

U svemu je tome, dakako, na djelu *ratio* – razum koji opravdava prizemno djelovanje i lukavim smicalicama pokušava patinu religioznog djela dati nečemu, što je zapravo izdaja zdrave religioznosti. /.../ Tragično je zaboravljen, zapostavljen i odsutan onaj cilj što ga Pavao i poslije njega toliki drugi obdareni mističnim iskustvom izraziše riječima: *Živim, ali ne više ja, nego živi u meni Krist* (Gal 2, 20).

Siromaštvo

Isusove su riječi jasne: *Lisice imaju jazbine i ptice nebeske gnijezda, a Sin čovječji nema gdje bi glavu naslonio* (Mt 8, 20). I druga Gospodinova riječ: *Ostavi sve i pođi za mnom* (usp. Lk 5, 27-28).

Taj se zahtjev može plodno ostvariti i danas, ali samo kao djelo vjere. Tada on postaje vrelo neslućenoga unutarnjeg bogatstva, radošti i životne punine. Siromaštvo tada postaje rječit znak i neodoljiv poziv. /.../

Samo evanđeoski siromašna Crkva ima pravo Evanđelje naviještati siromasima. /.../ I svijet bijede i svijet blagostanja trebaju srca, a toga imaju upravo siromasi duhom! /.../

Odvažujem se, međutim, reći da je duhovno siromaštvo odnosno siromaštvo duhom u svome kolokvijalnom značenju vrlo suptilna racionalizacija slabe vjere! Jer duhovno se siromaštvo redovito svodi na unutarnji stav, stvar čovjekove intime. Tako je ono što bi moralo biti *znak* postalo privatna stvar /.../. Ali vjera, ako je privatna stvar, zapravo nije vjera.

Ovdje je, mislim, jedan od korijena našeg neuspjeha u propovijedanju i oduševljavanju mladih za redovništvo: naša je riječ nijema i jalova, jer nije postala našim životom.

Celibat

Jedna od ljepših definicija ovog našeg trećeg zavjeta jest: najveća ljubav, potpuna ljubav /.../.

Takva odluka, tako radikalna borba protiv egoizma na jednom osjetljivom području ljudske naravi moguća je samo kao *djelo vjere*. Oslabi li vjera, uskrati li se predanje – dolazi do nezadovoljstva, čan-grizavosti, neosjetljivosti itd. /.../

Nedostatak velikodušnog predanja, ne može nadoknaditi nikakva /.../ racionalizacija nego samo predanje u vjeri i ljubavi. /.../

Zaraženi naravnim shvaćanjem izbacili smo najprije frazu o potrebi postupnog prilagođavanja kraljevskom putu predanja, odnosno vjere, baš kao da je vjera samo viši stupanj naravnog, racionalnog života. Zato su i rezultati kukavni: odricanje je prestalo biti odbacivanje balasta, a postalo je mrcvarenje, atentat na integritet личности; redovnici pak umjesto oduševljenih putnika u Obećanu zemlju postaju nezadovoljnici koji čeznu za egipatskim loncima ili se čak vraćaju njima. I... redovi nam se prorjeđuju.

Tri pogleda

Dragi čitatelji!

Želimo li proći pustinjom u koju smo zakoračili i ove Korizme, moramo skinuti maske u kojima smo ludovali ili čak zgriješili. Moramo se zagledati u lice Isusa, koji nas poziva ići Njegovim putem; putem koji nije lagan, ali je za nas kršćane jedini. Zatim, moramo pogledati i u sebe – što nam je činiti da postanemo dostojni Puta? Najvažnije – a ponekad i najteže – gledati oko sebe čistim srcem i očima ljubavi i živjeti poput našeg Gospodina – prolaziti zemljom čineći dobro, ljubiti do smrti na križu i vječnosti s Uskrslim Kristom! ☺ **vh**

Neizbježnost križa

Križ je realnost u svakome ljudskom životu. Ali sve manje ljudi izlazi s njime na kraj. Više ga ne prihvaćaju, ne mogu ga podnijeti. A ipak, izbora nemaš. Ili ćeš nositi svoj križ, ili će te križ satrti. A nosit ćeš ga moći jedino ako naučiš shvaćati smisao i zadaću križa. Križ će te vratiti natrag k tvojoj istini, k onoj pravoj mjeri siromašna, slaba, ranjiva, malena ljudskoga djeteta. Križ je kao antena preko koje ti Bog šalje svoju poruku. Pogledaj na križ Velikoga petka. On te neće osloboditi tvoga trpljenja, ali će te otkupiti od besmislenosti trpljenja. Pobrini se dobro za svoje tijelo, ali se prije svega pobrini za svoje srce i svoj duh.

Phil Bosmans

– Isuse?! Isuse, jesi li tu?! – vikao sam dok sam klečao ispred križa. "Isuse, gdje si? Ne vidim te"

– Evo me, tu sam! – čuo sam tihi glas.

– Isuse, jesi li to ti, ili mi se pričinja? –

– Pogledaj u križ, ja sam uvijek tu na križu.

– Joj, Isuse, oprosti, uvijek zaboravim. A, Isuse...

Da li ti mene stvarno voliš?

– Pa, naravno da te volim. Zar to nisi osjetio?

– Ma, osjetio sam, ali... zaboravio sam... A, Isuse, koliko ti mene voliš?

– Pogledaj malo u mene. Vidiš li koliko su mi raširene ruke, e, toliko te volim.

– Hvala ti Isuse, hvala. Samo još nešto... a hoćeš li me uvijek voljeti?

– Pogledaj opet gore. Vidiš li koliko sam raširio ruke? I ne samo da sam ih raširio, nego sam dao da ih pribiju na križ, samo da ti pokažem da se moja ljubav neće nikada smanjiti!

– A hoćeš li ikada otići od mene, i napustiti me?

– Pa zar ne vidiš koliko te volim, neću te nikada napustiti. Evo, čak sam dao i da mi noge pribiju, da ti pokažem da se neću maknuti od tebe.

– Hvala ti, Isuse. Stvarno si pravi. Samo, znaš... meni je malo teško. Stišću me problemi i obveze sa svih strana i ne znam kako ću ih riješiti. Malo sam usamljen i slab.

– Ne boj se. Samo dođi i prigrlj svoj križ. Evo, ja sam uvijek uz njega i ja ću ti pomoći nositi ga. Kad god prihvatiš svoj križ, naći ćeš mene i moju ruku koja ti pomaže.

– Hvala ti, Isuse. Evo, sada ustajem i moram ići. Moram ići do svog križa. Vidimo se tamo!

mame i djeca u akciji

JOSIPOVO – DAN OČEVA

Dan očeva – prava prilika da razveselite tatu velikim poljupcem i nekim iznenađenjem! Izradite veliki plakat na kojem će pisati "Moj tata je najbolji!" ili zbilja osobitu čestitku: izreži karton koji treba biti veći od tvog raširenog dlana. Na tanjurić istisni malo tempere, kistom je raširi po tanjuriću, u to umoči dlan te ga otisni na karton. S druge strane napiši pjesmicu: *Ponekad te ljuti to što otiscima malim zaprljam cijeli stan, ali svakog dana rastem i ruka je sve veća! Zato neka te otisak ovaj zauvijek sjeća kako su izgledali moji prsti na današnji dan.*

Tate nedjeljom jako vole lješkariti i čitati novine u miru. Kad se tata odmori, razveseli ga tako da ga zamoliš da ti priča o tome kako je bilo dok je on bio mali i koje igre je on najviše volio igrati. Ako ih na kraju s mamom i braćom i sestrama i zaigrate, to će zbilja biti vaš dan!

Tata i beba

Tate imaju ogromnu i nezamjenljivu ulogu u životu djeteta, pa čak i dok je ono tek novorođenče ili dojenče! U prvim danima dolaska porodilje s bebom kući njegova pomoć je dragocjena! Time što u najvećoj mogućoj mjeri pomaže supruzi oko dojenja njihovog djeteta (prinosi dijete majci dok se ona priprema za dojenje, poslije podoja bebu nosi dok ona ne izbaci višak progutanoz zraka ili je presvlači), tata se zblizava i s bebom i, na nov način, sa svojom ženom i stvara obitelj u kojoj se svi osjećaju sigurno i voljeno – nema udaljavanja niti zahlađenja supružničkih odnosa nakon rođenja djeteta. Tata se ne osjeća "zapostavljeno", jer aktivno pomaže oko bebe, a mama ne misli da je nakon porođaja "ružna i debela" – muževljeva nježnost i pažnja je uvjeravaju u suprotno!

MALE MUDROSTI

Miris kiše

Kad je liječnik ušetao u bolničku sobu Diane Blessing, ona je još bila slaba nakon operacije. Njen muž, David, držao je njenu ruku dok su se spremali za najnovije vijesti. To popodne, 10. ožujka 1991., komplikacije su prisilile Dianu, **samo 24 tjedna** trudnu, da se podvrgne hitnom carskom rezu kako bi porodila curicu Danu Lu Blessing, koju je par nestrpljivo očekivao – 36 cm dugačku i samo 1 kg i 9 dkg tešku! Iako su znali koliki je rizik zbog prijevremenog rođenja, liječnikove nježne riječe zvučale su im poput bombi: "Mislimo da ona neće preživjeti", rekao je, nježno koliko je god mogao. "Postoji samo 10 % šanse da će preživjeti noć, a čak i tada, ako preživi noć, njena budućnost će biti okrutna." Otupjeli od nevjerice, David i Diana slušali su dok je liječnik objašnjavao poražavajuće probleme s kojima će se Dana vjerovatno morati suočiti ako preživi. "Ona neće nikad hodati, ona neće govoriti, vjerovatno će biti slijepa i vrlo je vjerovatno da će biti sklona drugim katastrofalnim problemima od cerebralne paralize do potpune metalne retardacije."

"Ne! Ne!", bilo je sve što je Diana mogla reći. Ona i David, s njihovim petogodišnjim sinom Dustinom, dugo su sanjali dan kad će dobiti curicu koja će postati dio njihove obitelji. Sada, kroz samo nekoliko sati, taj san je polako iščezavao... Dana Lu je preživjela noć, ali čim su prošli prvi dani, nova agonija ušla je u život Davida i Diane: Danin nerazvijeni živčani sustav je bio jako ranjiv, pa je najlaganiji poljubac ili dodir, samo pojačao njezinu bol, tako da oni nisu mogli niti priviti svoju malu krhku curicu na njihove grudi kako bi joj pružili snagu svoje ljubavi... Sve što su mogli, dok se Dana borila sama ispod ultraljubičastog svjetla u isprepletenim cijevima i žicama, je **MOLITI SE DA GOSPODIN OSTANE BLIZU NJIHOVE MALE CURICE...** Činilo se kao da neće dočekati trenutak kad će Dana ojačati, ali kako su tjedni prolazili, ona je polako dobivala po gram na težini i gram na snazi. Nakon dva mjeseca, iako su doktori nastavili nježno, ali konstantno upozoravati da su njezine šanse preživljavanja, a kamoli življenja bilo kakvog normalnog života jednake nuli, Dana je otišla doma iz bolnice kako je njena majka to i predvidjela. Pet godina nakon, Dana je bila majušna, ali žilava mala curica sa sjajnim sivim očima i neutaživom voljom za životom. Nije pokazivala nikakve znakove mentalnih niti fizičkih nedostataka. Jednostavno, ona je bila sve što djevojčica može biti, i više od toga... Ali, sretni završetak njene priče još nije blizu!

Jednog sjajnog popodneva u ljeto 1996., pokraj njene kuće u Irvingu, Texasu, Dana je sjedila u majčinom krilu na nenatkrivenim tribinama lokalnog parka gdje je ekipa njenog brata Dustina imala trening. Kao i uvijek, Dana je brbljala non-stop sa svojom majkom i nekoliko odraslih koji su sjedili pokraj njih, kad je odjednom utihnula.

Grleći svoje ruke preko grudi, mala Dana je upitala: "Osjećaš li taj miris?" Mirišući zrak i otkrivajući blizinu grmljavine, Diana je odgovorila: "Da, miriše na kišu." Dana je zatvorila svoje oči i ponovo upitala: "Osjećaš li taj miris?" Još jednom, majka joj je odgovorila: "Da, mislim da ćemo se smočiti. Miriše na kišu." Još uvijek uhvaćena u trenutku, Dana je zatresla glavom, potapšala svoja uska ramena s malenim rukama i glasno izjavila: "Ne, to miriše poput Njega. To miriše poput Boga kad nasloniš glavu na Njegove grudi." Suze su napunile Dianine oči dok je Dana sretno skočila i otišla se igrati s drugom djecom. Prije ove kiše, riječi njene kćeri potvrdile su ono što su Diana i svi članovi njene proširene Blessing obitelji znali cijelo vrijeme, makar u njihovim srcima.

TIJEKOM TIH DUGIH DANA I NOĆI PRVIH DVA MJESECA NJEZINOG ŽIVOTA, KAD SU NJEZINI ŽIVCI BILI PREOSJETLJIVI DA JE ONI DOTAKNU, GOSPODIN JE DRŽAO DANU NA NJEGOVIH GRUDIMA I NJEGOV LJUBLJENI MIRIS JE ONO ČEGA SE ONA TAKO DOBRO SJEĆA.

☺ za život:

5 SAVJETA ZA UMIROVLJENIKE

1. Budite vedri i pozitivni jer je dokazano da takav stav podstiče imunološki sistem
2. Ostanite aktivni, vježbajte, šetajte, putujte
3. Čitajte, rješavajte ukrštene riječi i problemske zadatke jer ćete tako zadržati mentalnu snagu i vitalnost
4. Družite se s prijateljima, rodbinom, susjedima, učlanite se u klubove
5. Budite što više na svježem zraku kako bi vaši mišići zadržali tonus i vitalnost.

☹ protiv života:

Planiranje obitelji u Kini

Komunistička partija Kine izbacila je iz svojih redova 500 članova jer imaju više od jednog djeteta!

U najmnogoljudnijoj zemlji svijeta već dvije decenije je na snazi propis po kojem je bračnim parovima koji žive u gradovima zabranjeno imati više od jednog djeteta, a onima u selima više od dvoje djece. Mnogi se, međutim, ne pridržavaju te politike i često se sele da bi izbjegli kontrole ili plaćaju mito agentima zaduženim za kontrolu, prenose mediji. Vlasti u centralnoj provinciji Hubej saopćile su da su prošle godine utvrđena 93.084 prekršaja, među kojima je 1.678 počinitelja bilo iz redova državnih funkcionera. Oko 500 njih izbačeno je iz Komunističke partije, 395 otpušteno s posla, a 7 nacionalnih i mjesnih poslanika izgubilo je svoj politički status. "Sve više članova partije, poznatih ličnosti i dobrostojećih ljudi kršilo je proteklih godina ovu politiku i ugrozilo društvenu jednakost", izjavio je Jang Juvang, ravnatelj komisije za planiranje obitelji. U Hubeju su pojačane kaznene mjere: prekršiteljima je zabranjeno da tri godine rade u državnim službama, budu politički savjetnici ili obavljaju

Piše: Stjepan Beretić

S o m b o r

Je li Metodovo nadbiskupsko sjedište bilo u Sirmiju ili Baču, ili u kojem drugom panonskom gradu, predmet je više ili manje vjerodostojnih pretpostavki. Pa ipak, ukoliko se jurisdikcija panonskoga nadbiskupa Metoda odnosila na sve panonske Slavene, onda je za pretpostaviti da se njegova jurisdikcija odnosila i na one Slavene koji su u 9. stoljeću, prije dolaska Mađara, živjeli na području današnje Bačke, pa tako i Sombora.

Novi stanovnici Bačke

Godina 896. je godina kad Mađari u potrazi za stalnom domovinom dolaze i zaposjedaju Panoniju. Od te godine pa dalje, Mađari sve više daju svoj biljeg i prostoru između Dunava i Tise. Slaveni su u to vrijeme svakako bili u Bačkoj. O tim vremenima više svjedoči arheologija nego povijesni dokumenti. To jednako vrijedi i za Slavene i za Mađare. Tek u 11. stoljeću povijest sustavno progovara o Bačkoj.

Nadbiskupija s dva sjedišta

U vrijeme svetoga Stjepana Kralja (970.–1038.) grad Bač je svakako bio najuglednije mjesto u Bačkoj. Već je imao četiri crkve. Uspostavom mađarske državne vlasti, Bač postaje sjedištem Bačke županije s Vidom, kao prvim županom. U okolici Sombora nalazio se utvrđeni gradić Bodrog, koji je u vrijeme svetoga Stjepana postao sjedištem istoimene županije. Tada je Sombor bio na području te županije i pod jurisdikcijom kalačkog biskupa **Astrika**. Fehér drži da je sveti Stjepan osnovao biskupiju i u Baču, te da je istom 1090. godine Bač, odlukom svetoga kralja **Ladislava** postao sjedištem nadbiskupije. Godine 1135. Bačka je nadbiskupija zauvijek sjedinjena s Kalačkom nadbiskupijom. No povjesničar i nadbiskup **Városov** je tvrdio kako je sveti Stjepan

osnivač Kalačke nadbiskupije, te da su kasniji nadbiskupi, u vrijeme svetoga kralja Ladislava, zbog prostranstva svoje nadbiskupije izabrali Bač za svoje drugo sjedište. Tako je prostrana nadbiskupija imala dvije katedrale i dva kaptola. Pa ipak, povijesna listina o osnutku Zagrebačke biskupije iz 1134. godine spominje poimence bačkoga nadbiskupa **Fabijana**, a drugi jedan dokument iz toga vremena spominje kalačkog biskupa **Dezidera**. Svakako, sve do Mohačkog poraza (1526.) godine, kalačko-bački nadbiskup stoluje čas u Kalači, čas u Baču – već prema potrebi službe. Sombor se u 12. stoljeću još ne spominje, a ako je tamo i bilo vjernika, pripadali su kalačkom nadbiskupu.

Redovništvo

Povijest spominje brojne muške i ženske samostane na području današnje Bačke. Najezdom Tatara, 1241. godine razoren je grad Bodrog, i sve što je do tada postojalo kao selo i grad. U Bodroškoj županiji je pošteđen jedino Hájszentlőrincz, mjesto i samostan kanoničkoga reda premonstrata koji je postojao sve do Mohačkog poraza (29. kolovoza 1526.), kao sjedište zbornog kaptola. **István Iványi** spominje da je mjesto Hájszentlőrincz u blizini Sombora, dok povjesničar **István Diós** smatra da je to bilo na području Baje kod današnjeg sela Baškut (Vaskút). Do 1301. godine, u Baču su bili ivanovci, koji su svoj samostan imali na mjestu današnjeg bačkog franjevačkog samostana. Povijesni šematizam Kalačko-Bačke nadbiskupije iz 2002. godine (A Kalocsai Főegyházmege Történeti Schematizmus /1777-1923/, Kalača 2002. godine) spominje čak 23 različita samostana i 16 prepozitura na područjima koja su kroz povijest pripadala Kalačko-Bačkoj nadbiskupiji. Na području današnjeg sela Bački Monoštor su, prema jednima, djelovali benediktinci u mjestu Bodrogmonostor, a imali su crkvu posvećenu svetome Petru, a prema drugima su to bili cis-

terciti. Zapisnici kanonskih pohoda današnje župe Bački Monoštor spominju još 1803., 1816. i 1824. godine ruševine toga samostana. Pavlini su imali svoj samostan Svetoga Križa na jednoj dunavskoj adi (Bodrogszigete), na mjestu gdje su prije živjeli pustinjaci. Taj se samostan posljednji put spominje 1497. godine.

Godine 1478. dobili su Somborci dopuštenje da u svome gradu podignu dominikanski samostan i crkvu. Već naredne godine vlasnici grada Sombora, obitelj Czobor podigla je samostan i crkvu Uznesenja Marijina. O tome svjedoči darovnica iz 1481. godine. Mohački poraz 1526. godine je vjerojatno zajedno s gradom, pomeo i samostan, i crkvu, i dominikance iz Sombora. Do pojave franjevaca u 17. stoljeću nije bilo redovnika u gradu. Krajem 18. stoljeća su i franjevci morali napustiti Sombor. Do 1904. godine, kad su u grad došli karmelćani, u gradu nije bilo redovnika.

Somborska župa

U najstarijim dokumentima Sombor se spominje pod imenom Szentmihály što daje naslutiti da je i župna crkva bila posvećena svetome Mihovilu. Kad je u 14. stoljeću obitelj Czobor došla u posjed grada, grad je dobio ime prema posjednicima, te se zvao Czoborszentszentmihály. Četiri stoljeća su Czoborovi gospodarili gradom. Iz imenicu Czobor vremenom je, različitim jezičnim mutacijama nastalo mađarsko ime Zombor. To mađarsko ime grada su Turci prihvatili kao Sombor. Zombor je inače i osobno ime u Mađara. Da je Czoborszentszentmihály mjesto identično s današnjim Somborom, svjedoči bilješka palatina **Illésházyja** iz 1599. godine, gdje stoji da su se Tatari nastanili u Czoborszentszentmihályu, a to mjesto "Turci nazivaju Sombor". Kalački šematizam iz 1942. godine kao godinu prvog spomena somborske župe navodi 1497. godinu. U gradu je postojala župna crkva, dok je župa zacijelo postojala i ranije.

Odgovara: dr. Andrija Kopilović

Zašto postiti

U čemu je aktualnost posta u današnje vrijeme? Toliko toga se promijenilo već u mom životu pa mi nije jasan ni sam smisao posta. Stariji vjernik

Pitanje je za Korizmu bitno. Hvala vam na ovom pitanju. Oprostite što ste čekali korizmeni broj *Zvonika* da o tome nešto više progovorim. Ovih sam dana naišao na jedno kratko razmišljanje sadašnjega pape, Benedikta XVI. koji je bio pitao o pokori i postu prije i poslije II. vatikanskog sabora. Sugovorniku je oštro odgovorio da ne voli takve izazove,

Post je "tjelesni oblik" izražavanja vjere.

kako postoji tobože vrijeme prije i poslije II. vatikanskog sabora, jer taj Sabor nije prekidao ni vjeru, ni praksu Crkve, nego je samo progovorio našem vremenu, našim jezikom da bolje razumijemo baštinu vjere koja je ostala i koja će ostati u cijeloj povijesti. Na pitanje o postu vrlo je zanimljivo odgovorio. "Postiti znači prihvatiti bitan vid kršćanskog života. Potrebno je naći tjelesni vid vjere: Uzdržavanje od hrane jedan je od tih vidova. Potrebe za seksualnošću i hranom središnje su potrebe čovjekove tjelesnosti. Danas, uz opadanje shvaćanja djevičanstva, opada i shvaćanje potrebe posta. Ova dva opadanja povezana su jednim korijenom: aktualnim pomračenjem eshatološke napetosti, tj. usmjerenosti kršćanske vjere prema vječnom životu... Znati se povremeno uzdržavati od hrane, znak je to da nas čeka vječni život, u stvari, već je među nama, *ovaj svijet prolazi*. Bez djevičanstva i posta Crkva se snizuje na povijesnost. Zbog svega ovoga trebamo pogledati kao primjer braću Pravoslavnih Crkava Istoka, velike učitelje – i danas autentične – kršćanskog asketizma." Toliko Papa. Dobro je uočiti da je u ovom kratkom odlomku Papa progovorio o "tjelesnom obliku" izražavanja vjere koji je nažalost u širokim katoličkim slojevima polako nestao. U naše vrijeme teži se za tim da se ukloni sumnja u tzv. legalizam, to jest da se vjera pretvori u vanjsku praksu. Dakle, shvatimo da čovjek živi vjeru ponajprije svojom nutrinom, ali da čovjek nije samo duh, nego je duh, duša i tijelo. Stoga postoji potreba, kako Papa kaže, za

postom koji je "tjelesni oblik" izražavanja vjere. Mi znamo da je u nama sama često puta, kako kaže apostol Pavao, ta harmonija duše, duha i tijela u napetosti, pa i sukobu. Kršćanski život u punini samo je onda pravi ako su te tri datosti čovjeka u skladu i "pomireni sa sobom". Nažalost, tijelo je najviše sklono tzv. "razmaženosti".

Ono nas i zavodi i navodi na duhovno osiromašenje, kako uči isti apostol Pavao. Post je kao vrsta kontrole nad tijelom prisutna u povijesti čovječanstva kroz sve vrijeme, a kao asketska vježba prisutna je u svim religijama. Poznaje je i Židovstvo, poznaje i poganstvo, a poznaje i kršćanstvo. I Krist je na početku svoga javnoga djelovanja postio suzdržavajući se od hrane i pića. Što je zapravo askeza? To odgovara korijenu riječi *ascendere* što znači uzlaziti stepenicama – napredovati. Dakle, mnogi učitelji duhovnog života su davno uočili da se napredovati – "uzlaziti" ne može bez kontrole nad tjelesnim potrebama (Papa je spomenuo post i seksualnost). Ako čovjek na tim područjima temeljnih potreba života ne zavede red, onda nastaje razdor kojega smo mi danas svjesni. S jedne strane u razvratnom nemoralu, a s druge strane u strašnim oboljenjima zbog ishrane. Dakle, ne treba odgovarati vjernicima jer je i nevjernicima danas jasno da nešto u čovjeku nije u redu kada su u rasporu duh, duša i tijelo, a osobito kada je tijelo u prednosti i nadmoći. Post je i u

U našem korizmenom postu uz održavanje od hrane, djelotvornoj bratskoj ljubavi je u središtu i molitva.

suvremenom životu, a tako će biti trajno, jedan od temeljnih putova "pomirivanja" čovjeka sa samim sobom. Taj sklad koji je vlastit našoj naravi, ne smije biti narušen. Ovaj puta govorimo o tjelesnom postu, jer je on nažalost najviše zanemaren u naše vrijeme.

Međutim, bilo bi krivo u Korizmi razmišljati samo o tjelesnom postu. On je potreban, on je nezaobilazan, ali nije jedini. Teško je danas bdjeti i nad duhovnim dimenzijama vlastitoga bića. Korizma je ponajprije vrijeme čišćenja naše duše. Nema čovjeka koji nije zahvaćen grijehnošću. Ivan apostol je siguran u tu činjenicu, te tvrdi: lažac je među vama onaj koji tvrdi da nema grijeha. Stoga je Korizma osobito povlašteno vrijeme za čišćenje vlastite duše. Kako? Na prvom mjestu je prisutnost *Božje Riječi* u našem životu. Više slušamo, razmišljamo i čita-

mo Božju Riječ. O, kada bi naši vjernici osjetili Korizmu i dolazili na dnevnu misu, otkrili bi koliko bogatstvo Božje Riječi Crkva nudi u Korizmi. S druge strane, ne može se duša čistiti ako se "ne puni" novim sadržajem. Taj novi sadržaj je tzv. eklezijalna pokora, kako kaže Benedikt XVI. Što to znači? Biti osjetljiv na potrebu braće i od svoga posta odvojiti čak i nužno, te je podijeliti s bližnjim. Konkretno, duša će na putu "čišćenja"

Nema posta bez ljubavi koja je okrenuta prema bližnjemu.

ostati "siročie" ako se ne okrene djelotvornoj ljubavi prema bližnjemu. Trebamo znati da se u svijetu u kojem mi živimo na mnogim mjestima umire od gladi. Trebamo dati vidljivo, slobodno i u ljubavi prihvaćeno zajedničko svjedočanstvo uzdržavanja od hrane koja je darovana gladnima. Nema posta bez ljubavi koja je okrenuta prema bližnjemu.

Konačno, u našem korizmenom postu uz održavanje od hrane, djelotvornoj bratskoj ljubavi je u središtu i *molitva*. Ta molitva je susretanje i druženje s Bogom. Ona nam omogućuje dublje poniranje u istine vjere koje ćemo u Uskrsnoj noći ponovno posvjedočiti u proslavi otajstava krštenja. Naša molitva je, dakle, okrenuta prema ispitu savjesti: jesmo li ostali vjerni krsnim obećanjima? Jasno, spoznavši svoju nevjernost, vapimo za obraćenjem. Stoga je *uskrsna ispovijed* događaj toga obraćenja. I ovdje postoji bogatstvo svojevrstoga posta i svjedočenja vjere, kako bi rekao Papa. Zamislite nas kršćane koji u Korizmi ne ogovaramo, ne sudimo bližnje, ne osuđujemo, strpljivo podnosimo svoj križ!

Kakav bi to veličanstveni Uskrs osvanuo u našim životima, kad bismo shvatili da je sve ovo rečeno o postu moguće, ako stvarno to hoćemo. Pavao VI. je u svojoj glasovitoj enciklici o pokori na jednom mjestu istaknuo da je najveća pokora suvremenog čovjeka reći Bogu "da" u svakoj situaciji užurbanog, dnevnog, opterećenog života.

Za kraj saberimo, dakle, odgovor: post je bio, sada jest i ostat će dimenzija izražavanja vjere. Bez nje je nemoguće ostvariti kontrolu nad dva temeljna dara, ali i dimenzije tjelesnosti: hrana i spolnost. Čovjek koji nije gospodar nad tim područjima svoga života, uopće nije gospodar nego rob. Crkva je zajednica u Kristu, slobodnih ljudi. Dakle, Korizma nas priprema na to oslobođenje.

Četrdeset godina Biskupije koja njeguje ekumenizam

Na početku svečane večernje svete mise na blagdan Obraćanja svetog Pavla, u subotičkoj katedrali-bazilici biskup **Ivan Pénczes**, pozdravljajući nazočne, među ostalim je rekao: "Želimo zahvaliti velikom Bogu na darovima koje nam daje po zagovoru Apostola naroda, svetoga Pavla, zaštitnika naše biskupije. Danas je četrdeset godina od kada je papa Pavao VI. na današnji dan potpisao Bulu *Preclarissimi Pauli* kojom je Bačku apostolsku administraturu podigao na razinu samostalne Subotičke biskupije." Toj zahvali, kao već po tradiciji na blagdan Obraćanja svetog Apostola Pavla, pridružili su se i svi kršćanski biskupi s naših prostora. I ove godine, na stotu obljetnicu Svjetske molitvene osmine za jedinstvo kršćana, uz biskupa domaćina u koncelebraciji su bili **mons. Stanislav Hočevar**, beogradski nadbiskup i metropolit, te predsjednik Međunarodne biskupske konferencije Sv. Ćirila i Metoda, **mons. László Huzsvár**, zrenjaninski biskup, **mons. Đuro Gašparović**, pomoćni biskup đakovački i srijemski i generalni vikar za Srijem, te desetak svećenika. Na misi su također nazočili vladika bački **Irinej Bulović**, evangelički biskupi **Árpád Dolinszky** i **Samuel Vrbovsky**, te **István Csete Szemesi** reformatski biskup.

U propovijedi na hrvatskom jeziku nadbiskup Hočevar je istaknuo potrebu jasnog otkrivanja cilja prije nego li se izabere put koji vodi do njega. To je primijenio na ekumenski hod kršćanskih Crkava i Vjerskih zajednica. Zajednički cilj nam je Isus Krist, proslavljeni u Nebu, i mi k njemu težimo, svi k njemu idemo. U tom nastojanju potrebno je, kako je to ovogodišnji moto Molitvene osmine (1 Sol 5,17) jasno formulirao, bez prestanka moliti. Jedino po takovoj ustrajnoj molitvi naša težnja k Isusu vodi nas do sjedinjenja s njime.

Na mađarskom jeziku superintendent Dolinszky je, pročitavši prvo poglavlje poslanice Galaćanima, naglasio kako i u današnjem vremenu ima zavodljivih ponuda "evanđelja", ali Evanđelje je samo jedno. Naše propovijedanje se temelji na objavi Boga u Isusu Kristu, zato ga mi nemamo pravo činiti tek ljudski, nego nam ga je naviještati po Božjem – poručio je on među ostalim.

Na kraju mise nazočnima se obratio i vladika Irinej. On je istaknuo kako smo i sami pozvani iz dana u dan živjeti ono neiskazivo čudo koje je apostol Pavao doživio u obraćenju, jer jedino tako možemo biti nositelji evanđeoske svjetlosti u današnjem svijetu koji je toliko pun mraka. On je poželio da svi kršćani budu sve očitim znakom po kojem će drugi ljudi moći prepoznati Kristov lik i u današnjem svijetu.

Na samom kraju svečanosti svaki od biskupa je po svom obredu okupljenim vjernicima, na ovoj posljednjoj postaji ovogodišnjeg ekumenskog hoda u Subotici, dao svoj blagoslov. /Zv/

IN MEMORIAM

† preč. Antun Gabrić

Subotička biskupija ostala je 5. veljače 2008. godine bez svog najstarijeg svećenika, preč. Antuna Gabrića, kada ga je Gospodin u 86. godini života pozvao k sebi. Sprovodni obred dragog nam pokojnika na Bajskom groblju 7. veljače u 11 sati predvodio je biskup Ivan. Nakon svete mise u Peić kapeli – na kojoj je oproštajno slovo održao preč. Julije Bašić, bikovački župnik i ravnatelj svećeničkog doma *Josephinum*, u kojem je pokojnik boravio posljednjih skoro deset godina – slijedio je sprovod u obližnju svećeničku grobnicu. Na posljednji oproštaj od pokojnika okupilo se tridesetak svećenika, desetak redovnica i mnoštvo pokojnikove rodbine, prijatelja, poznanika.

Antun Gabrić se rodio na salašu u Hrvatskom Majuru 19. studenoga 1922. godine u hrvatskoj-bunjevačkoj obitelji od oca Albe i majke Kriste rođene Ivković Ivandekić. Četiri razreda osnovne škole pohađao je u školi "Mijo Mandić" u rodnom mjestu, te potom sedam razreda u subotičkoj realnoj gimnaziji. U petom razredu gimnazije postao je sjemeništarc u biskupijskom sjemeništu *Paulinum* u Subotici. Bogosloviju je pohađao u Đakovu, Kaloči i Zagrebu, gdje je i zaređen za svećenika 29. lipnja 1948. godine. Propovjednik na njegovoj mladoj misi bio je prisvitli Blaško Rajić.

Kao mladi svećenik bio je kapelan u Somboru (1949.), Sonti (1949.–1952.) i u župi Sv. Roka u Subotici (1952.–1956.). Potom je bio upraviteljem župe u Baču (1956.–1959.), pa u Đurđinu (1959.–1961.), da bi konačno dospio u Tavankut (1961.–1998.), odakle je i umirovljen.

Pokojni preč. Antun Gabrić volio je svoje zvanje, za koje je predano živio. Kako se u oproštajnom govoru čulo, nikad nije imao krizu svećeničkog zvanja. Stotinama i tisućama je preč. Antun tijekom svog pastoralnog djelovanja dijelio svete Sakramente, poučavao ih u vjeri te pratio onamo kako je i sam evo otišao.

Kao suradnik *Subotičke Danice*, *Bačkog klasja* i *Zvonika*, pisao je pripovijetke, anegdote, reportaže i vijesti iz života Crkve i naroda a u nakladi Katoličkog instituta za kulturu, povijest i duhovnost "Ivan Antunović" tiskana mu je knjiga "Čudan jendek i druge bunjevačke pripovijetke" 1999. godine.

Neka nam on, koji je svakako imao i svojih slabosti i pogrešaka, ostane u sjećanju po svemu onom lijepome i dobrome kojim je dragi Bog po njemu obdario mnoge od nas. Pratimo ga svojim molitvama i zato: Pokoj vječni daruj mu Gospodine, i svjetlost vječna svijetlila mu, počivao u miru. Amen.

Prema propovijedi preč. Julija Bašića

Zahvaljujemo našim darovateljima

Oprema za kupatila
kolpa-san®

Novi Beograd: Tošin bunar 224a, 011 260 99 20, Beograd: Bulevar Kralja Aleksandra 402, 011 240 73 71
Beograd: Zrenjaninski put 1, 011 20 85 460, Novi Sad: Rumenački put 11, 021 518 091
Zrenjanin: Vojvode Petra Bojovića 2, 023 581 590, Subotica: Banijska 2, 024 547 886

KAMENORESCI
Beogradski put 224a

SVE OD KAMENA
NOVA KAMENOREZAČKA RADNJA
NAJVEĆI IZBOR-NAJPOVOLJNIJE CENE

EV-PRO d.o.o.
SUBOTICA BEOGRADSKI PUT 72
TEL. 024/671-500
063/501-542

- veliki izbor granita i mermera u bojama
- izrada nadgrobničkih spomenika od prirodnog i veštačkog kamena
- izrada enterijera po zahtevu kupca od svih vrsta uvoznog kamena
- usluga rezanja i obrade kamena
- izrada stepenica, prozorskih klupica, stolova i
- sve što zamislite

**POVOLJNO SA GARANCIJOM
MOGUĆE ODLOŽENO PLAĆANJE**

Zahvaljujemo našim darovateljima

RENAULT

NAŠ SERVIS - VAŠA SIGURNOST

Ovlašteni Renault servis je svakako najbolji izbor za Vaš automobil. A razlozi su:

- kvaliteta koju nudimo
- garancija od 12 mjeseci na rezervne dijelove i popravku
- sigurnost
- osposobljenost, opremljenost i profesionalnost naših majstora

Dobrodošli!

AC VIDA KOVIĆ

Subotica, Braće Radića 53, tel. 024 553-567, 551-124

Svake treće nedjelje u mjesecu novi broj "Zvonika"

OČNA KUĆA

optika i ordinacija
na jednom mjestu

551-045

Subotica

Maksima Gorkog 20

KOD GLAVNE POŠTE

Kafana - "Đuka"

Subotica,
Preradovićeva 4
(u Bunjevačkom košu)
Tel: (024) 555-738

Organizira:

- svadbe,
- rođendanska slavlja,
- bankete i dr.

Svakog dana: MENI RUČKOVI

Posebno se preporučamo za organiziranje "Poduša"

Radno vrijeme: od 12 - 22
nedjeljom zatvoreno

Vremena su teška.

**Svaka pomoć nam je dobro došla.
Unaprijed hvala svakom darovatelju.**

SALAŠ
ZEMLJORADNIČKA ZADRUGA

Tel: (024) 566 - 577

agria

AGRIA D.O.O. SUBOTICA
PROIZVODNJA SIJAČICA I
REZERVNIH DIJELOVA
SUBOTICA, BARANJSKA 23
tel. i fax: 024-561-553
e-mail: agria@suonline.net

POLIKLINIKA

24000 Subotica
Jo Lajoša 4a
tel: 024 / 520-698

Radno vrijeme
radnim danom: od 9 do 19 sati
subotom: od 9 do 12 sati

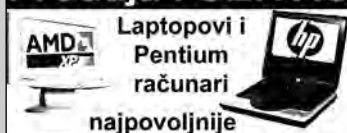
H čitaonica
Hrvatska

**Čitajte tisak,
posudite knjige i
porazgovarajte
s prijateljima
u Hrvatskoj čitaonici**

Subotica, Ulica Bele Gabrića 21

srijeda, petak 10-14 sati
utorak, četvrtak 16-19 sati

Millennium
GSM Centar
Prodaja i SERVIS

Laptopovi i
Pentium
računari
najpovoljnije

Panasonic
KX-TCD445

Mobilni

Gigaset
A-180

Klima
uređaji

house1

www.millenniumgsm.co.yu
Tel 024/ 551-353 Prvomajska 6.

Neka Bog
blagoslovi
sve koji
radom služe
braći
ljudima!

TippNet

Internet provajding
Prodaja računara
Instalacija i održavanje računarskih mreža
Pojedinačni i grupni kursevi
(Windows, Word, Excel, Internet)
☎ (024) 555-765 Karađorđev put br. 2. Subotica
e-mail: support@tippnet.co.yu

NAMA JE DOVOLJNO
DA ZNATE ZA NAS...

FUNERO

PRIVATNO POGREBNO PREDUZEĆE

- SUBOTICA, Karađorđev put 2
Telefon (danonoćno): 024 / 55-44-33
- HORGOS, Borisa Kidrića 7
Telefon (danonoćno): 024 / 792-202

RASPORED SAHRANA NA INTERNETU
www.funero.co.yu

E-mail: funero@funero.co.yu

ONO ŠTO JE NEKAD BILO NEMOGUĆE SADA JE MOGUĆE!

U Subotici možete nabaviti:
misnice, štole, albe i rokete sve po mjeri;
košulje i birete, prvopričesnička
i ministrantska odijela;
svijećnjake, križeve za prvopričesnike
i krizmanike.

NOVO-NOVO

kaleži, tamjan i hostije

Sve informacije i narudžbe možete dobiti
u župnom uredu Palić
tel. 024/755-002

APZ pp. „Auto-Dan Z” d.o.o.

024/670-975
024/55-44-25

SUBOTICA, Beogradski put 29
Somborski put 11

prodaja skutera i bicikala sa
pomoćnim motorom marke

KEEWAY

PIAGGIO GILERA
Vespa

RADIO SUBOTICA
Radio Subotica
Szabadkai Radio

SuboticaDanas.info

Informativne stranice
programa na hrvatskom jeziku

Kovač Dejan

MAJSTOR ZA IZRADU TRADICIONALNIH PAPUČA
PAPUČSKÉSZITÓ - MESTER

- BUNJEVAČKE - MAĐARSKÉ - ŠOKAČKE -

24000 Subotica,
ul. Dinka Šimunovića 10.

Tel.: 024/ 524-786,
Mob.: 064/ 14-62-103

ZANATSKA TRGOVINSKA RADNJA

Vi. Milica Pečerić, Trg žrtava fašizma 14
Mobilni: 064 201 56 12

Miss Exclusive

SVE VRSTE KROJAČKIH USLUGA

Radno vrijeme: Ponedjeljak - petak: 10 - 18
Subota: 9 - 13

HRVATSKI KULTURNI CENTAR "BUNJEVAČKO KOLO"

Subotica,

Preradovićeva 4

Tel:
(024) 555-589

MONOLIT GRADNJA

Iršai Laslo

24000 SUBOTICA, Franje Kuhača 10, Tel.: 024/551-685
e-mail: monolit@tippnet.co.yu

IZVOĐENJE SVIH VRSTA GRAĐEVINSKIH, ZANATSKIH
I INSTALATERSKIH RADOVA. PROJEKTOVANJE I NADZOR

SZTR

JULIJA-OPTIKA

KULTURA NOŠENJA NAOČALA

VODITE RAČUNA O REZERVNIM NAOČALAMA!

24000 Subotica, Braće Radića 6

Telefon: 024/ 528-482

Radno vrijeme:

radnim danom:

9,30 do 12,00 i 17,00 do 19,00

subotom: 9,00 do 12,00

Prvi privatni i registrirani
dom za stara i nemoćna lica

"Sv. Katarina"

PALIĆ, Sutjeska 47

Tel. 024/603 640

Mob.: 063 577 350

064 122 87 55

U ugodnoj palikoj pri-
rodi i zelenilu, u privatnoj
kući s lijepim dvorištem,
pružamo usluge, stručno i
odgovorno:

Čuvanje i njegu starih i nemoćnih
lica; usluge medicinskih sestara;
liječničke i specijalističke usluge;
njegu starih i nemoćnih lica na terenu
(i u vašoj kući).

HRVAT BUSINESS CENTER
HRVATSKI POSLOVNI CENTAR
CROATIAN BUSINESS CENTER

Nagymező u. 49.

II. 1065 Budapest P.f. 468

Tel: (36-1) 269-1301

311-9200, 353-1501

Tel/fax: (36-1) 269-1300

Zlatiborska 4, 24427 Totovo Selo - Tel: (024) 883-040
Email: hirvivo@tothfalu.co.yu

STOMATOLOŠKA ORDINACIJA

"APOLONIA"

Radno vrijeme:

ponedjeljak,
srijeda i
petak
15 - 19 sati

utorak i
četvrtak
8 - 12 sati

subota
- po dogovoru

Igmanska 6, 24000 Subotica
mobitel: 063 533 318

CSALÁDI MAGAZIN

Cara Dušana 4, 21000 Novi Sad

Tel: (024) 469-474

Email: agape@eunet.yu

Slušajte
Radio Suboticu
program

na hrvatskom jeziku
svaku večer od 19-21 sat
na frekvenciji 91,5 Mhz

Put Jovana Mikića 12

Tel: 024 55 22 00

Fax: 551-902

RADIO MARIJA

Tel: 021 4790-529; Email: rama@eunet.yu

94,2 MhZ FM - SUBOTICA

102,9 MhZ FM - NOVI SAD

URED HRVATSKOG NACIONALNOG VIJEĆA

Subotica, Preradovićeva 4

Tel: (024) 556-898 i 553-818

www.suboticka-biskupija.info

U susret događanjima

31. 03. - 4. 04. ZARUČNIČKI TEČAJ

Katolički krug u 19,30 sati
Trg žrtava fašizma 15

Tečaj je obavezan za sve koji se ove godine žele vjenčati u katoličkoj crkvi. Tečaj mogu pohađati i mladi koji su napunili 18 godina.

DAN TRUDNICA

u okviru devetnice Sv. Josipu
u crkvi Sv. Roka 15. 03. u 17,30

50. obljetnica smrti BISKUPA LAJČE BUDANOVIĆA

Sveta misa zadušnica
i molitva za duhovna zvanja
u Subotičkoj biskupiji
16. 03. od 17 sati
u crkvi Sv. Roka

Sjećanje na roditelje

Beno Ivanković Eva Ivanković

(1911.-1992.)

rođ. Antunović
(1915.-2003.)

Roditelji naši dragi i mili
Nismo vas zaboravili.
Duge godine smo bez vas bili
A tako nam se čini
Kao da smo jučer u krilu vam sjedili.
Godine su istina brzo prohujale
Ali su ipak u našim srcima
Duboki trag ostavile.
Nevolje i problemi leđa su nam savijali,
A tuga i bol osmijeh s lica izbrisali.
Ponekad nam se čini
Kao da nikad sretni nismo bili,
Ali uvijek osjećamo da ste
U našoj blizini.
Znajte da ste najbolji roditelji bili,
S radošću vas se sjećamo,
Nikad ne zaboravljamo i
Uvijek za vas molimo.

*Važi najmiliji: kćeri, sinovi, snahe i zetovi, te
dvadeset četvoro unučadi i trideset četvoro
praunučadi.*

In memoriam

DAVID ČELIKOVIĆ (1999.-2008.)

Ljubav je dobila
ime kada se David
rodio. Ljubav je samo
nastavila tamo gdje je na kratko promije-
nila adresu. Do susreta u vječnosti, Ljubav
nas tješi a David nas s radošću i osmijehom
očekuje.

*Tata Ervin, mama Katarina, braća Igor i Filip
i sestra Martina*

HRVATSKI KULTURNI CENTAR "BUNJEVAČKO KOLO" SUBOTICA MUZIČKI ODJEL

raspisuje

NATJEČAJ

za kompozicije koje će se izvesti na
VIII. "FESTIVALU BUNJEVAČKI PISAMA"

Festival će se održati
u rujnu (septembru) 2008. godine
u Subotici

Osnovna svrha ovoga festivala je promo-
cija i popularizacija nove bunjevačke glazbe i
poticaj svima, a posebno mladim ljudima, da
i sami pridonesu očuvanju i unapređenju kul-
turne baštine svoga roda i naroda.

Natječaj je otvoren
od dana objavljivanja do 25. 05. 2008.

Kompozicije slati na adresu:

HKC "Bunjevačko kolo" Subotica

Preradovićeve 4 ili

Vojislav Temunović,

Skerlićeva 17, Subotica

sa naznakom:

ZA VIII. "FESTIVAL BUNJEVAČKI PISAMA"

Informacije na telefon: 024/555-589

In memoriam

ALBE BUKVIĆ (1921. - 2008.)

Gospodin je 28. siječnja
2008. godine pozvao k sebi
Albu Bukvića, uzornog vjerni-
ka župe Sv. Marije u Subotici.
Sprovodne obrede predvodio
je župnik Károly Szungyi zajedno s pokojnikovim
rođakom preč. Andrijom Anišićem, župnikom župe
Sv. Roka. U prigodnoj propovijedi župnik je nagla-
sio pokojnikovu vjernost Gospodinu. "On je svaki
dan, dok mu je zdravlje dozvoljavalo, sa svojom
suprugom Rozom sudjelovao u sv. misi i pobožno
pristupao sv. pričesti. Pri punoj svijesti primio je sv.
sakramente umirućih te se čvrsto nadamo da će ga
Gospodin pridružiti svojim anđelima i svetima da
se zauvijek pred Božjim licem raduje", zaključio je
župnik.

S ljubavlju ga se sjećaju i za njega mole:
supruga ROZA, kćerke GABRIJELA i MILI-
CA, zetovi TOME i IVICA, snaja MATILKA, unu-
čad: DANIJEL, IVICA sa suprugom GORDANOM,
JELICA, TOMISLAV, JASNA i GORAN te brat
ANTE.

Sv. misa zadušnica na 6 tjedana bit će 15.
ožujka u 8 sati u crkvi Sv. Marije.

In memoriam

Julijana Alaga r. Francišković (1964.-2008.)

Zahvaljujemo Gospodinu za
njezin život, jer smo imali dar biti i živjeti s jednom tako
dragom osobom. Oni koju su nam iskreno bili bliski
uvijek će ostati uz nas s ljubavlju u našim uspomjenama.
Otac, braća, sestre, rodbima i prijatelji

ZVONIK

Katolički list (mjesečnik)

Izdaje:

Rimokatolički župni ured
Sv. Roka, 24000 SUBOTICA
Beogradski put 52

Telefon: +381(0)24 554-896;
Fax: +381(0)24 551-036;

E-mail:

zvonik@tipnet.co.yu.

Web: www.ZVONIK.org.yu

Uredništvo:

mr. Mirko Štefković
glavni i odgovorni urednik
Tel: +381(0)24 553 610

Željka Zelić
zamjenica glavnog
i odgovornog urednika

mr. Andrija Anišić
ročelnik Izdavačkog odjela
Instituta "Ivan Antunović"

mr. Ervin Čeliković
tehnički urednik

Katarina Čeliković
lektorica

Vedran Jegić
fotograf

Uredničko vijeće:

Stjepan Beretić
Ladislav Huska
Vesna Huska
Franjo Ivanković
dr. Andrija Kopilović
mr. Mato Miloš
Lazar Novaković
Jakob Pfeifer
s. Blaženka Rudić
Željko Šipek
dr. Tadej Vojnović

Tisak:

Štamparija "PRINTEX",
Segedinski put 86, Subotica,
Tel.: 024/554-435

ISSN 1451-2149

Godišnja pretplata za "ZVONIK"

- Srbija 1200 dinara
- inozemstvo - 40 EURA
ili 300 kuna;
avionom 80 USD

Pretplatnici iz inozemstva u R.
Hrvatske uplate mogu poslati poš-
tanskom uputnicom ili čekom na
adresu i ime (ne na ime Zvonika):

Svjetlana Ivković
Adresa: Augusta Piazzze 6
10000 Zagreb,
tel: +385 (0)1 301 34 68

Fotografije u ovom broju:
Zvonik, Subotica.info

Misu za biskupa Ivana Antunovića
vodio je mladomisnik Marijan Vukov

Stepinčevo kod franjevaca u Subotici

veliko zanimanje za predavanje p. Tadeja

Akademik dr. Ante Sekulić u Somboru

ne putovati u Sydnej na susret mladih

"Najlipče" prelje Velikog prela 2008.

Uenice hrvatskog odjela Gimnazije
svil svojim nastupom na Književnom prelu

Sjećanje na Iliju Kujundžića i Miju Mandića

ISUSU NA KRIŽU

Majka Marija Propetog
u razmatranju držeći križ,
28. listopada 1932.

Duša:

Zašto si odabrao križ,
O zlato moje!?
I bol?
O ljubavi moja!?
Zašto si nagnuo glavu
O prečisti rajski cvijete!?
I ruke bolno raskrtilo
O prebijeli lijeru!?
Zašto si dopustio da te razapnu
O nevino janje?
I Ocu se nebeskom
Tako prikazao,
O presveta žrtvo!?

Isus:

Odabro sam križ da te otkupim,
da te spasim.
I bol, da ganem srce tvoje
Glavu nagnuh na križu,
da ti dam cjelov.
I ruke raskrtilo,
da te privinem sebi na križ.
Pustio sam da me razapnu
i Ocu se tako prikazao
da platim dugove, grijeha svih
da platim dugove tvoje.
I tu sam te, dušo, zarobio
I ti, postade mojom.
S križa sam u nebo odletio
da ti pripravim mjesto.

Duša:

O slatka Ljubavi,
ti si ranio srce moje.
Zarobio si me, osvojio
i ja postadoh tvoja.
Jest tvoja, Isuse,
zauvijek tvoja!
O blaženstva, o sreće,
od koje srce hoće da pukne!
Hvala ti, Isuse, ljubavi rajs
hvala ti, Kriste, dobroto sa
Hvala ti, zlato, i srećo moj
Za tobom sad uzdiše srce
O kako je mučno duši bez te!
Ranio si me i ostavio bijednu
I ja od ljubavi i bola padam,
ginem i uzdišem
za tobom, Ljubavi sveta,
koje već nijesam te vrijedna.